

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

๒๕๖๖-๒๕๗๐

(ฉบับทบทวน)

สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสันตาลย์

จังหวัดสุโขทัย

กรมส่งเสริมการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาชุมชน เนื่องจากเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงเป้าหมาย ตลอดจนวิธีการต่าง ๆ ที่จะบรรลุถึงเป้าหมาย เป็นการวางแผนปรับปรุงพัฒนาอาชีพเกษตรกร โดยมุ่งสร้างรายได้ การฟื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรในการพัฒนาการผลิต ภายใต้ศักยภาพของพื้นที่และศักยภาพของชุมชน โดยชุมชนสามารถนำไปดำเนินการและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรพัฒนาภาคเอกชน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและการพึ่งพาตนเองของชุมชนได้อย่างยั่งยืนต่อไป

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอฉบับนี้จึงได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแผนที่นำทางการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย ในช่วงระหว่าง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ฉบับทบทวน โดยใช้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรในแต่ละตำบลเป็นศูนย์กลางในการทำงานร่วมกับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการพึ่งพาตนเองของชุมชนได้อย่างยั่งยืนต่อไป

สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชชนาลัย
จังหวัดสุโขทัย

สารบัญ

หน้า

คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๑
๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๑.๒ อาณาเขต	๑
๑.๒.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๒
๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๒
๑.๒.๑ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	๒
๑.๓ สภาพภูมิอากาศ	๓๕
๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ	๓๕
๑.๓.๒ ฤดูกาล	๓๕
๑.๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน	๓๕
๑.๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๓๖
๑.๔ เส้นทางคมนาคม	๓๗
๑.๔.๑ เส้นทางคมนาคม	๓๗
๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๓๘
๑.๕.๑ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๓๘
๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๔๕
๑.๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๔๕
๑.๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด	๔๗
๑.๖.๓ รายได้ของประชากรรวม รายได้ต่อหัว	๔๗
๑.๖.๔ การศึกษา	๔๘
๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๕๑
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	๕๓
๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๕๓
๒.๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๕๓
๒.๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๖๖
๒.๑.๓ สินค้าเกษตรที่สำคัญ ๓ ชนิด	๖๘
๑) ข้าว	๖๘
๒) อ้อยโรงงาน	๗๓
๓) ทุเรียน	๗๘
๒.๒ สภาพปัญหา	๘๔
๒.๓ การจัดทำ TOWS Matrix	๘๖

บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช ปศุสัตว์ ประมง)

๓.๑.๑ ข้าว

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑

 โครงการที่ ๑.....

 โครงการที่ ๒.....

กลยุทธ์ที่ ๒

 โครงการที่ ๑.....

 โครงการที่ ๒.....

๓.๑.๒ มันสำปะหลัง

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑

 โครงการที่ ๑.....

 โครงการที่ ๒.....

กลยุทธ์ที่ ๒

 โครงการที่ ๑.....

 โครงการที่ ๒.....

๓.๑.๓

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑

 โครงการที่ ๑.....

 โครงการที่ ๒.....

กลยุทธ์ที่ ๒

 โครงการที่ ๑.....

 โครงการที่ ๒.....

๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๓.๒.๑ YSF

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

สารบัญ (ต่อ)

กลยุทธ์ที่ ๑

 โครงการที่ ๑.....

 โครงการที่ ๒.....

กลยุทธ์ที่ ๒

 โครงการที่ ๑.....

 โครงการที่ ๒.....

๓.๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑

 โครงการที่ ๑.....

 โครงการที่ ๒.....

กลยุทธ์ที่ ๒

 โครงการที่ ๑.....

 โครงการที่ ๒.....

๓.๒.๓

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑

 โครงการที่ ๑.....

 โครงการที่ ๒.....

กลยุทธ์ที่ ๒

 โครงการที่ ๑.....

 โครงการที่ ๒.....

๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๓.๑ ที่ดิน

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑

 โครงการที่ ๑.....

 โครงการที่ ๒.....

กลยุทธ์ที่ ๒

 โครงการที่ ๑.....

 โครงการที่ ๒.....

สารบัญ (ต่อ)

๓.๓.๒ แหล่งน้ำ

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- กลยุทธ์/วิธีการ

กลยุทธ์ที่ ๑

 โครงการที่ ๑.....

 โครงการที่ ๒.....

กลยุทธ์ที่ ๒

 โครงการที่ ๑.....

 โครงการที่ ๒.....

๓.๓.๓

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑

 โครงการที่ ๑.....

 โครงการที่ ๒.....

กลยุทธ์ที่ ๒

 โครงการที่ ๑.....

 โครงการที่ ๒.....

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑. แสดงการแบ่งเขตการปกครอง จำแนกรายตำบล อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๒
๒. เนื้อที่ดิน ค่าวิเคราะห์ดิน ลักษณะดินและการจัดการดิน แยกรายตำบล อำเภอศรีสะเกษ	๓๒
๓. แสดงแหล่งน้ำธรรมชาติ ประเภทคลองและห้วย	๓๘
๔. แสดงแหล่งน้ำธรรมชาติ ประเภทบึงและหนองน้ำ	๔๔
๕. แสดงจำนวนประชากร และจำนวนครัวเรือน อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๔๘
๖. แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๕๑
๗. แสดงพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอศรีสะเกษ	๕๒
๘. แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๕๒
๙. แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๕๔
๑๐. แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๕๕
๑๑. แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๕๖
๑๒. แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๕๗
๑๓. แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๕๘
๑๔. แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรกรอำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๕๘
๑๕. แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านอำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๕๙
๑๖. ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอศรีสะเกษ	๖๒
๑๗. แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่แปลงใหญ่อ้อยโรงงานบ้านดงคู อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๖๖
๑๘. แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๖๖
๑๙. แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอศรีสะเกษ	๖๙
๒๐. แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๗๐
๒๑. แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวนาปี อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๗๑
๒๒. แสดงต้นทุนการผลิตข้าว อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๗๒
๒๓. แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอศรีสะเกษ	๗๕
๒๔. แสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๗๖
๒๕. แสดงปฏิทินการเพาะปลูกอ้อยโรงงาน ในอำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๗๗
๒๖. แสดงต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน ต่อไร่ อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๗๗
๒๗. แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกทุเรียน อำเภอศรีสะเกษ	๗๙
๒๘. แสดงปริมาณการปลูกทุเรียน อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๘๐
๒๙. แสดงปฏิทินการผลิตทุเรียน อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๘๑
๓๐. แสดงต้นทุนการผลิตทุเรียน ปี ๒๕๖๕ อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๘๒
๓๑. แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตทุเรียน อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	๘๓
๓๒. แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๘๔
๓๓. แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๘๖

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
๑. แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของอำเภอศรีสัชชนาลัย	๑
๒. แสดงพื้นที่ป่าไม้ อำเภอศรีสัชชนาลัย	๓
๓. แสดงลักษณะภูมิประเทศ อำเภอศรีสัชชนาลัย	๔
๔. แสดงกลุ่มชุดดินของแยกราชดำบล ของอำเภอศรีสัชชนาลัย	๒๑
๕. แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน ใน ศรีสัชชนาลัย	๓๖
๖. แสดงอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยและอุณหภูมิต่ำสุดใน ศรีสัชชนาลัย	๓๗
๗. แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอศรีสัชชนาลัย	๓๘
๘. แสดงแหล่งน้ำ อำเภอศรีสัชชนาลัย	๔๕
๙. แสดงรายได้ทั้งในและนอกภาคการเกษตร	๔๖
๑๐. แสดงจำนวนประชากร ครุฑเรือน และครุฑเรือนเกษตรกรอำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๔๘
๑๑. แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอศรีสัชชนาลัย	๕๑
๑๒. แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๕๓
๑๓. แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๕๔
๑๔. แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอศรีสัชชนาลัย. จังหวัดสุโขทัย	๕๕
๑๕. แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๕๖
๑๖. แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดจังหวัดสุโขทัย	๖๕
๑๗. แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๖๗
๑๘. แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอศรีสัชชนาลัย	๖๘
๑๙. แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว อำเภอศรีสัชชนาลัย	๖๙
๒๐. แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอศรีสัชชนาลัย	๗๓
๒๑. แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอศรีสัชชนาลัย	๗๔
๒๒. แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกทุเรียน อำเภอศรีสัชชนาลัย	๗๙

๑.๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑ อำเภอศรีสัชชนาลัย
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาลเมือง

จำนวน ๑ แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน ๑ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๘ แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงการแบ่งเขตการปกครอง จำแนกรายตำบล อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ตำบล	พื้นที่ (ไร่)	อบต.	ทม./ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	ครัวเรือน
ดงคู	๔๖,๒๗๔	๑		๙	๑,๙๕๕
ท่าชัย	๖๕,๑๕๙			๑๓	๓,๗๙๕
ศรีสัชชนาลัย	๒๐,๑๓๙		๑	๖	๑,๙๗๗
บ้านแก่ง	๒๙๘,๙๐๐	๑		๑๓	๓,๗๓๑
บ้านตึก	๑๘๓,๘๑๔	๑		๑๔	๓,๕๗๒
ป่าจิว	๓๘,๒๓๘	๑		๑๒	๒,๕๐๕
แม่สำ	๑๘๑,๔๘๑	๑		๑๔	๒,๙๐๔
แม่สิน	๓๗๘,๓๘๓	๑		๒๕	๕,๕๒๖
สารจิตร	๓๔,๒๗๖	๑		๑๔	๓,๗๓๑
หนองอ้อ	๔๘,๙๑๐	๑		๙	๒,๓๖๖
หาดเสี้ยว	๒๗,๓๙๗		๑	๕	๓,๕๘๔
รวม	๑,๓๒๒,๙๗๑	๒	๘	๑๓๔	๓๖,๑๑๐

ที่มา : แผนพัฒนาอำเภอศรีสัชชนาลัย พ.ศ.๒๕๖๕ และ ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๑.๒.๑ สภาพพื้นที่ ภูมิประเทศอำเภอศรีสัชชนาลัย แบ่งได้ ๒ ลักษณะ คือ

๑. พื้นที่ราบลุ่ม ได้แก่ ทางตอนใต้และตอนกลาง สภาพดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ได้แก่ ท้องที่ตำบลสารจิตร, หนองอ้อ, ศรีสัชชนาลัย, ท่าชัย, หาดเสี้ยว, ดงคู และป่าจิว

๒. พื้นที่ภูเขาและพื้นที่ค่อนข้างลาดชัน ได้แก่ ทางตอนเหนือและตะวันตก ได้แก่ ท้องที่ตำบลแม่สิน, แม่สำ, บ้านตึก และบ้านแก่ง

ภาพที่ ๒ แสดงพื้นที่ป่าไม้ อำเภอศรีสัชนาลัย

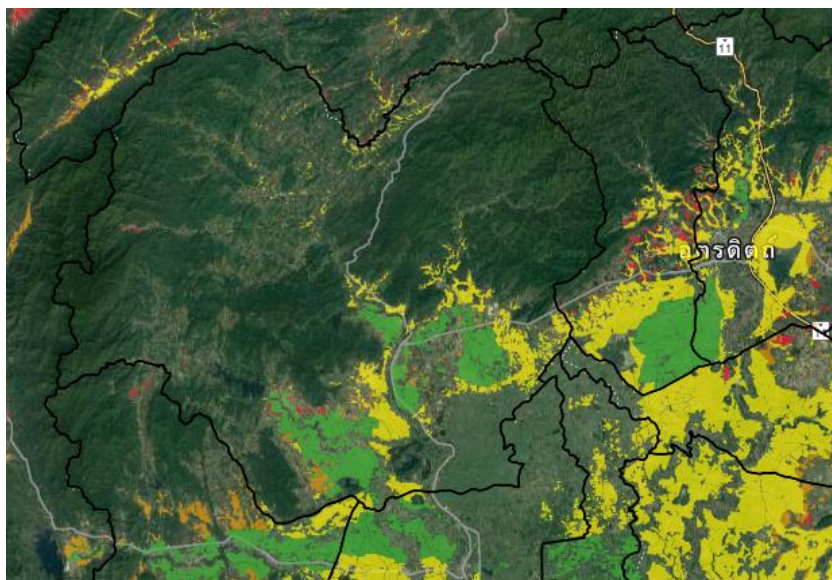

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> (กรมพัฒนาที่ดิน)

๑.๒.๒. สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

สภาพพื้นที่เป็นเนินเขาเตี้ยๆ แนวเขาทอดยาวจากทิศตะวันออกสู่ทิศตะวันตก มีความลาดชันตามลาดเขามากกว่า ๓๕% โดยมีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๒๐๐-๘๐๐ เมตร ลักษณะของดินเป็นดินเหนียวและดินเหนียวลูกรัง มีการพังทลายของหน้าดินปานกลาง สภาพป่าไม้เป็นป่าเสื่อมโทรมมาก พื้นที่ที่เป็นป่าสมบูรณ์ส่วนมากขึ้นอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ศรีสัชนาลัยและบริเวณริมห้วย บริเวณสันเขาพบปริมาณน้อย พื้นที่การเกษตรจะพบมากบริเวณริมห้วยสะท้อ ห้วยสะท้อเป็นลำห้วยหลัก มีห้วยผาเวียงและห้วยแม่ทางเป็นลำห้วยสาขา มีหมู่บ้านตั้งอยู่ตั้งแต่ต้นลำห้วยถึงปลายลำห้วย ๗ หมู่บ้าน คือ บ้านโป่งตีนตั้ง บ้านปางพริกแต่ บ้านปางตะเคียน บ้านปางสา บ้านผาเวียง บ้านยางตอย บ้านวังถ้ำ บ้านแม่ทาง บ้านโป่งวัว บ้านเกาะผาเหล็ก บ้านวังหม้อ มีน้ำไหลตลอดปี ลักษณะภูมิอากาศในพื้นที่จัดอยู่ในภูมิอากาศประเภทฝนเมืองร้อน ซึ่งมีช่วงฝนตกสลับฝนแล้งแตกต่างกันอย่างชัดเจน ในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา มีปริมาณน้ำฝน เฉลี่ย ๑,๑๒๒.๕ มม./ปี อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด ๓๗.๗ ซ.ต่ำสุด ๑๗.๗ ซ. เฉลี่ยต่อปี ๒๗.๗ ซ. ความชื้นสัมพัทธ์ ๗๓.๒ ซ. ปริมาณการระเหยของน้ำ ๕.๓ ความเร็วลม ๑.๙ กม./ชม. ในรอบปีแบ่งได้ ๓ ฤดู ป่าไม้ในพื้นที่เป็นป่าเบญจพรรณ ซึ่งเป็นป่าผลัดใบค่อนข้างโปร่ง โดยจะผลัดใบในฤดูแล้ง และแตกใบใหม่ในฤดูฝน การผลัดใบจะไม่พร้อมกัน พบทั้งประเภทที่มีต้นสัก และไม่มีต้นสักปะปน ชนิดไม้ที่พบ ได้แก่ คอแลน แต้ว กระทอนป่า มะกอม ไม้เหม็น ตีนเป็ด แควหางค่าง เพกา ตะแบก ก้างปลา รัก ส้าน มะหาด แดง มะค่าโมง เป็นต้น ไม้พื้นล่าง ได้แก่ ไม้ไผ่เขี้ย หล้าดอกไม้กวาด หล้าคา ซึ่งขึ้นปกคลุมหนาแน่นมาก

ภาพที่ ๓ แสดงลักษณะภูมิประเทศ อำเภอศรีษะชนาลัย

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> (กรมพัฒนาที่ดิน)

๑.๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

อำเภอศรีษะชนาลัย มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๑๘ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มชุดดินที่ ๕

เป็นกลุ่มชุดดินเหนียวที่เกิดจากวัสดุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า สภาพพื้นที่ราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินเหนียว สีเทาแก่ ดินล่างเป็นดินเหนียว สีน้ำตาลอ่อน หรือสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงตลอดชั้นดิน มักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสปะปนอยู่ และในดินชั้นล่างลึกๆ อาจพบก้อนปูน ดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง ค่าพีเอช ๖.๐-๘.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก และยาสูบในช่วงฤดูแล้ง ข้าวที่ปลูกโดยมากให้ผลผลิตปานกลางถึงค่อนข้างสูง

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

ปลูกพืชตระกูลถั่วหรือปุ๋ยพืชสด เช่น ปอเทือง โสน โสนอัฟริกัน ถั่วต่างๆ โถกอบตอซัง หลังการเก็บเกี่ยวข้าวแล้วหมუნเวียนกับพืชไร่อย่างอื่น หรือใช้วัสดุอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในฤดูฝน เนื่องจากมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อให้น้ำแก่พืช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร คือปลูกได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง ต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้ร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังคงสภาพในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย และการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกในฤดูแล้ง ให้ยกร่องปลูกสูง ๒๐-๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำแช่ขัง ถ้ามีฝนตกหรือการให้น้ำชลประทาน ควรมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕-๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐-๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดิน และสะดวกในการให้น้ำ การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูกแล้วไถกลบเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐-๓๐ วันก่อนที่จะย่ำดินปลูกพืช การปลูกพืชตระกูลถั่วหรือสั้วตฤปรับปรุงดิน เช่น ชี่เลื่อย แกลบสด กากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล หรือเศษพืช แล้วไถกลบไปในดิน เมื่อสลายตัวดีจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเช่นกัน

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่แนะนำให้ปลูกเนื่องจากเป็นดินในที่ราบเรียบและราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และมีการระบายน้ำเร็ว เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกร่องตามความยาวที่ กว้าง ๖-๘ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๑ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ ทิ้งตากแดด ๑-๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม เป็นดินปลูก ระบายปลูกและปุ๋ยเคมีขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วมบ่า การปลูกพืชผักจะปลูกได้ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกันน้ำรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้ร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้เกิดดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังคงสภาพในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กลุ่มชุดดินที่ ๗

เป็นกลุ่มชุดดินเหนียวที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังเฉพาะในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ค่อยดี เนื้อดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินเหนียวสีเทาแก่ ดินล่างเป็นดินเหนียวสีน้ำตาลอ่อน สีเทา หรือสีน้ำตาลปนเทา พบจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปนตลอดชั้นดิน ดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง ค่าพีเอช ๖.๐-๘.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา หรือหากมีแหล่งน้ำจะปลูกพืชไร่และพืชล้มลุกในช่วงฤดูแล้ง เช่น พืชผัก ยาสูบ ตัวอย่างชุดดินในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินท่าตูม ชุดดินนครปฐม ชุดดินอุตรดิตถ์ ชุดดินผักกาด ชุดดินน้ำเลน

การจัดการดินสำหรับการปลูกพืช

ข้าว

ปลูกพืชตระกูลถั่วหรือพืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง โสน โสนอัฟริกัน ถั่วต่าง ๆ ไถกลบต่อซัง หลังการเก็บเกี่ยวข้าวแล้วหมุนเวียนกับพืชไร่อย่างอื่นหรือใช้วัสดุอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่าง ๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูฝน เนื่องจากจะมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อให้น้ำแก่พืช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอสามารถใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่อย่างถาวร คือ ปลูกได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง ต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวร โดยให้ร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีระยะระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังคงสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย และการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกในฤดูแล้ง ให้ยกร่องสูง ๒๐-๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้มีน้ำแช่ขัง ถ้ามีฝนตกหรือการให้น้ำชลประทาน ควรมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕-๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐-๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดิน และสะดวกในการให้น้ำ การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูก แล้วไถกลบเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐-๓๐ วันก่อนที่จะย่อยดินปลูกพืช การปลูกพืชตระกูลถั่วหรือใส่วัสดุปรับปรุงดิน เช่น ชี้เลื่อย แกลบสด กากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล (filter cake) หรือเศษพืชแล้วไถกลบไปในดิน เมื่อสลายตัวดีจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเช่นกัน

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่แนะนำให้ปลูกเนื่องจากเป็นดินในที่ราบต่ำ มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงเกือบราบเรียบ และมีการระบายน้ำเร็ว เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกร่องตามความยาวที่กว้าง ๖-๘ เมตร

ร่องกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๑ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม ร่องน้ำระหว่างร่องควรต่อเนื่องกับร่องรอบสวนเพื่อป้องกันน้ำท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ปากหลุม ทิ้งตากแดด ๑-๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม เป็นดินปลูก ระบายปลูก และปุ๋ยเคมีขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วมป่า การปลูกพืชผักจะปลูกได้ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกั้นน้ำรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวร โดยให้ร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีระยะระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นร่องย่อย โดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังคงสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กลุ่มชุดดินที่ ๑๕

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ที่เกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า สภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ดีหรือไม่ค่อยดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง สีนํ้าตาลปนเทา ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีนํ้าตาลหรือสีเทาปนชมพู มีจุดประสีเหลืองหรือสี

น้ำตาลปนเหลืองตลอดชั้นดิน ชั้นดินล่างมักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีส ดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าพีเอช ๖.๐-๗.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา ในฤดูแล้งบริเวณที่มีแหล่งน้ำใช้ปลูกยาสูบ พืชผักต่างๆ หรือพืชไร่บางชนิด ถ้ามีการชลประทาน ใช้ทำนาได้ ๒ ครั้งในรอบปี

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ การเกิดชั้นดานแน่นที่บใต้ชั้นไทรพรวน โดยเฉพาะในดินที่มีอินทรีย์วัตถุน้อย ทำให้รากพืชเจริญเติบโตไม่ค่อยดี ข้าวแตกกอได้ยาก แต่สามารถปรับปรุงได้ โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุแก่ดินและมีการไถพรวนต่างระดับความลึกบ้าง

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ ในระยะการไถเตรียมดินก่อนการปักดำข้าวหรืออาจจะมีการปลูกพืชตระกูลถั่ว เป็นปุ๋ยพืชสดโดยใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ ๕ กิโลกรัม/ไร่ หว่านก่อนถึงฤดูทำนา

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในฤดูฝน เนื่องจากมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อน้ำแก่พืช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร คือปลูกได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง ต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังคงสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย และการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกในฤดูแล้ง ให้ยกร่องปลูกสูง ๒๐-๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำแช่ขัง ถ้ามีฝนตกหรือการให้น้ำชลประทาน ควรมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕-๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐-๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดิน และสะดวกในการให้น้ำ การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูกแล้วไถกลบเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐-๓๐ วันก่อนที่จะยอยดินปลูกพืช การปลูกพืชตระกูลถั่วหรือเสาว์ถั่วปรับปรุงดิน เช่น ขี้เถ้า แกลบสด กากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล หรือเศษพืช แล้วไถกลบไปในดิน เมื่อสลายตัวดีจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเช่นกัน

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่แนะนำให้ปลูกเนื่องจากเป็นดินในที่ราบเรียบและราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และมีการระบายน้ำเร็ว เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกร่องตามความยาวที่ กว้าง ๖-๘ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๑ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ ทิ้งตากแดด ๑-๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๑-๒ ตัน/ไร่ ไถกลบเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๗-๑๔ วันก่อนปลูกพืช ระยะปลูกและปุ๋ยเคมีขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วมป่า การปลูกพืชผักจะปลูกได้ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกั้นน้ำรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และ

ภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีกระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังคงสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กลุ่มชุดดินที่ ๑๖

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ดีหรือไม่ค่อยดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้งถึงดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีเทา ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีเทาอ่อนหรือสีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงตลอดชั้นดิน บางแห่งพบศิลาแลงอ่อนสีแดงในดินล่าง ดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๐-๖.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา ในฤดูแล้งบริเวณที่มีแหล่งน้ำ ใช้ปลูกยาสูบ พืชผักต่างๆ หรือพืชไร่บางชนิด ถ้ามีการชลประทาน ใช้ทำนาได้ ๒ ครั้งในรอบปี

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และเกิดชั้นดานแน่นที่บดอัดชั้นไถพรวนทำให้รากพืชเจริญเติบโตไม่ค่อยดี ข้าวแตกกอได้ยาก ต้องปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุแก่ดิน มีการไถพรวนต่างระดับความลึกบ้าง และเพิ่มธาตุอาหารพืช

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

เพิ่มความอุดมสมบูรณ์โดยไถกลบตอซังหลังเก็บเกี่ยวข้าว ปลูกพืชตระกูลถั่วในช่วงหลังเก็บเกี่ยวข้าวแล้วหมุนเวียนกับพืชไร่อย่างอื่น หรือการปลูกพืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง โสนแอฟริกัน หรือถั่วต่างๆ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูฝน เนื่องจากมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อให้น้ำแก่พืช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร คือปลูกได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง ต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีกระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังคงสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย และการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกในฤดูแล้ง ให้ยกร่องปลูกสูง ๒๐-๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำแช่ขัง ถ้ามีฝนตกหรือการให้น้ำชลประทาน ควรมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕-๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐-๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดิน และสะดวกในการให้น้ำ การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูกแล้วไถกลบเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐-๓๐ วันก่อนที่จะย่อยดินปลูกพืช การปลูกพืชตระกูลถั่วหรือใส่วัตถุปรับปรุงดิน เช่น ชี้เลื่อย แกลบสด กากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล หรือเศษพืช แล้วไถกลบไปในดิน เมื่อสลายตัวดีจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเช่นกัน

แก้ปัญหาความเป็นกรดของดิน โดยใส่ปูนในรูปต่างๆ เช่น ปูนขาว ปูนมาร์ล ปูนเปลือกหอยเผา หินปูนบด หรือ หินปูนฝุ่น ซึ่งจะใช้ชนิดไหนแล้วแต่ที่หาได้ง่ายในพื้นที่ ใช้อัตราแนะนำตามความต้องการปูน วิธีใส่ให้หว่านปูนให้ทั่ว แปลงปลูก แล้วไถคลุกเคล้าให้เข้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วัน ก่อนปลูกพืช

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่แนะนำให้ปลูกเนื่องจากเป็นดินในที่ราบเรียบและราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และมีการระบายน้ำเลว เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกร่องตามความยาวที่ กว้าง ๖-๘ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ ทิ้งตากแดด ๑-๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม เป็นดินปลูก ระบายปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วมบ่า การปลูกพืชผักจะปลูกได้ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกั้นน้ำรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กลุ่มชุดดินที่ ๑๗

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนละเอียด เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือวัตถุเนื้อค่อนข้างหยาบที่ถูกชะพามาทับถม สภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ค่อยดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนดินเหนียว สีนํ้าตาลอ่อนถึงสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีสในดินล่าง ดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าพีเอช ๔.๕-๕.๕ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งมีการปรับพื้นที่ใช้ปลูกพืชไร่ หรือไม้ยืนต้น แต่มีปัญหาเรื่องการแช่ขังของน้ำในฤดูฝน

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และส่วนใหญ่มีเนื้อดินบนค่อนข้างเป็นทราย ทำให้เสี่ยงต่อการขาดน้ำเล็กน้อย หากฝนทิ้งช่วงนาน

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

สภาพพื้นที่บางแห่งมีความลาดเทเล็กน้อย ปรับกระพวงนาให้สม่ำเสมอ ปัญหาดินเป็นกรดแก้ไขโดยใส่ปูนขาว หรือวัสดุปูนอย่างอื่น ตามความต้องการปูน ปัญหาดินค่อนข้างเป็นทรายและแน่นทึบ แก้ไขโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน เช่น ปลูกพืชตระกูลถั่วหรือปุ๋ยพืชสด

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูฝน เนื่องจากมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อให้น้ำแก่พืช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร คือปลูกได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง ต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังคงสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย และการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกในฤดูแล้ง ให้ยกร่องปลูกสูง ๒๐-๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำแช่ขัง ถ้ามีฝนตกหรือการให้น้ำชลประทาน ควรมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕-๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐-๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดิน และสะดวกในการให้น้ำ การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูกแล้วไถกลบเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐-๓๐ วันก่อนที่จะย่อยดินปลูกพืช การปลูกพืชตระกูลถั่วหรือใส่วัตถุปรับปรุงดิน เช่น ชี้เลื่อย แกลบสด กากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล หรือเศษพืช แล้วไถกลบไปในดิน เมื่อสลายตัวดีจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเช่นกัน

แก้ปัญหาความเป็นกรดของดิน โดยใส่ปูนในรูปต่างๆ เช่น ปูนขาว ปูนมาร์ล ปูนเปลือกหอยเผา หินปูนบด หรือ หินปูนฝุ่น ซึ่งจะใช้ชนิดไหนแล้วแต่ที่หาได้ง่ายในพื้นที่ ใช้อัตราแนะนำตามความต้องการปูน วิธีใส่ให้หว่านปูนให้ทั่วแปลงปลูก แล้วไถกลบเคล้าให้เข้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วัน ก่อนปลูกพืช

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์ม น้ำมัน ยางพารา)

ไม่แนะนำให้ปลูกเนื่องจากเป็นดินในที่ต่ำ มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกร่องตามความยาวที่ กว้าง ๖-๘ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๑ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยกท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ ทิ้งตากแดด ๑-๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม เป็นดินปลูก ระบายปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล กรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๑ กิโลกรัม/หลุม หรือหว่านทั่วแปลงอัตรา ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วมป่า การปลูกพืชผักจะปลูกได้ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกันน้ำรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้น้ำแช่ขังมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังคงสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กลุ่มชุดดินที่ ๑๘

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนละเอียด เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า หรือวัตถุเนื้อค่อนข้างหยาบที่ถูกชะพามาทับถม สภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ค่อยดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนดินเหนียว สีนํ้าตาลอ่อนถึงสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในดินล่าง ดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง

ค่าพีเอช ๕.๕-๖.๐ ดินล่างเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย ค่าพีเอช ๖.๐-๗.๕ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกอ้อย หรือปลูกพืชล้มลุกในฤดูแล้ง

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ และส่วนใหญ่มีเนื้อดินบนค่อนข้างเป็นทราย ทำให้เสี่ยงต่อการขาดน้ำเล็กน้อย หากฝนทิ้งช่วงนาน

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

เพิ่มความอุดมสมบูรณ์โดยไถกลบตอซังหลังเก็บเกี่ยวข้าว ปลูกพืชตระกูลถั่วในช่วงหลังเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว หมุนเวียนกับพืชไร่อย่างอื่น หรือการปลูกพืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง โสนแอฟริกัน หรือถั่วต่างๆ หรือมีการปรับปรุงดินโดยใช้วัสดุอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูฝน เนื่องจากมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อน้ำแก้มพืช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร คือปลูกได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง ต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้นดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย และการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกในฤดูแล้ง ให้ยกร่องปลูกสูง ๒๐-๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้มีน้ำแช่ขัง ถ้ามีฝนตกหรือการให้น้ำชลประทาน ควรมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕-๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐-๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดิน และสะดวกในการให้น้ำ การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูกแล้วไถกลบเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐-๓๐ วันก่อนที่จะย่อยดินปลูกพืช การปลูกพืชตระกูลถั่วหรือใส่วัสดุปรับปรุงดิน เช่น ชี้เลื่อย แกลบสด กากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล หรือเศษพืช แล้วไถกลบไปในดิน เมื่อสลายตัวดีจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเช่นกัน

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่แนะนำให้ปลูกเนื่องจากเป็นดินในที่ต่ำ มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และมีการระบายน้ำค่อนข้างเลว เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกร่องตามความยาวที่ กว้าง ๖-๘ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๑ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ ทิ้งตากแดด ๑-๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๑๐-๒๐ กิโลกรัม/หลุม เป็นดินปลูก ระบายปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วมป่า การปลูกพืชผักจะปลูกได้ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกันน้ำรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ

๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังคงสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กลุ่มชุดดินที่ ๒๙

เป็นกลุ่มชุดดินเหนียวที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ และ/หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินภูเขาไฟ พวกหินบะซอลต์ แอนดีไซต์ หรือพวกหินตะกอนหรือหินแปร พบบริเวณเทือกเขา หินปูนหรือหินภูเขาไฟ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลอนชัน ดินลึกมาก การระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นดินเหนียว สีดินเป็นสีแดงถึงแดงเข้ม ดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด ค่าพีเอช ๔.๕-๕.๕ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผลต่างๆ

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

การจัดการดินสำหรับการปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนาและมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไกลบก่อนออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถว พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

แก้ปัญหาความเป็นกรด โดยใส่ปูนในรูปต่างๆ เช่น ปูนขาว ปูนมาร์ล ปูนเปลือกหอยเผา หินปูนบด หรือหินปูนฝุ่น ซึ่งจะใช้ชนิดไหนแล้วแต่ที่หาได้ง่ายในพื้นที่ ใช้อัตราแนะนำตามความต้องการปูน หวานให้ทั่วแปลงปลูก แล้วไถคลุกเคล้าให้เข้ากับดิน ทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วัน ก่อนปลูกพืช

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ขุดหลุมปลูกและรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๐.๕-๑.๐ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๓๑

เป็นกลุ่มชุดดินเหนียวที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินชนิดต่างๆ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชัน ดินลึกมาก การระบาย

น้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียว สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง ดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ค่าพีเอช ๕.๕-๗.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผลต่างๆ มีส่วนน้อยที่ยังคงเป็นสภาพป่าธรรมชาติ

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของดินได้ง่าย

การจัดการดินสำหรับการปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนาและมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไกลบพีชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไกลบก่อนออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถว พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ชุดหลุมปลูก และร่องกันหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๓๓

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนปนทรายแข็ง ที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณสันดินริมน้ำเก่า เนินตะกอนรูปพัด หรือที่ราบตะกอนน้ำพา สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ดินลึกมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายแข็งถึงดินร่วนเหนียวปนทรายแข็ง สีดินเป็นสีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลปนแดง บางแห่งในดินล่างลึกๆ มีจุดประสีเทาและสีน้ำตาล อาจพบแร่ไมก้าหรือก้อนปูนปะปน ดินบนเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าพีเอช ๕.๕-๖.๕ ดินส่วนล่างเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย ค่าพีเอช ๖.๕-๘.๐ มีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น ข้าวโพด อ้อย ฝ้าย ยาสูบ ถั่วต่างๆ และสับปะรด บางแห่งใช้ปลูกไม้ผล หรือเป็นที่อยู่อาศัย

ดินกลุ่มนี้ไม่มีปัญหาในการใช้ประโยชน์ แต่ควรมีการปรับปรุงบำรุงดินอยู่เสมอ โดยเฉพาะการเพิ่มอินทรีย์วัตถุที่จะช่วยไม่ให้ดินแน่นทึบหรือเกิดชั้นดาน

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๐-๒.๐ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียนหรือปลูกพืชสลับ เป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ขุดหลุมปลูก และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๓๕

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนละเอียดที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของ หินเนื้อหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขา ดินลึกมาก การระบายน้ำดี เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาล สีเหลืองหรือแดง ดินเป็นกรดจัดถึงกรดจัดมาก ค่าพีเอช ๔.๕-๕.๕ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด ข้าวฟ่าง อ้อย งาม และถั่ว บางแห่งใช้ปลูก ไม้ผลและไม้ยืนต้น

การจัดการดินสำหรับการปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๐-๒.๐ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียนหรือปลูกพืชสลับ เป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ขุดหลุมปลูก และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๓-๕ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ ๑๕ วัน ก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๓๖

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนละเอียดที่เกิดจากการสลายตัวผู้พังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของ หินเนื้อหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา ดินลึกมาก การระบายน้ำดี เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนปนดินเหนียว สี น้ำตาล เหลือง หรือแดง ดินบนเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๐-๖.๐ ส่วนดินล่างเป็นกรดปานกลางถึง เป็นกลาง ค่าพีเอช ๖.๐-๗.๐ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น อ้อย ข้าวโพด ถั่ว สับปะรด และไม้ผลบางชนิด

ปัญหาที่พบ ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ และเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย บริเวณที่มีความลาดชัน สูง จะมีปัญหาเรื่องการชะล้างพังทลายเกิดขึ้น

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หาก จำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๐-๒.๐ ตัน/ไร่ หรือไกลบพีชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียนหรือปลูกพืชสลับ เป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ขุดหลุมปลูก และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและ ปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้อง เตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๓๘

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ ที่มีลักษณะการทับถมเป็นชั้นๆ ของตะกอน ในแต่ละช่วงเวลา บริเวณสันดินริมน้ำ หรือที่ราบตะกอนน้ำพา สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ดินลึกมาก การระบาย น้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายละเอียด สีดินเป็นสีน้ำตาล อาจพบจุดประสีเทาและ สีน้ำตาลในดินล่าง บางแห่งมีแร่ไมก้าหรือก้อนปูนปะปน ดินเป็นกรดจัดถึงด่างปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๕-๘.๐ ดินมีความ สมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก สวนผลไม้ และเป็นบ้านเรือนที่อยู่อาศัย

ปัญหาที่พบ ได้แก่ น้ำท่วมบ่าบางปีในช่วงฤดูฝน อาจทำความเสียหายแก่พืชผลได้

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หาก จำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ทำพั้ง หรือเชื่อมกันน้ำ เพื่อป้องกันน้ำท่วมป่า พร้อมทั้งจัดระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่เพาะปลูก หรือปรับระยะเวลาการปลูกพืชเพื่อหลีกเลี่ยงช่วงน้ำท่วม ปรับปรุงบำรุงดินโดยใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบ

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ชุดหลุมปลูก และร่องกันหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๔๐

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนปนทรายที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนัก ของหินเนื้อหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา ดินลึกมาก การระบายน้ำดี เนื้อดินปนเป็นพวกดินร่วนปนทราย สีน้ำตาล เหลือง หรือแดง ดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดจัดมาก ค่าพีเอช ๔.๕-๕.๕ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด และถั่ว บางแห่งมีสภาพเป็นป่าเต็งรัง ป่าละเมาะหรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย พืชที่ปลูกมีโอกาสเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำได้ง่าย บริเวณพื้นที่ลาดชันจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ใช้วัสดุคลุมดิน เพื่อป้องกันเม็ดฝนกระแทบผิวดิน เตรียมดินขวางความลาดเท สร้างสิ่งกีดขวางทิศทางการไหลของน้ำผิวดิน เช่น คันดิน ร่องระบายน้ำ คันเบนน้ำ บ่อดักตะกอน ปลูกแถบหญ้า เช่น หญ้าแฝกสลับกับพืชที่ปลูกเป็นแถวขวางความลาดเท ปัญหาดินเป็นทรายค่อนข้างจัด และมีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ ควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์อัตรา ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสด แล้วไถกลบลงดินเมื่อพืชปุ๋ยสดออกดอก ๕๐%

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากดินค่อนข้างเป็นทรายจึงกักเก็บน้ำไม่ได้ เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยชุดหลุมปลูกและร่องกันหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๔๖

เป็นกลุ่มชุดดินตื้นที่เกิดจากการสลายตัวผู้พังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อละเอียดหรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยจนถึงเนินเขา การระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวปนกรวดหรือปนลูกรัง หรือเศษหินที่มีเหล็กเคลือบ บางแห่งจะตื้นถึงชั้นศิลาแลงหนา สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือแดง ดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดเล็กน้อย ค่าพีเอช ๕.๐-๖.๕ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปัจจุบันดินกลุ่มนี้ใช้ปลูกพืชไร่บางชนิด เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด ถั่วลิสง ถั่วเขียว ไม้ผล และไม้ยืนต้น เช่น มะม่วง มะขาม ยูคาลิปตัส บางแห่งเป็นทุ่งหญ้าธรรมชาติ และป่าละเมาะ

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เป็นดินตื้น ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน อัตรา ๑-๓ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดิน ปลูกพืชไร่ตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ ปลูกแถบหญ้าแฝกตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ เพื่อช่วยชะลอการไหลบ่าของน้ำผิวดิน ปลูกพืชตระกูลถั่วแซมระหว่างแถวพืชหลัก หรือปลูกพืชเหลื่อมฤดู บริเวณที่มีความลาดเทเกิน ๕% ควรนำมาตรการทางวิธีกลมาใช้ เช่น ทำคันดิน คันเบนน้ำ ทางระบายน้ำ บ่อดักตะกอน หรือขุดบ่อในไร่นา

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากดินตื้นถึงตื้นมาก และมีความลาดชันสูง เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยขุดหลุมให้ใหญ่ขึ้น รองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระบายปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๓-๕ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๔๗

เป็นกลุ่มชุดดินตื้นที่เกิดจากการสลายตัวผู้พังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อละเอียด สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยจนถึงเนินเขา การระบายน้ำดี เนื้อดินบนเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีเศษหินปะปนมาก ส่วนใหญ่พบชั้นหินพื้นตื้นกว่า ๕๐ เซนติเมตร สีดินเป็นสีน้ำตาล

เหลือง หรือแดง ดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ค่าพีเอช ๕.๕-๗.๐ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าละเมาะ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผลและไม้ผลยืนต้น เช่น ข้าวโพด ข้าวไร้ ถั่วลิสง มะม่วง มะขามหวาน ยูคาลิปตัส สวนสัก

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เป็นดินตื้น บริเวณที่ลาดชันจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดินอย่างรุนแรง

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

เตรียมดินขวางความลาดเท หรือทำแนวหญ้าแฝกขวางความลาดเทของพื้นที่ เพื่อชะลอการไหลบ่าของน้ำที่ผิวดิน และขุดบ่อดักตะกอน ปัญหาดินขาดธาตุอาหารพืชบางอย่าง และดินเก็บความชื้นไม่ค่อยอยู่ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ไร่ละ ๑.๕-๒.๐ ตัน หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดิน หรือปลูกพืชตระกูลถั่วสลับกับพืชไร่หลัก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากดินตื้นถึงตื้นมาก และมีความลาดชันสูง เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยขุดหลุมให้ใหญ่ขึ้น รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๓-๕ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๔๘

เป็นกลุ่มชุดดินตื้นที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อค่อนข้างหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยจนถึงเนินเขา การระบายน้ำดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนเศษหินหรือปนกรวดมาก ก้อนกรวดส่วนใหญ่เป็นหินกลมมน หรือเศษหินต่างๆ บางแห่งอาจชั้นหินพื้นตื้นกว่า ๕๐ เซนติเมตร สีดินเป็นสีน้ำตาล เหลือง หรือแดง ดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๐-๖.๐ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าละเมาะ และทุ่งหญ้าธรรมชาติ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ ไม้โตเร็ว เช่น ข้าวโพด มะม่วง มะขาม ยูคาลิปตัส

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เป็นดินตื้น ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน อัตรา ๑-๓ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดิน ปลูกพืชไร่ตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ ควรปลูกแถบหญ้าแฝกตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ เพื่อช่วยชะลอการไหลบ่าของน้ำ ปลูกพืชตระกูลถั่วแซมระหว่างแถวพืชหลัก หรือปลูกพืชเหลื่อมฤดู บริเวณที่มีความลาดเทเกิน ๕% ควรนำมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำวิธีกลมาใช้ เช่น ทำคันดิน คันเบนน้ำ ทางระบายน้ำ ปอดักตะกอน หรือขุดบ่อน้ำในไร่นา

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากดินตื้นถึงตื้นมาก เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยขุดหลุมให้ใหญ่ขึ้น รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๓-๕ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๕๕

เป็นกลุ่มชุดดินลึกปานกลางที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อละเอียดที่มีปูนปน สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินชั้นล่างลึกประมาณ ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตรจากผิวดิน จะพบชั้นหินพื้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหินตะกอนเนื้อละเอียด บางแห่งมีก้อนปูนปน สีดินเป็นสีน้ำตาล เหลือง หรือแดง ดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างเล็กน้อย ค่าพีเอช ๖.๐-๘.๐ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่บางชนิด เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย และไม้ผล

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีโครงสร้างแน่นที่บยากต่อการไชซอนของรากพืช บริเวณลาดชันสูงจะเกิดการชะล้างพังทลายของดิน

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

การเตรียมดินและทำคันดินขวางความลาดเท ขุดบ่อดักตะกอน และยังสามารถใช้น้ำเสริมในการเพาะปลูก นำมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำทางพีชมาใช้ เช่น การปลูกพืชเป็นแถบสลับกับการปลูกพืชเป็นแถวขวางความลาดเทของพื้นที่ ใส่ปุ๋ยอินทรีย์อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสด ปลูกพืชตระกูลถั่วสลับกับพืชไร่หลัก หรือปลูกพืชตระกูลถั่วแซมพืชหลัก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ชุดหลุมปลูก และร่องกันหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกให้เพียงพอตลอดปี

พืชผักกินใบ

เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวาง ความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๕๖

เป็นกลุ่มชุดดินลึกปานกลางที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของ วัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินตะกอนเนื้อหยาบ หรือหินอัคนีเนื้อหยาบ สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา การระบายน้ำดี ดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างลึก ๕๐ เซนติเมตรลงไป เป็นดินร่วนเหนียวปน ทรายปนเศษหินหนาแน่นมาก บางแห่งพบชั้นหินพื้นลึกกว่า ๑๐๐ เซนติเมตร สีดินเป็นสีน้ำตาล เหลือง หรือแดง ดิน เป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๐-๖.๐ ความสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และบริเวณที่ลาดชันสูงจะเกิดการชะล้างพังทลายได้

ง่าย

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน อัตรา ๑-๓ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดิน ปลูกพืชไร่ตามแนวระดับขวาง ความลาดเทของพื้นที่ ควรปลูกแถบหญ้าแฝกตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ เพื่อช่วยชะลอการไหลบ่าของ น้ำ ปลูกพืชตระกูลถั่วแซมระหว่างแถวพืชหลัก

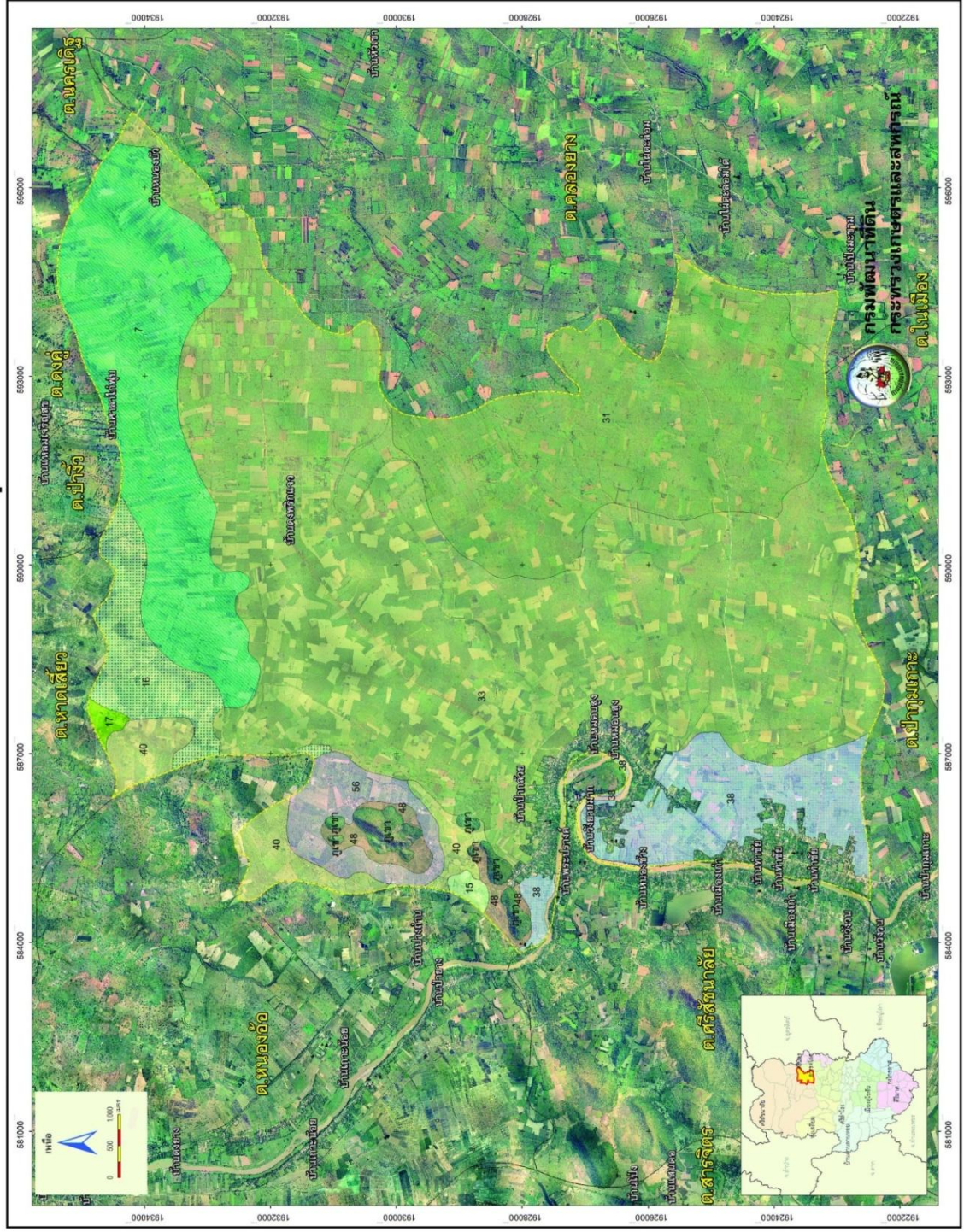
ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ชุดหลุมปลูก และร่องกันหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกให้เพียงพอตลอดปี

พืชผักกินใบ

เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวาง ความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

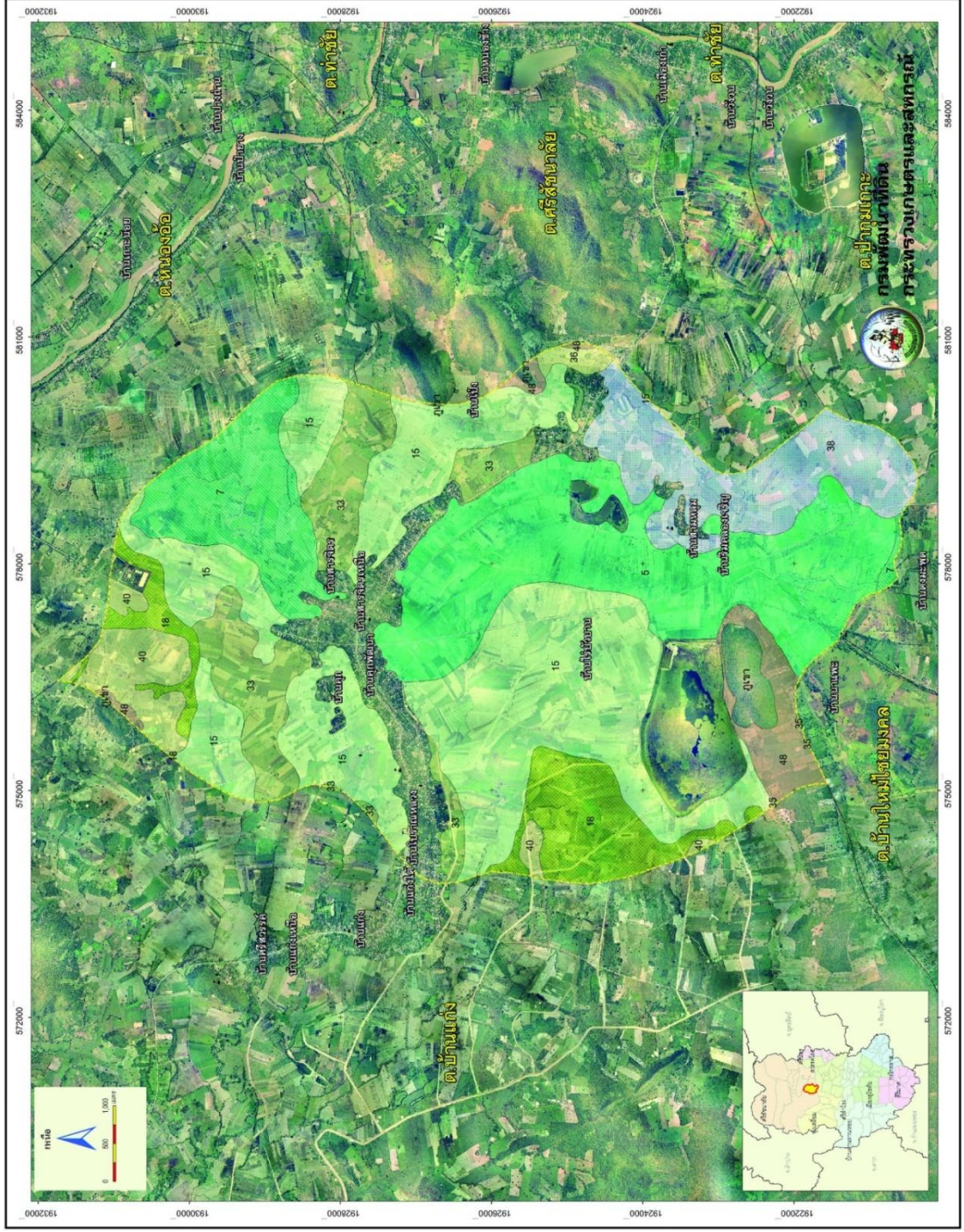
ตำบลท่าชัย อำเภอศรีษะนาถาย จังหวัดสุโขทัย

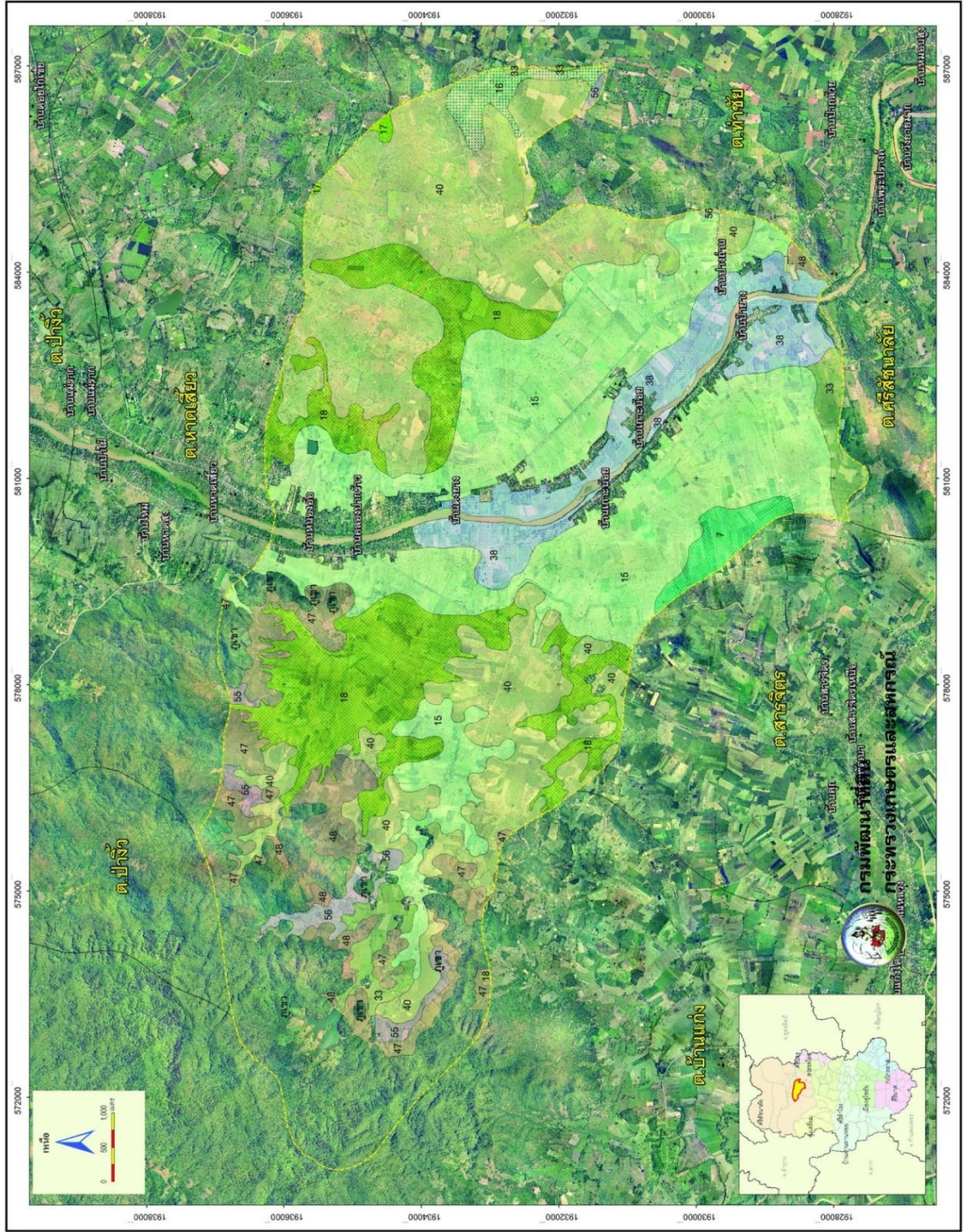
ตำบลศรีสำราญ อำเภอศรีสำราญ จังหวัดสุโขทัย

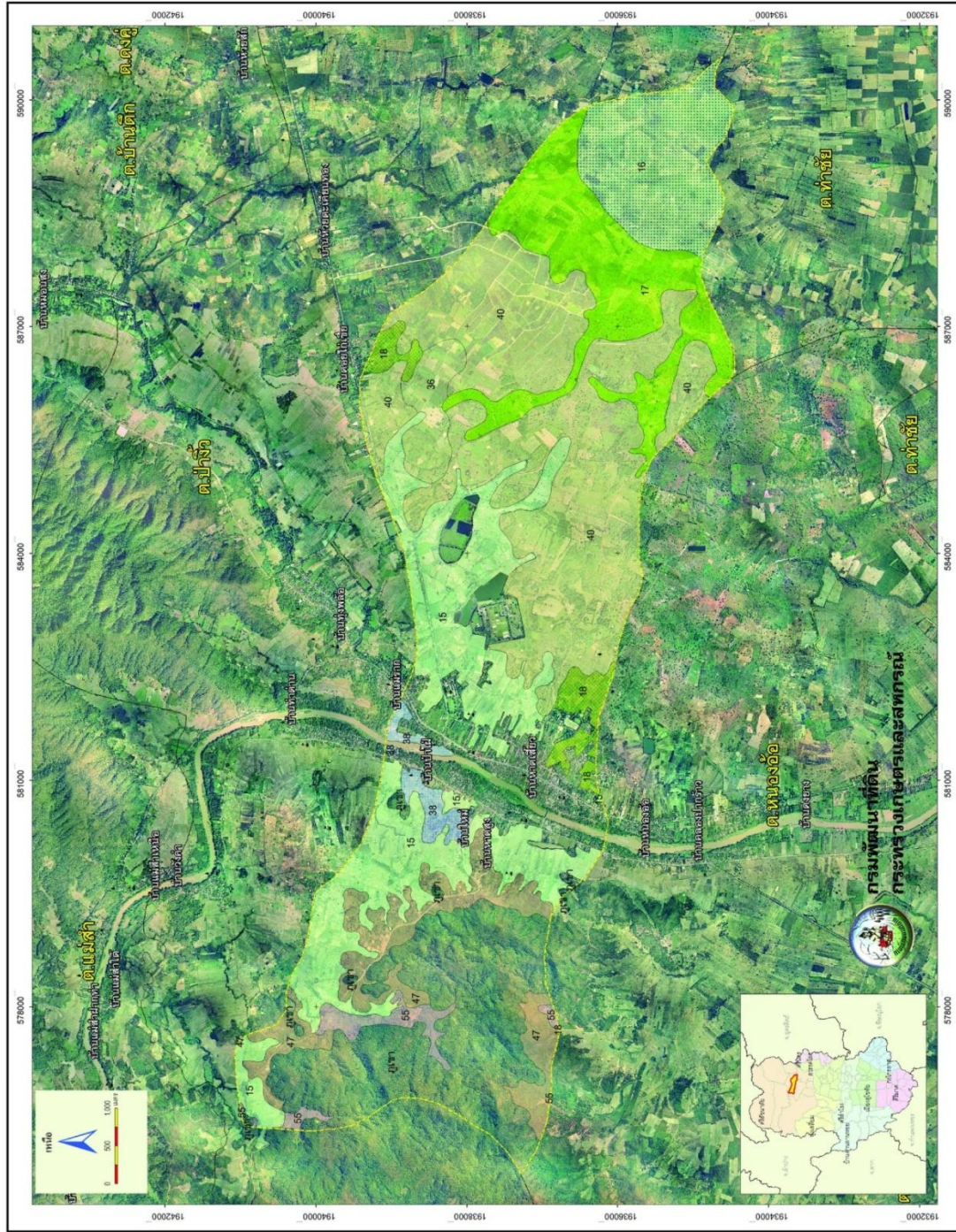
ตำบลสารจิตร อำเภอศรีสขาลัย จังหวัดสุโขทัย

ตำบลหนองอ้อ อำเภอศรีสพานาลัย จังหวัดสุโขทัย

ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

ตารางที่ ๒ เนื้อที่ดิน ค่าวิเคราะห์ดิน ลักษณะดินและการจัดการดิน แยกรายตำบล อำเภอศรีสะเกษ

ตำบล	หน่วยแผนที่ : กลุ่มชุดดิน	เนื้อที่ดิน (ไร่)	ค่าวิเคราะห์ดิน			
			pH	ระดับฟอสฟอรัส ที่เป็นประโยชน์	ระดับ อินทรีย์วัตถุ	ระดับโพแทสเซียม ที่เป็นประโยชน์
ดงคู	๕	๒	กรดจัด	สูงมาก	ปานกลาง	สูง
	๗	๓,๒๔๖	กรดจัด	สูง	ต่ำ	สูง
	๑๖	๑๒,๖๔๕	กรดจัด	สูง	ต่ำ	สูง
	๑๗	๖,๗๓๕	กรดจัด	สูง	ต่ำ	สูง
	๑๘	๓,๓๕๖	กรดปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูง
	๓๓	๒๕	กรดจัด	สูง	ปานกลาง	สูง
	๓๖	๕,๔๓๕	กรดจัด	สูง	ปานกลาง	สูงมาก
	๔๐	๙๑๐	กรดจัด	ปานกลาง	ปานกลาง	สูงมาก
	๔๘	๑,๓๑๙	กรดจัด	สูง	ปานกลาง	สูงมาก
	๕๖	๘๙๔	กรดจัด	สูง	ปานกลาง	สูงมาก
	๕๖-๔๘*	๕๒	กรดจัด	สูง	ปานกลาง	สูงมาก
	รวม	๓๔,๖๑๙				
ท่าชัย	๗	๘,๒๘๐	กรดจัด	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๑๕	๑๖๒	กรดปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๑๖	๒,๒๑๗	กรดปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๑๗	๑๕๕	กรดปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๓๑	๑๑,๘๕๗	กรดปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๓๓	๓๒,๒๗๖	กรดปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๓๘	๓,๗๕๗	กรดปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๔๐	๒,๐๐๑	กรดปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง
	๔๘	๖๓๕	กรดปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง
	๕๖	๑,๕๕๕	กรดปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง
	รวม	๖๒,๘๙๕				
บ้านแก่ง	๕	๙๕๘	กรดปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	สูงมาก
	๗	๑,๕๔๘	กรดปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	สูงมาก
	๑๕	๑๐,๗๗๒	กรดปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	สูงมาก
	๑๘	๕,๗๙๕	กรดปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	สูงมาก
	๓๑	๑,๘๔๕	กรดจัด	ต่ำ	ปานกลาง	สูงมาก
	๓๓	๕,๕๓๓	กรดจัด	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	๓๕	๒,๔๔๗	กรดปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	สูงมาก
บ้านแก่ง (ต่อ)	๔๐	๙,๑๒๑	กรดปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
	๔๖	๑,๐๕๖	กรดปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	สูง

	๔๗	๑๖,๖๑๙	กรตจัด	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	๔๘	๑๘,๐๖๗	กรตปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง
	๕๕	๖,๑๘๗	กรตจัด	ต่ำ	ปานกลาง	สูงมาก
	๕๖	๓๙๘	กรตจัด	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	รวม	๕๙,๔๒๘				
บ้านตึก	๕	๑,๓๑๔	กรตเล็กน้อย	ต่ำ	ต่ำ	สูง
	๑๕	๖,๙๒๙	กรตเล็กน้อย	ปานกลาง	ต่ำ	สูง
	๑๘	๒,๑๑๗	กรตปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง
	๓๑	๘๐๐	กรตจัด	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๓๓	๒,๐๕๔	กรตจัด	ปานกลาง	ต่ำ	สูงมาก
	๓๖	๑,๐๓๐	กรตจัด	ปานกลาง	ต่ำ	สูงมาก
	๔๐	๑,๘๕๕	กรตจัด	ปานกลาง	ต่ำ	สูงมาก
	๔๗	๖,๒๔๔	กรตจัด	ปานกลาง	ต่ำ	สูงมาก
	๔๘	๗๔๐	กรตจัด	ปานกลาง	ต่ำ	สูงมาก
	๕๕	๓,๕๓๒	กรตจัด	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๕๖	๒๐	กรตจัด	สูง	ต่ำ	สูงมาก
		รวม	๒๐,๖๓๕			
ป่าจัว	๕	๒๙๖	กรตเล็กน้อย	ต่ำ	ต่ำ	สูงมาก
	๗	๓๘๑	กรตจัด	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๑๕	๑๒,๓๒๗	กรตเล็กน้อย	ปานกลาง	ต่ำ	สูงมาก
	๑๖	๑,๙๙๒	กรตจัด	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๑๗	๕,๑๓๙	กรตปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๑๘	๕๐	กรตปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง
	๓๑	๒๓๕	กรตปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๓๓	๗๔๒	กรตปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๓๖	๗๒๘	กรตปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๓๘	๑,๔๕๑	กรตปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๔๐	๑,๗๑๒	กรตปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๔๗	๑,๕๐๒	กรตปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๔๘	๑๔๑	กรตปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๕๕	๓๙๗	กรตปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
		รวม	๒๗,๐๙๗			
แม่สำ	๕	๗๐๕	กรตปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	สูงมาก
	๑๕	๓,๘๘๘	กรตปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	สูงมาก
	๓๑	๒,๗๔๒	กรตจัด	ปานกลาง	ต่ำ	สูงมาก
	๓๘	๓,๐๔๐	กรตปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	สูงมาก

	๔๗	๑๐,๙๑๙	กรตจัด	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๕๕	๕,๓๖๓	กรตจัด	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	รวม	๒๖,๖๕๗				
แม่สิน	๑๕	๘,๑๑๙	กรตปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	๑๘	๖๐	กรตจัด	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	๒๙	๑	กรตจัด	ปานกลาง	ปานกลาง	สูงมาก
	๓๑	๕,๕๒๐	กรตจัด	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๓๓	๙,๓๑๖	กรตจัด	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๓๘	๗,๗๖๗	กรตจัด	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๔๗	๒๘,๐๕๕	กรตจัด	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๔๘	๓๐๐	กรตจัด	สูง	ปานกลาง	สูงมาก
	๕๕	๑๑,๐๘๐	กรตจัด	สูง	ปานกลาง	สูงมาก
	๕๖	๒๑๓	กรตจัด	สูง	ปานกลาง	สูงมาก
		รวม	๗๐,๔๓๑			
ศรีสีขนาลัย	๑๕	๓,๑๓๕	กรตปานกลาง	สูง	ปานกลาง	สูงมาก
	๓๓	๖๒๘	กรตจัด	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง
	๓๖	๑,๖๒๗	กรตจัด	ต่ำ	ต่ำ	สูง
	๓๘	๒,๖๗๖	กรตปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง
	๔๘	๑,๙๗๕	กรตจัด	ต่ำ	ต่ำ	สูง
	๕๖	๑,๐๙๐	กรตจัด	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
		รวม	๑๑,๑๓๑			
สารจิตร	๕	๖,๓๕๑	กรตปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	สูงมาก
	๗	๒,๔๕๙	กรตปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	สูงมาก
	๑๕	๑๐,๓๔๗	กรตปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	สูงมาก
	๑๘	๒,๑๒๙	กรตปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	สูงมาก
	๓๓	๒,๗๘๕	กรตจัด	ต่ำ	สูง	สูง
	๓๕	๖	กรตปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๓๖	๑๖๖	กรตจัด	ต่ำ	ต่ำ	สูง
	๓๘	๒,๘๗๒	กรตปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๔๐	๑,๑๗๗	กรตจัด	ต่ำ	สูงมาก	สูง
	๔๘	๙๕๗	กรตปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
		รวม	๒๙,๒๔๙			
หนองอ้อ	๗	๖๔๙	กรตปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	สูงมาก
	๑๕	๑๓,๗๗๐	กรตปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	สูงมาก
	๑๖	๕๗๑	กรตจัด	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๑๗	๖๐	กรตปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๑๘	๖,๗๒๑	กรตปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	สูงมาก

	๓๓	๑,๑๒๙	กรดจัด	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	๓๘	๓,๓๑๒	กรดจัด	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	๔๐	๑๓,๐๐๖	กรดปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูงมาก
	๔๗	๒,๑๙๒	กรดจัด	ต่ำ	สูง	สูงมาก
	๔๘	๑,๐๐๖	กรดจัด	ต่ำ	สูง	สูง
	๕๕	๓๗๘	กรดจัด	ต่ำ	สูง	สูงมาก
	๕๖	๔๔๔	กรดจัด	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	รวม	๔๓,๒๓๘				
หาดเสี้ยว	๑๕	๕,๐๑๓	กรดปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	สูงมาก
	๑๖	๒,๑๓๘	กรดปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๑๗	๓,๐๙๐	กรดปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๑๘	๕๔๓	กรดปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๓๖	๖๒๑	กรดปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๓๘	๓๗๓	กรดปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๔๐	๗,๗๙๔	กรดปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๔๗	๑,๗๒๗	กรดจัด	สูง	ปานกลาง	สูงมาก
	๕๕	๔๑๐	กรดจัด	สูง	ปานกลาง	สูงมาก
	รวม	๒๑,๗๖๙				
รวมทั้งสิ้น		๔๑๓,๑๔๙				

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ

๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศร้อนชื้น อากาศเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูของประเทศไทย มีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ

๑.๓.๒ ฤดูกาล อำเภอศรีสัชนาลัย มีฤดูกาล ๓ ฤดู ดังนี้
ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ ไปจนถึงกลางเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนและแห้งแล้ง อุณหภูมิอยู่ระหว่าง ๓๕-๓๙.๙ องศาเซลเซียส ถ้าช่วงไหนอุณหภูมิประมาณ ๔๐ องศาเซลเซียสขึ้นไป

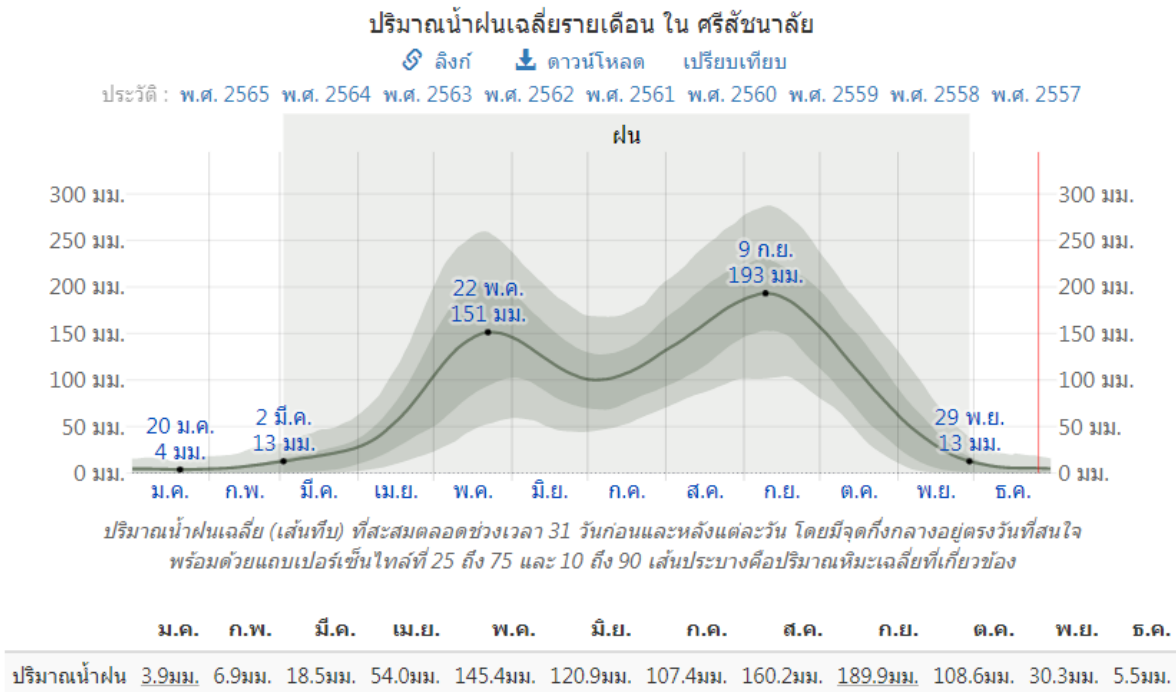
ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม ไปจนถึงเดือนตุลาคม ในบางปีจะมีฝนทิ้งช่วง แล้วแต่สภาพอากาศโดยรวม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม ไปจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ อากาศแปรปรวนไม่แน่นอน ถึงจะมีอากาศเย็นอาจจะมีฝนฟ้าคะนองได้ อุณหภูมิต่ำสุดประมาณ ๑๖ องศาเซลเซียส

๑.๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

ปริมาณน้ำฝนในรอบปี ของอำเภอศรีสัชนาลัย มีดังนี้

ภาพที่ ๕ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน ใน ศรีสะเกษ

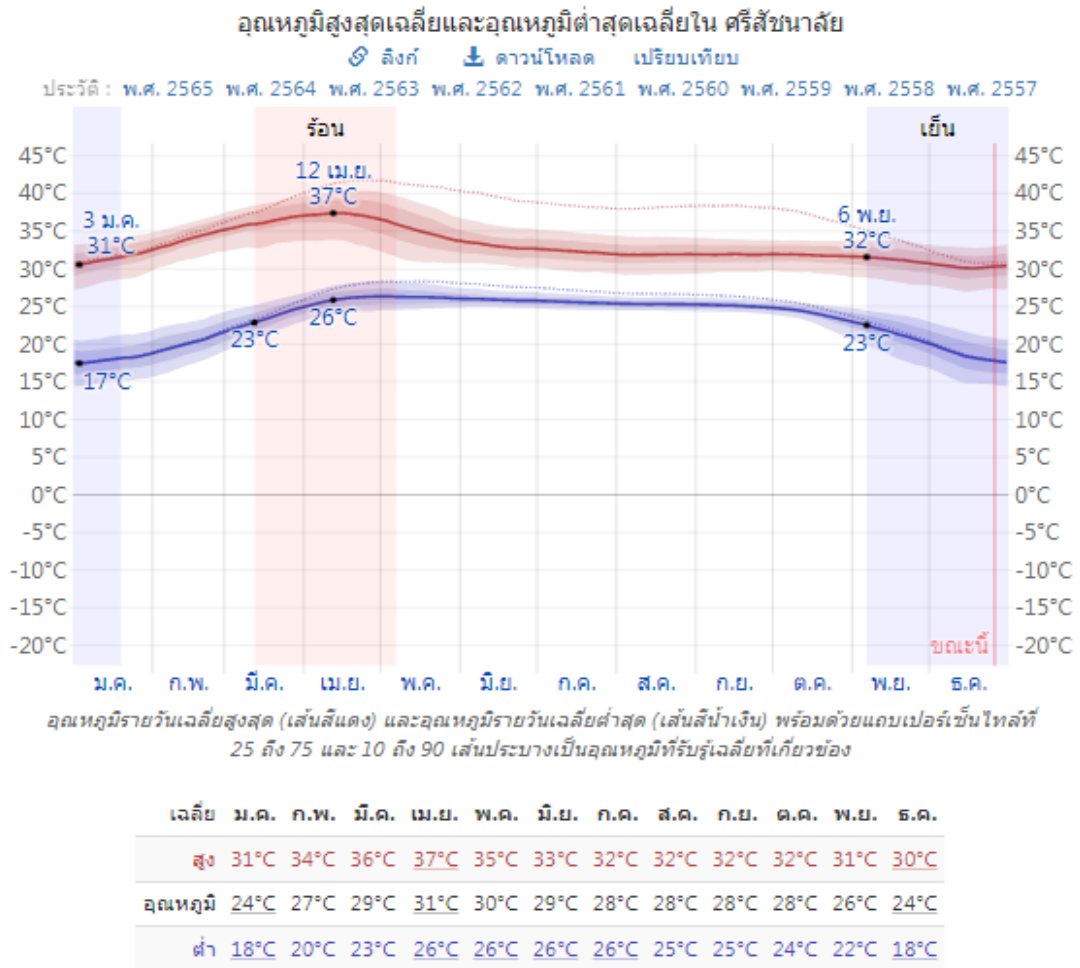

ที่มา : <https://th.weatherspark.com/y/๑๑๓๐๘๘/สภาพอากาศโดยเฉลี่ย-ใน-ศรีสะเกษ-ไทย-ตลอดปี>

๑.๓.๔ อุณหภูมิ

อำเภอศรีสะเกษ มีอุณหภูมิฤดูกาลที่ร้อนมีระยะเวลา ๑.๘ เดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ถึงวันที่ ๗ พฤษภาคม และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยรายวันสูงกว่า ๓๖°C เดือนที่มีอากาศร้อนที่สุดของปีใน ศรีสะเกษ คือ เมษายน โดยมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ ๓๗°C และต่ำสุดเฉลี่ยเท่ากับ ๒๖°C ฤดูกาลที่เย็นมีระยะเวลา ๒.๔ เดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๖ พฤศจิกายน ถึงวันที่ ๑๙ มกราคม และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยรายวันต่ำกว่า ๓๒°C เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดของปีใน ศรีสะเกษ คือ ธันวาคม โดยมีอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยเท่ากับ ๑๘°C และสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ ๓๐°C

ภาพที่ ๖ แสดงอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยและอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยใน ศรีสะเกษ

ที่มา : <https://th.weatherspark.com/y/๑๑๓๐๘๘/สภาพอากาศโดยเฉลี่ย-ใน-ศรีสะเกษ-ไทย-ตลอดปี>

๑.๔ เส้นทางคมนาคม

อำเภอศรีสะเกษมีเส้นทางคมนาคมได้แก่

๑) การคมนาคมขนส่งทางบก

การเดินทางระหว่างอำเภอศรีสะเกษกับจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดใกล้เคียงรวมถึงอำเภอข้างเคียง มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ และ ๑๐๒ รวมระยะทางทั้งหมด ๒๐๕ กิโลเมตร ดังนี้

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ สายศรีสะเกษ – สุโขทัย ระยะทาง ๖๗ กิโลเมตร
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๒ สายศรีสะเกษ – อุดรดิตถ์ ระยะทาง ๓๗ กิโลเมตร
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ สายศรีสะเกษ – เด่นชัย ระยะทาง ๗๒ กิโลเมตร
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ สายศรีสะเกษ – สวรรค์โลก ระยะทาง ๒๙ กิโลเมตร

การเดินทางระหว่างอำเภอศรีสะเกษกับหมู่บ้าน รวมระยะทางทั้งหมด ๑๖,๒๙๔.๙๐ กิโลเมตร

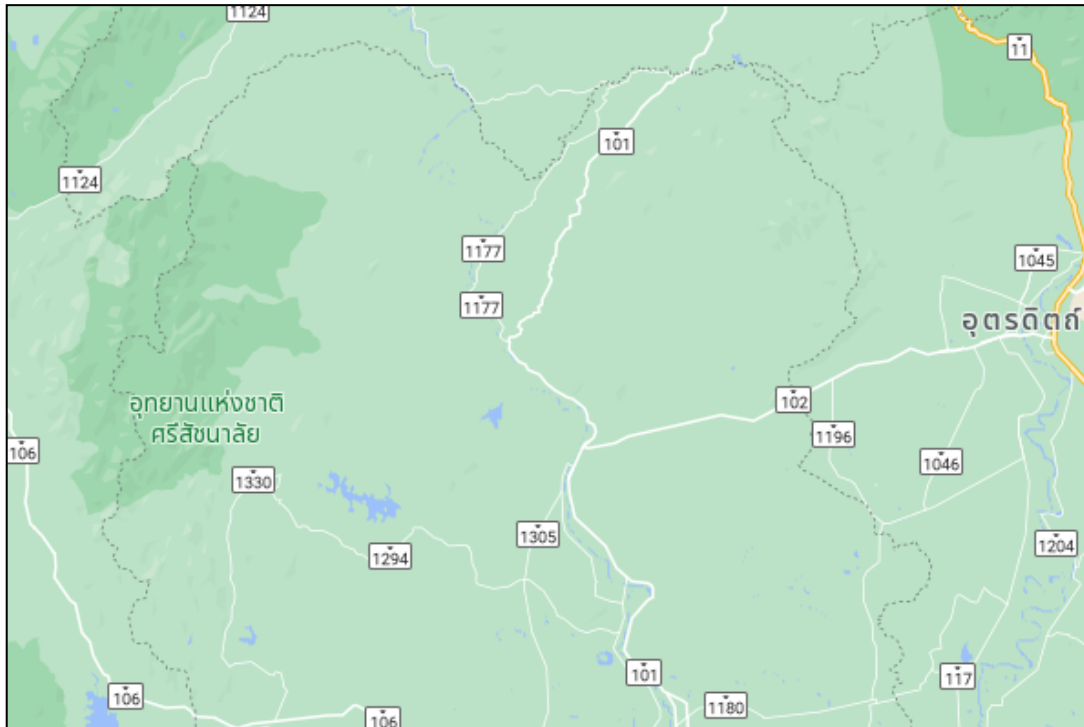
๒) การคมนาคมขนส่งทางน้ำ

- ไม่มี -

๓) การคมนาคมขนส่งทางอากาศ

- ไม่มี -

ภาพที่ ๗ แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอศรีสัชนาลัย

ที่มา: แผนพัฒนาอำเภอศรีสัชนาลัย ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๑.๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ

อำเภอศรีสัชนาลัย มีแม่น้ำยมไหลผ่านตำบลแม่สิน, แม่สำ, ป่าจั่ว, หาดเสี้ยว, หนองอ้อ, ศรีสัชนาลัย และท่าชัย แหล่งน้ำธรรมชาติประเภทคลองและห้วย จำนวน ๖๖ แห่ง และประเภทหนองน้ำและบึง จำนวน ๒๗ แห่ง รวมทั้งหมด ๙๓ แห่ง มีปริมาณน้ำโดยประมาณในฤดูแล้ง ประมาณ ๑๒,๔๑๒,๘๘๕ ลูกบาศก์เมตร และในฤดูฝนมีปริมาณน้ำ ประมาณ ๒๗,๙๘๕,๐๒๐ ลูกบาศก์เมตร

ตารางที่ ๓ แสดงแหล่งน้ำธรรมชาติ ประเภทคลองและห้วย

ที่	ชื่อแหล่งน้ำ	จุดเริ่มต้นแหล่งน้ำ	จุดสิ้นสุดแหล่งน้ำ	สภาพแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	
				ในฤดูแล้ง (ลบ.ม.)	ในฤดูฝน (ลบ.ม.)
๑	คลองแม่น้ำเก่า	แม่น้ำยม ม.๓ บ้านวังยายมาก ต.ท่าชัย อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๑๐ บ้านไทรงาม ต.ปากน้ำ อ.สวรรคโลก	๓๕๐,๐๐๐	๑,๐๕๐,๐๐๐
๒	คลองผักลู่	ม.๒ บ้านหาดเสี้ยว ต.หาดเสี้ยว อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๑ บ้านหาดเสี้ยว ต.หาดเสี้ยว อ.ศรีสัชนาลัย	-	๓๐,๐๐๐

๓	ห้วยตาอ่อง	ม.๓ บ้านหาดสูง ต.หาดเสี้ยว อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๓ บ้านหาดสูง ต.หาดเสี้ยว อ.ศรีสัชนาลัย	-	๖,๕๐๐
๔	คลองยายโท	ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๗ บ้านใหม่ไทย พัฒนา ต.สารจิตร อ.ศรีสัชนา ลัย	๔๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐
๕	คลองคล้า	ม.๓ บ้านเมืองเก่า ต.ศรีสัชนาลัย อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๘ บ้านสามหลุม ต.สารจิตร อ.ศรีสัชนาลัย	๗๔,๖๖๐	๑๑๒,๐๐๐
๖	คลองไม้ (คลองคลุก)	ม.๙ บ้านวังวน ต.ป่ากุมเกาะ อ.สวรรคโลก	ม.๖ บ้านโปร่ง ต.สารจิตร อ.ศรีสัชนาลัย	๒๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐
๗	คลองสวน	ม.๒ บ้านคูก ต.สารจิตร อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๓ บ้านสารจิตร ต.สารจิตร อ.ศรีสัชนาลัย	-	๒๔,๐๐๐
๘	คลองสะแก	ม.๖ บ้านโปร่ง ต.สารจิตร อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๑๑ บ้านไร่บัวงาม ต.สารจิตร อ.ศรีสัชนาลัย	-	๓๐,๐๐๐
๙	คลองงอแง	ม.๖ บ้านโปร่ง ต.สารจิตร อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๖ บ้านโปร่ง ต.สารจิตร อ.ศรีสัชนาลัย	๓๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐
๑๐	ห้วยผา	ม.๗ บ้านใหม่ไทย พัฒนา ต.สารจิตร อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๗ บ้านใหม่ไทย พัฒนา ต.สารจิตร อ.ศรีสัชนาลัย	-	-
๑๑	คลองหนอง ถ่อน	ม.๔ บ้านสารจิตร ต.สารจิตร อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๖ บ้านโปร่ง ต.สารจิตร อ.ศรีสัชนาลัย	๖๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐
๑๒	ห้วยท่าแพซ้าย	ม.๓ บ้านปากคะยาง ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๔ บ้านปากคะยาง ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	-	๑๒,๐๐๐
๑๓	ห้วยหยวก	ม.๕ บ้านห้วยหยวก ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๕ บ้านห้วยหยวก ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
๑๔	ห้วยมะนาว	ม.๘ บ้านโป ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๘ บ้านโป ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	๒๔,๐๐๐	๗๒,๐๐๐

๑๕	ห้วยปากคะ ยาง (ห้วยขี้เหล็ก)	ม.๓ บ้านปากคะยาง ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๔ บ้านปากคะยาง ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	๑๖,๐๐๐	๖๐,๐๐๐
๑๖	ห้วยขุนซาน	ม.๗ บ้านลำโชค ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๗ บ้านลำโชค ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	-	๒๒,๕๐๐
๑๗	ห้วยแม่สูง	ม.๘ บ้านโป ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๘ บ้านโป ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	๒๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐
๑๘	ห้วยท่าแพ	ม.๑ บ้านแก่ง ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๙ บ้านแก่งเหนือ ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	๕๑๑,๓๓๐	๑,๕๓๔,๐๐๐
๑๙	คลองเหมือง นา (ห้วยป่าคะ ยาง)	ม.๓ บ้านปากคะยาง ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๔ บ้านปากคะยาง ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	๑๒,๐๐๐	๙๖,๐๐๐
๒๐	ห้วยน้ำดิบ	ม.๒ บ้านศรีสวรรค์ ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๔ บ้านปากคะยาง ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	-	๑๕,๐๐๐
๒๑	ห้วยแม่จบ	ม.๔ บ้านปากคะยาง ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๔ บ้านปากคะยาง ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	-	๔,๐๐๐
๒๒	ห้วยท่าแพขวา	ม.๑ บ้านแก่ง ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๙ บ้านแก่งเหนือ ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	๑๑๓,๙๙๐	๓๔๒,๐๐๐
๒๓	ห้วยลำโชค	ม.๗ บ้านลำโชค ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๗ บ้านลำโชค ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย	-	๒๒๕,๐๐๐
๒๔	คลองห้วยสัก (คลองสัก ตะเพียนทอง)	ม.๘ บ้านห้วยตะเพียนทอง ต.ป่าจิว อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๗ บ้านศาลาไก่อ่ฟูบ ต.ท่าชัย อ.ศรีสัชนาลัย	๑๒๖,๐๐๐	๓๗๘,๐๐๐
๒๕	คลองหนอง เขน	อ่างเก็บน้ำห้วยสัก	ม.๔ บ้านห้วยตั้ง ต.ดงคู้ อ.ศรีสัชนาลัย	๑๖๐,๐๐๐	๔๘๐,๐๐๐
๒๖	คลองห้วยไคร้ (คลองกิวคอ หมู)	อ่างเก็บน้ำห้วยมะกรูด ม.๑ บ้านห้วยไคร้ ต.ดงคู้ อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๓ บ้านดงคู้ใต้ ต.ดงคู้ อ.ศรีสัชนาลัย ไหลลงคลองกิวหมู	๒๒๔,๐๐๐	๖๗๒,๐๐๐

๒๗	คลองกิวหมู	ม.๗ บ้านศาลาไก่อ่ฟูบ ต.ท่าชัย อ.ศรีสัชนาลัย	บ้านสักลาย ต.ข่อยสูง อ.ตรอน จ.อุตรดิตถ์	๓๖๐,๐๐๐	๕๔๐,๐๐๐
๒๘	คลองห้วยช้าง	ม.๑ บ้านห้วยไคร้ ต.ดงคู้ อ.ศรีสัชนาลัย	บ้านห้วยช้างใต้ ต.ชัยชุมพล อ.ลับแล จ.อุตรดิตถ์	-	๑๒,๐๐๐
๒๙	คลองห้วยตึง	ม.๖ บ้านห้วยสัก ต.ดงคู้ อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๔ บ้านห้วยตึง ต.ดงคู้ อ.ศรีสัชนาลัย	๕๖,๐๐๐	๑๖๘,๐๐๐
๓๐	ห้วยนกแก้ว	ม.๗ บ้านห้วยคู้ ต.ดงคู้ อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๓ บ้านดงคู้ใต้ ต.ดงคู้ อ.ศรีสัชนาลัย ไหลลงคลองกิวหมู	๑๐๘,๐๐๐	๓๒๔,๐๐๐
๓๑	ห้วยไข่เน่า	ม.๑ บ้านห้วยไคร้ ต.ดงคู้ อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๓ บ้านดงคู้ใต้ ต.ดงคู้ อ.ศรีสัชนาลัย ไหลลงคลองกิวหมู	๓๒,๐๐๐	๒๑๖,๐๐๐
๓๒	ห้วยด่านซ้าย	ม.๑ บ้านห้วยไคร้ ต.ดงคู้ อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๓ บ้านดงคู้ใต้ ต.ดงคู้ อ.ศรีสัชนาลัย ไหลลงคลองกิวหมู	-	๒๔๐,๐๐๐
๓๓	ห้วยเด่นโปร่ง	ม.๑ บ้านห้วยไคร้ ต.ดงคู้ อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๑ บ้านห้วยไคร้ ต.ดงคู้ อ.ศรีสัชนาลัย ไหลลงคลองห้วยไคร้	-	๓๖,๐๐๐
๓๔	ห้วยมะกรูด	ม.๑ บ้านห้วยไคร้ ต.ดงคู้ อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๑ บ้านห้วยไคร้ ต.ดงคู้ อ.ศรีสัชนาลัย ไหลลงคลองห้วยไคร้	-	๑๕,๐๐๐
๓๕	ห้วยขมิ้น	ม.๑ บ้านห้วยไคร้ ต.ดงคู้ อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๑ บ้านห้วยไคร้ ต.ดงคู้ อ.ศรีสัชนาลัย	๑๔๐,๐๐๐	๔๒๐,๐๐๐
๓๖	คลองดงจันทร์	ม.๒ บ้านคลองปาก ไร่ ต.หนองอ้อ อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๒ บ้านคลองปาก ไร่ ต.หนองอ้อ อ.ศรีสัชนาลัย	๑๑,๒๕๐	๓๓,๗๕๐
๓๗	คลองโป่งสุด	ม.๔ บ้านหนองอ้อ ต.หนองอ้อ อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๕ บ้านเกาะน้อย ต.หนองอ้อ อ.ศรีสัชนาลัย	๙๐,๐๐๐	๑๓๕,๐๐๐
๓๘	คลองร่องทอง	ม.๖ บ้านเกาะน้อย ต.หนองอ้อ อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๖ บ้านเกาะน้อย ต.หนองอ้อ อ.ศรีสัชนาลัย	๑๐๕,๐๐๐	๓๑๕,๐๐๐

๓๙	คลองห้วยหัว วัว	ม.๗ บ้านดงยาง ต.หนองอ้อ อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๗ บ้านดงยาง ต.หนองอ้อ อ.ศรีสัชนาลัย	-	๕๕,๐๐๐
๔๐	ห้วยข้างมูน	ม.๗ บ้านดงยาง ต.หนองอ้อ อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๗ บ้านดงยาง ต.หนองอ้อ อ.ศรีสัชนาลัย	๕๕,๐๐๐	๑๓๕,๐๐๐
๔๑	คลองร่องอ้อม	ม.๓ บ้านปลายนา ต.บ้านตึก อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๓ บ้านปลายนา ต.บ้านตึก อ.ศรีสัชนาลัย	๒,๐๐๐	๖,๐๐๐
๔๒	คลองฝาย เหนือ	ม.๔ บ้านภูนก ต.บ้านตึก อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๔ บ้านภูนก ต.บ้านตึก อ.ศรีสัชนาลัย	๘,๐๐๐	๑๒,๐๐๐
๔๓	ลำห้วยแม่ราก	ม.๗ บ้านห้วยตม ต.บ้านตึก อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๙ บ้านห้วยสัก ต.บ้านห้วยตึก อ.ศรีสัชนาลัย	๒,๐๐๐,๐๐๐	๓,๐๐๐,๐๐๐
๔๔	คลองไค้ง (ห้วยไค้ง)	ม.๕ บ้านป่าจิว ต.ป่าจิว อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๔ บ้านใหม่ ต.หาดเสี้ยว อ.ศรีสัชนาลัย	๑๓,๓๓๐	๒๐,๐๐๐
๔๕	ลำห้วยคลอง แค้น	ม.๗ บ้านดอยไก่อ๊ะ ต.ป่าจิว อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๗ บ้านดอยไก่อ๊ะ ต.ป่าจิว อ.ศรีสัชนาลัย	-	๕๖,๐๐๐
๔๖	คลองปลายนา	ม.๙ บ้านป่าจิว ต.ป่าจิว อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๙ บ้านป่าจิว ต.ป่าจิว อ.ศรีสัชนาลัย	๘,๑๗๕	๑๓,๐๘๐
๔๗	ลำห้วยประ ก้อม	ม.๖ บ้านทุ่งพล้อ ต.ป่าจิว อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๖ บ้านทุ่งพล้อ ต.ป่าจิว อ.ศรีสัชนาลัย	๘,๓๓๐	๒๕,๐๐๐
๔๘	ลำห้วยแม่สูง	ม.๔ บ้านวังค่า ต.ป่าจิว อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๔ บ้านวังค่า ต.ป่าจิว อ.ศรีสัชนาลัย ไหลลงแม่น้ำยม	๓๒,๐๐๐	๒๑๖,๐๐๐
๔๙	คลองปลาหมอ	แยกจากลำห้วยแม่สูง ม.๔ บ้านวังค่า ต.ป่าจิว อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๔ บ้านวังค่า ต.ป่าจิว อ.ศรีสัชนาลัย	-	๒,๕๐๐
๕๐	คลองป่าว่าน	ม.๑๐ บ้านป่าจิว ต.ป่าจิว อ.ศรีสัชนาลัย	ม.๑๐ บ้านป่าจิว ต.ป่าจิว อ.ศรีสัชนาลัย	-	๒๒,๕๐๐
๕๑	คลองนากลาง	ม.๑๐ บ้านป่าจิว ต.ป่าจิว	ม.๑๐ บ้านป่าจิว ต.ป่าจิว อ.ศรีสัชนาลัย	-	๓๐,๐๐๐

		อ.ศรีสัชชนาลัย	ไทรทองแม่น้ำยม		
๕๒	คลองคลีน	ม.๒ บ้านแม่ราก ต.ป่าจู้ อ.ศรีสัชชนาลัย	ม.๒ บ้านแม่ราก ต.ป่าจู้ อ.ศรีสัชชนาลัย	๕๖,๐๐๐	๘๔,๐๐๐
๕๓	คลองหมอนสูง	ม.๔ บ้านเมืองเก่า ต.ศรีสัชชนาลัย อ.ศรีสัชชนาลัย	ม.๑๐ บ้านเมืองเก่า ต.ศรีสัชชนาลัย อ.ศรีสัชชนาลัย	๒,๕๐๐	๗,๕๐๐
๕๔	ห้วยสะท้อน	ม.๑๑ โป่งดินตั่ง ต.แม่สิน อ.ศรีสัชชนาลัย	ม.๑๖ บ้านโป่งวัว ต.แม่สิน อ.ศรีสัชชนาลัย ไทรทองแม่น้ำยม	๓๐๐,๐๐๐	๔๕๐,๐๐๐
๕๕	ห้วยแม่ฮู้	ม.๕ บ้านแม่ฮู้ ต.แม่สิน อ.ศรีสัชชนาลัย	ม.๑๒ บ้านปากสิน ต.แม่สิน อ.ศรีสัชชนาลัย ไทรทองแม่น้ำยม	๒๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐
๕๖	ห้วยแม่เพิน	ม.๘ บ้านปางสัก ต.แม่สิน อ.ศรีสัชชนาลัย	ม.๑๒ บ้านปากสิน ต.แม่สิน อ.ศรีสัชชนาลัย ไทรทองแม่น้ำยม	๒๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐
๕๗	ห้วยแม่สิน	ม.๒๐ บ้านดอนเพชร ต.แม่สิน อ.ศรีสัชชนาลัย	ม.๒๔ บ้านดงพริก แจว ต.แม่สิน อ.ศรีสัชชนาลัย ไทรทองแม่น้ำยม	๑,๖๐๐,๐๐๐	๒,๔๐๐,๐๐๐
๕๘	ห้วยละแอ้	ม.๒๑ บ้านสุเม่น เหนือ ต.แม่สิน อ.ศรีสัชชนาลัย	ม.๑ บ้านสุเม่น ต.แม่สิน อ.ศรีสัชชนาลัย ไทรทองแม่น้ำยม	๙๖,๐๐๐	๑๔๔,๐๐๐
๕๙	คลองแม่ท่า	ม.๒๕ บ้านแม่ทาง ต.แม่สิน อ.ศรีสัชชนาลัย	ม.๒๕ บ้านแม่ทาง ต.แม่สิน อ.ศรีสัชชนาลัย ไทรทองแม่น้ำยม	-	๑๖๒,๐๐๐
๖๐	ห้วยแม่สาน	ม.๖ บ้านแม่สาน ต.แม่สำ อ.ศรีสัชชนาลัย	ม.๘ บ้านสันหีบ ต.แม่สำ อ.ศรีสัชชนาลัย ไทรทองแม่น้ำยม	๘๐,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐
๖๑	ห้วยแม่สูง	ม.๓ บ้านท่าโพธิ์ ต.แม่สำ อ.ศรีสัชชนาลัย	ม.๓ บ้านท่าโพธิ์ ต.แม่สำ อ.ศรีสัชชนาลัย ไทรทองแม่น้ำยม	-	๔๘,๐๐๐
๖๒	ห้วยระเปียง	ม.๓ บ้านท่าโพธิ์ ต.แม่สำ อ.ศรีสัชชนาลัย	ม.๓ บ้านท่าโพธิ์ ต.แม่สำ อ.ศรีสัชชนาลัย ไทรทองแม่น้ำยม	-	๖,๗๕๐
๖๓	ห้วยแก่งอีโรง	ม.๑๒ บ้านบานชื่น ต.แม่สำ	ม.๑๒ บ้านบานชื่น ต.แม่สำ อ.ศรีสัชชนาลัย	-	๖๗,๕๐๐

		อ.ศรีสัชชนาลัย	ไทรทองผ่านแม่น้ำยม		
๖๔	ห้วยแม่สำ	ม.๑๑ บ้านไร่ใน ต.แม่สำ อ.ศรีสัชชนาลัย	ม.๒ บ้านแม่สำเหนือ ต.แม่สำ อ.ศรีสัชชนาลัย ไทรทองแม่น้ำยม	-	๙๖,๐๐๐
๖๕	ห้วยบอนเหนือ	ม.๕ บ้านเกาะระเปียง ต.แม่สำ อ.ศรีสัชชนาลัย	ม.๕ บ้านเกาะระเปียง ต.แม่สำ อ.ศรีสัชชนาลัย ไทรทองแม่น้ำยม	-	๔,๕๐๐
๖๖	ห้วยโป่ง	ม.๒ บ้านแม่สำเหนือ ต.แม่สำ อ.ศรีสัชชนาลัย	ม.๒ บ้านแม่สำเหนือ ต.แม่สำ อ.ศรีสัชชนาลัย ไทรทองแม่น้ำยม	-	๓๐,๐๐๐

ที่มา : สำนักงานชลประทานจังหวัดสุโขทัย

ตารางที่ ๔ แสดงแหล่งน้ำธรรมชาติ ประเภทบึงและหนองน้ำ

ที่	ชื่อแหล่งน้ำ	สถานที่		เนื้อที่ (ไร่)	หมายเหตุ
		หมู่	ตำบล		
๑	หนองเอี่ยน	๓	หาดเสี้ยว	๑๒	
๒	หนองจรเข้	๑	สารจิตร	๑,๓๙๖	
๓	หนองแมว	๓	สารจิตร	๑๖	
๔	หนองบ้านดอน	๑๑	สารจิตร	๓๐	
๕	หนองหน้าบ้าน	๕	สารจิตร	๒	
๖	หนองขวาง	๑๑	สารจิตร	๗๐	
๗	หนองมะนาว	๓	สารจิตร	๘	
๘	หนองปิ่น	๘	สารจิตร	๑๐	
๙	หนองแม่ปางกต	๖	สารจิตร	๑๔	
๑๐	หนองสรวง	๖	สารจิตร	๑๒	
๑๑	หนองเม่น	๘	สารจิตร	๔	
๑๒	หนองบัว	๑๑	สารจิตร	๒	
๑๓	หนองอีโว้	๓	สารจิตร	๑๑	
๑๔	หนองปู่อ้อ	๕	สารจิตร	๗	
๑๕	หนองอีปาน	๔	สารจิตร	๕	
๑๖	หนองหญ้าไซ	๔	สารจิตร	๒	
๑๗	หนองข้างแก่ง	๕	ดงคู่	๗	
๑๘	อ่างเก็บน้ำห้วยสัก	๙	บ้านตึก	๒๐	
๑๙	อ่างเก็บน้ำห้วยพร้าว	๑	บ้านตึก	๑๕	
๒๐	อ่างเก็บน้ำกุนก	๔	บ้านตึก	๔๐	

๒๑	หนองหล่ม	๓	บ้านตึก	๑๐	
๒๒	หนองผักบุ้ง	๑๑	บ้านตึก	๒.๕	
๒๓	หนองกลางแปด	๔	ป่าจิว	๒๕	
๒๔	หนองหิน	๒	ป่าจิว	๗๐	
๒๕	หนองผักลุง	๒	ป่าจิว	๔๐	
๒๖	หนองสา	๓	ป่าจิว	๑๒	
๒๗	หนองข้าง	๔	ศรีสัชนาลัย	๒๐๐	

ที่มา : สำนักงานชลประทานจังหวัดสุโขทัย

๑.๕.๒ โครงการชลประทาน

โครงการชลประทานสุโขทัย มีแหล่งต้นน้ำในอำเภศรีสัชนาลัย หลัก ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยแม่สูง อ่างเก็บน้ำห้วยท่าแพ อ่างเก็บน้ำห้วยทรวง ฝายศรีเชลียง

ภาพที่ ๘ แสดงแหล่งน้ำ อำเภศรีสัชนาลัย

ที่มา : สำนักงานชลประทานจังหวัดสุโขทัย

๑.๖ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

๑.๖.๑ โครงสร้างเศรษฐกิจที่สำคัญ

เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการประกอบอาชีพด้านการเกษตรที่มีความหลากหลายอาชีพ การใช้แรงงานในการประกอบอาชีพการเกษตรจึงมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มอาชีพหลักที่สำคัญ

ดังนี้

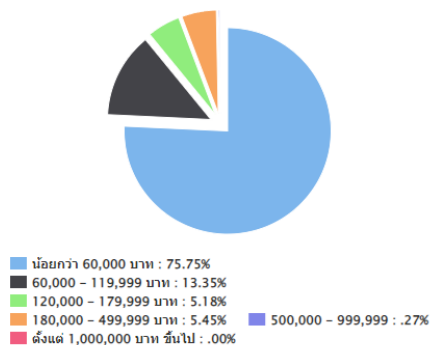
- ๑) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการผลิตข้าว
- ๒) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการผลิตส้มเขียวหวาน
- ๓) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการผลิตทุเรียน
- ๔) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร
เกษตรกรอำเภอศรีสัชนาลัย มีรายได้ ทั้งในและนอก ภาคการเกษตรดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ ๙ แสดงรายได้ทั้งในและนอกภาคการเกษตร

รายได้ครัวเรือน*	ครัวเรือน	เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)
เกษตรกรที่มีรายได้ในภาคการเกษตร	367.00	56,624.00
เกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคการเกษตร	367.00	147,084.00

หมายเหตุ : ข้อมูลจากแบบสอบถามที่อยู่ทะเบียนบ้าน เฉพาะครัวเรือนที่ให้ข้อมูลรายได้ หนี้สิน เท่านั้น

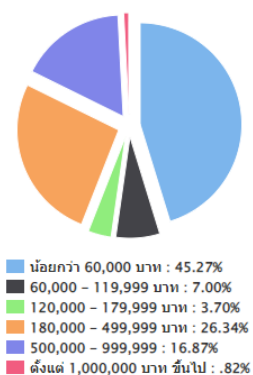
รายได้ในภาคการเกษตร

ช่วงรายได้ในภาคการเกษตร

ช่วงรายได้ (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า 60,000 บาท	278.00	75.75
60,000 - 119,999 บาท	49.00	13.35
120,000 - 179,999 บาท	19.00	5.18
180,000 - 499,999 บาท	20.00	5.45
500,000 - 999,999	1.00	0.27
ตั้งแต่ 1,000,000 บาท ขึ้นไป	0.00	0.00
รวม	367.00	100.00

หนี้สินในภาคการเกษตร

ช่วงหนี้สินในภาคการเกษตร

ช่วงหนี้สิน (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า 60,000 บาท	110.00	45.27
60,000 - 119,999 บาท	17.00	7.00
120,000 - 179,999 บาท	9.00	3.70
180,000 - 499,999 บาท	64.00	26.34
500,000 - 999,999	41.00	16.87
ตั้งแต่ 1,000,000 บาท ขึ้นไป	2.00	0.82
รวม	243.00	100.00

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย

๕) สินเชื่อและภาระหนี้ของเกษตรกร

สินเชื่อ

เกษตรกรอำเภอศรีสัชนาลัย ใช้แหล่งสินเชื่อเพื่อประกอบกิจกรรมดำเนินการผลิตจากหลายแหล่งแบ่งออกได้ ดังนี้

๑. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่จะขอรับการสนับสนุนเงินทุนจาก ธกส. ซึ่งเป็นแหล่งใหญ่ที่สุด ในรูปของสมาชิกลูกค้า ธกส.

๒. สหกรณ์การเกษตร เป็นแหล่งที่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกใช้เป็นแหล่งเงินทุน

๓. นายทุนท้องถิ่น เกษตรกรจะกู้เงินในการลงทุน และใช้คืนเมื่อเก็บผลผลิตแล้ว บางครั้งก็กู้ยืมในรูปของปัจจัยการผลิตด้วย

๔. ใช้เงินทุนของตนเอง

ภาระหนี้สิน

สาเหตุใหญ่ที่เกษตรกรมีภาระหนี้สิน เนื่องจากนำเงินทุนไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กู้ยืม ปริมาณผลผลิตที่ได้รับต่ำ ราคาผลผลิตต่ำ นอกจากนี้บางรายอาจอยู่ในระยะลงทุน ซึ่งกิจกรรมที่ดำเนินการยังไม่ให้ผลตอบแทน ซึ่งแหล่งใหญ่ที่สุดที่เกษตรกรมีหนี้สินผูกพัน คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร แต่ความสามารถในการชำระคืนของเกษตรกรยังอยู่ในระดับค่อนข้างดี

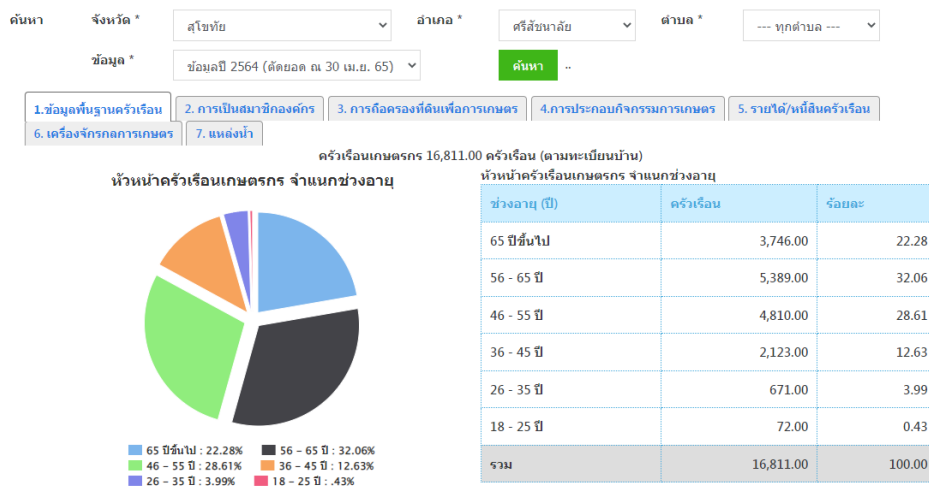
๑.๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวม ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว ๓๒,๙๔๒ บาทต่อปี เป็นอันดับที่ ๕๑ ของประเทศ หรืออันดับที่ ๑๐ ของภาคเหนือ โดยทั้งจังหวัดมีผลิตภัณฑ์มวลรวม ๑๙,๔๖๙,๐๐๐ ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้จากสาขาการเกษตรมากที่สุดคือร้อยละ ๓๓.๑๙ คิดเป็นมูลค่า ๖,๔๖๑,๐๐๐ ล้านบาท รองลงมาได้แก่สาขาการค้าส่งและการค้าปลีกร้อยละ ๑๗.๙๗ คิดเป็นมูลค่า ๓,๔๘๘,๐๐๐ ล้านบาทและสาขาการบริการ ร้อยละ ๑๓.๔๕ คิดเป็นมูลค่า ๒,๖๑๘,๐๐๐ ล้านบาท มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจร้อยละ ๔.๖๒ ข้อมูลจากรายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.๒๕๔๓ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ระบุว่าจังหวัดสุโขทัย มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น ๑๖๗,๙๐๐ ครัวเรือน ส่วนค่าประมาณรายได้ประจำของครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนนั้นอยู่ที่ ๗,๑๒๑ บาท

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนประชากร และจำนวนครัวเรือน อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่	ตำบล	ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	หาดเสี้ยว	๓,๖๒๐	๓๓๐	๒,๗๓๔	๒,๘๙๖	๕,๖๓๐
๒	ป่าจู้	๒,๕๑๘	๑,๒๔๘	๒,๖๘๖	๓,๑๖๗	๕,๘๕๓
๓	แม่สำ	๒,๙๒๙	๑,๔๔๔	๓,๗๕๘	๓,๗๑๘	๗,๔๗๖
๔	แม่สิน	๕,๕๕๘	๓,๕๒๔	๖,๘๘๑	๖,๗๑๖	๑๓,๕๙๗
๕	บ้านตึก	๓,๕๙๖	๒,๒๑๘	๕,๐๓๗	๕,๒๓๕	๑๐,๒๗๒
๖	หนองอ้อ	๒,๓๗๗	๙๓๐	๒,๙๖๖	๒,๖๙๗	๕,๖๖๓
๗	ท่าชัย	๓,๘๑๔	๑,๖๒๔	๔,๗๓๗	๕,๒๑๖	๙,๙๕๓
๘	ศรีสัชนาลัย	๑,๙๘๘	๖๖๓	๒,๔๒๖	๒,๖๗๘	๕,๑๐๔
๙	ดงคู	๑,๙๗๐	๑,๐๑๕	๒,๗๕๕	๒,๙๑๗	๕,๖๗๒
๑๐	บ้านแก่ง	๔,๒๑๒	๒,๒๐๑	๔,๙๖๑	๕,๐๗๙	๑๐,๐๔๐
๑๑	สารจิตร	๓,๗๔๘	๑,๗๙๗	๔,๖๗๔	๕,๐๐๒	๙,๖๗๖
รวม		๓๖,๓๓๐	๑๖,๙๙๔	๔๓,๖๑๕	๔๕,๓๑๑	๘๘,๙๒๖

ที่มา : แผนพัฒนาอำเภอศรีสัชนาลัย และฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย

ภาพที่ ๑๐ แสดงจำนวนประชากร ครัวเรือน และครัวเรือนเกษตรกรอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย

๑.๖.๔ การศึกษา

สถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย ประกอบด้วยสถานศึกษาของรัฐ จำนวน ๖๘ แห่ง แยกเป็น ระดับมัธยมศึกษา ๔ แห่ง สถาบันอาชีวศึกษา ๑ แห่ง ระดับประถมศึกษา ๖๓ แห่ง และสถานศึกษาของเอกชน ดังนี้

- ๑) สถานศึกษาของรัฐ ระดับมัธยมศึกษา ๔ แห่ง ดังนี้
 - (๑) โรงเรียนเมืองเสลียง
 - (๒) โรงเรียนท่าชัยวิทยา
 - (๓) โรงเรียนเมืองดั่งวิทยา
 - (๔) โรงเรียนบ้านแก่งวิทยา

๒) สถาบันอาชีวศึกษา ๑ แห่ง ดังนี้

(๑) วิทยาลัยการอาชีพศรีษะชนาลัย

๓) สถานศึกษาของรัฐ ระดับประถมศึกษา ๖๓ แห่ง ดังนี้

(๑) โรงเรียนบ้านปากคะยาง	(๒) โรงเรียนบ้านผาเวียง
(๓) โรงเรียนบ้านสารจิตร	(๔) โรงเรียนบ้านแม่ท่าแพ
(๕) โรงเรียนหาดเสี้ยววิทยา	(๖) โรงเรียนอนุบาลศรีษะชนาลัย(หาดสูง)
(๗) โรงเรียนหนองอ้อบำเพ็ญ	(๘) โรงเรียนบ้านเกาะน้อย
(๙) โรงเรียนบ้านดงยาง	(๑๐) โรงเรียนบ้านป่ายาง
(๑๑) โรงเรียนบ้านหนองอ้อ	(๑๒) โรงเรียนวัดเกาะน้อย
(๑๓) โรงเรียนบ้านใหม่(ราษฎร์ฯ)	(๑๔) โรงเรียนบ้านแก่ง
(๑๕) โรงเรียนบ้านศรีสวรรค์	(๑๖) โรงเรียนบ้านห้วยตึง
(๑๗) โรงเรียนบ้านตึก	(๑๘) โรงเรียนวัดกนก
(๑๙) โรงเรียนบ้านนาต้นจั่น	(๒๐) โรงเรียนบ้านหมอนสูง
(๒๑) โรงเรียนบ้านดงยาป่า	(๒๒) โรงเรียนบ้านแม่คู่
(๒๓) โรงเรียนบ้านห้วยตม	(๒๔) โรงเรียนบ้านหนองบัว
(๒๕) โรงเรียนบ้านศาลาไก่อ่ฟูบ	(๒๖) โรงเรียนบ้านเมืองเก่า
(๒๗) โรงเรียนวัดตลิ่งชัน	(๒๘) โรงเรียนหนองช้าง
(๒๙) โรงเรียนบ้านพระปรารค์	(๓๐) โรงเรียนไชยะวิทยา
(๓๑) โรงเรียนบ้านปากกล้วย	(๓๒) โรงเรียนหมอนสูงประชาสรรค์
(๓๓) โรงเรียนบ้านวังยายมาก	(๓๔) โรงเรียนบ้านท่าชัย
(๓๕) โรงเรียนบ้านแม่เทิน	(๓๖) โรงเรียนบ้านแม่ฮู้
(๓๗) โรงเรียนบ้านห้วยโป้	(๓๘) โรงเรียนบ้านสะท้อ
(๓๙) โรงเรียนบ้านปางสา	(๔๐) โรงเรียนบ้านโป่งตีนตั้ง
(๔๑) โรงเรียนบ้านสุเม่น	(๔๒) โรงเรียนบ้านปากสิน
(๔๓) โรงเรียนบ้านร่องตลาด	(๔๔) โรงเรียนบ้านดงคู่
(๔๕) โรงเรียนบ้านห้วยไคร้	(๔๖) โรงเรียนบ้านลำโชค
(๔๗) โรงเรียนบ้านป่าคา	(๔๘) โรงเรียนบ้านห้วยหยวก
(๔๙) โรงเรียนวัดแสนตอ	(๕๐) โรงเรียนวัดโบราณหลวง
(๕๑) โรงเรียนบ้านป่าจั่ว	(๕๒) โรงเรียนบ้านแม่ราก
(๕๓) โรงเรียนบ้านทุ่งพล้อ	(๕๔) โรงเรียนบ้านดอยไก่อ่เขี้ย
(๕๕) โรงเรียนวัดวังค่า	(๕๖) โรงเรียนบ้านห้วยสัก
(๕๗) โรงเรียนบ้านแม่สำ	(๕๘) โรงเรียนบ้านท่าโพธิ์
(๕๙) โรงเรียนบ้านดอนระเปียง	(๖๐) โรงเรียนบ้านปากसान
(๖๑) โรงเรียนบ้านสันหีบ	(๖๒) โรงเรียนบ้านแม่सान
(๖๓) โรงเรียนบ้านแม่सानสามัคคี	

๔) สถานศึกษาของเอกชน ๑ แห่ง ดังนี้

(๑) โรงเรียนอนุบาลสมประสงค์

๑.๖.๕ การสาธารณสุข

๑. สถานพยาบาลของรัฐ ประกอบด้วย

๒. สถานพยาบาลของเอกชน ประกอบด้วย

จำนวนสถานบริการสาธารณสุขของรัฐและเอกชน อำเภอศรีสัชนาลัยจังหวัดสุโขทัย ดังนี้

๑) โรงพยาบาลของรัฐขนาดเตียง ๖๐ เตียง	จำนวน ๑ แห่ง
๒) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ	จำนวน ๑ แห่ง
๓) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	จำนวน ๒๐ แห่ง
๔) สถานบริการสาธารณสุขชุมชน	จำนวน ๑ แห่ง
๕) คลินิกแพทย์ และแพทย์เฉพาะทาง	จำนวน ๑๐ แห่ง
๖) คลินิกทันตกรรม	จำนวน - แห่ง
๗) คลินิกพยาบาล และผดุงครรภ์ (ชั้น ๑ และ ๒)	จำนวน ๒ แห่ง
๘) ร้านขายยา	จำนวน ๗ แห่ง

๑.๖.๖ ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม

๑. การนับถือศาสนา

๑) ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ ๙๙.๕ รองลงมานับถือศาสนาคริสต์ ร้อยละ ๐.๒ และศาสนาอิสลาม ร้อยละ ๐.๑ จำนวนวัด ๖๓ แห่ง จำนวนสำนักสงฆ์ ๕๔ แห่งศาสนา

๒. วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

๑) งานประเพณีแห่ช้าง บวชนาค จัดขึ้นวันที่ ๗-๘ เมษายนของทุกปี ณ วัดหาดเลี้ยว ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ชาวบ้านเรียกว่า “บวชช้าง” งานประเพณีบวชช้างหาดเลี้ยว เป็นประเพณีของชาวบ้านหาดเลี้ยวเป็นชาวไทยพวน ที่อพยพมาจากเมืองพวน แขวงเมืองเชียงขวางทางตอนเหนือของเมืองเวียงจันทน์ ประเทศลาว เมื่อมาตั้งรกราก ณ สถานที่ปัจจุบันก็ยังคงสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของตนเองตลอดมา เป็นเวลากว่า ๑๕๐ ปีแล้ว โดยชาวไทยพวนมีความเชื่อพิเศษมาจาก “เวสสันดรชาด” ว่าเป็นพระเวสสันดรประสูตินั้นเป็นวันที่ได้ช้างเผือกสำคัญคือ “ช้างปัจจัยนาเคนทร์” ซึ่งสามารถลดบันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ทำให้พืชพันธุ์ธัญญาหารสมบูรณ์เป็นช้างคู่บารมีพระเวสสันดรและคู่บ้านคู่ เมือง การจัดให้นาคนั่งบนหลังช้าง แล้วแห่เป็นริ้วขบวนนั้น ก็เลียนแบบมาจากเรื่องราวในพระเวสสันดรทรงช้างนาเคนทร์นั่นเอง

๒) งานประเพณีสงกรานต์น้ำโอยทาน สงกรานต์ศรีสัชนาลัย จัดขึ้นในวันสงกรานต์ระหว่าง

วันที่ ๘-๑๒ เมษายน ณ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย และ ลานราชานุสาวรีย์พระยาสิทธิเท ร่วมทำบุญ (โอยทาน) ตักบาตรข้าวสารอาหารแห้งพระ ๑๐๙ รูป ร่วมพิธีบวงสรวงดวงพระวิญญาณพระมหาธรรมราชาสิทธิเท และบูรพกษัตริย์ ชมขบวนแห่นางสงกรานต์ที่ยิ่งใหญ่ตระการตา ขบวนแห่รดน้ำดำหัวพ่อเมือง การแสดงพื้นบ้าน การละเล่นพื้นบ้าน การจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง การจำหน่ายผลไม้พื้นเมือง และนั่งช้างท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์

๓) งานประเพณีแห่น้ำขึ้นโอง สรงน้ำเจ้าพ่อเมืองตั้ง เป็นประเพณีที่สำคัญของชาวตำบลบ้านตึก ที่ในอดีตเป็นที่ตั้งของอำเภอดั้ง (ศรีสัชนาลัย) โดยประเพณีดังกล่าวจัดขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงชีวิตความผูกพันระหว่างคนกับช้าง และเพื่อสักการะเจ้าหมื่นดั่ง (ทหารเอกของพระเจ้าติโลกราช ผู้ครองเมืองเชลียง) สำหรับงานประเพณีแห่น้ำขึ้นโอง สรงน้ำเจ้าพ่อเมืองตั้งนั้น (คำว่าโองในภาษาเหนือ แปลว่า ศาล) จะเริ่มต้นหลังจากวันสงกรานต์ ๗ วัน โดยเจ้าของช้างและควาญช้างจะทำการอาบน้ำให้ช้าง จากนั้นก็จะมีพิธีบายศรีสู่ขวัญต่อหน้าช้าง และกราบเท้าช้างเพื่อทดแทนบุญคุณที่ทำงานหนักมาตลอดปี

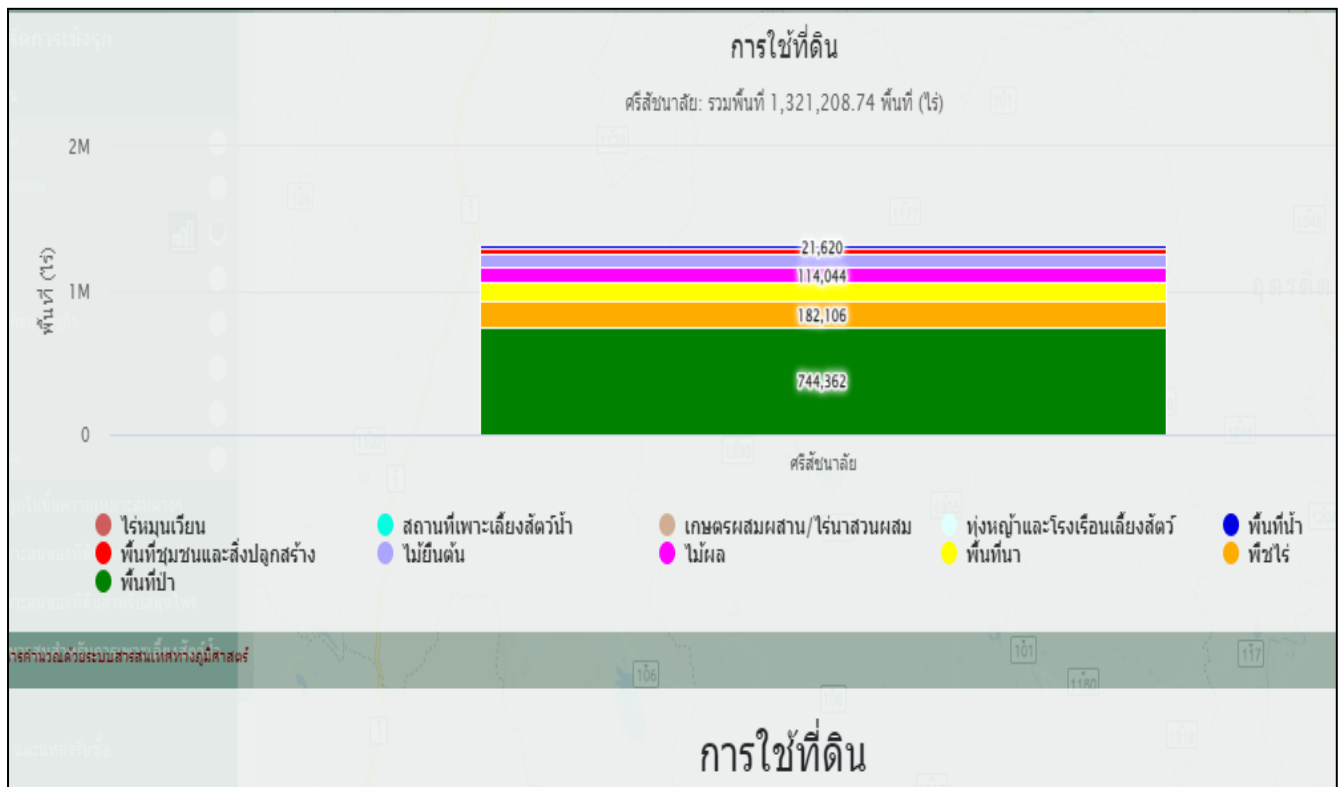
๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอสรีสัชชาลัย จังหวัดสุโขทัย

อำเภอสรีสัชชาลัย มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า รองลงมาเป็นพื้นที่ไร่ และนาข้าว ตารางที่ ๗ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอสรีสัชชาลัย จังหวัดสุโขทัย

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๗๔๔๓๖๑.๕๕	๕๖.๓๔
พืชไร่	๑๘๒,๑๐๕.๘๓	๑๓.๗๘
พื้นที่น้ำ	๒๑,๖๒๐.๑๔	๑.๖๔
ไม้ยืนต้น	๘๘,๖๖๘.๙๘	๖.๗๑
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๔๐,๖๗๓.๗๐	๓.๐๘
เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	๘๘,๖๖๘.๙๘	๐.๐๑
ไม้ผล	๑๑๔,๐๔๔.๔๕	๘.๖๓
ทุ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	๑,๗๓๙.๕๗	๐.๑๓
ไร่มวนเวียน	๑๘.๙๙	๐
พื้นที่นา	๑๒๗,๘๔๒.๘๐	๙.๖๘
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๓๓.๔๔	๐

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

ภาพที่ ๑๑ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอสรีสัชชาลัย

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (กรมพัฒนาที่ดิน)

๑.๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

อำเภอศรีษะชนาลัย มีพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ อ้อยโรงงาน มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๑๒๐,๐๐๙ ไร่ รองลงมาคือ ข้าว มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๑๑๗,๕๔๑.๖๕ ไร่ และ ส้มเขียวหวาน มีพื้นที่ปลูกจำนวน 37,921 ไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูก มันสำปะหลัง ยางพารา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ผักบุ้งผลิตเมล็ด ทูเรียน ลองกอง เป็นต้น

ตารางที่ ๗ แสดงพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอศรีษะชนาลัย

ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อำเภอศรีษะชนาลัย จังหวัดสุโขทัย									
ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	ข้าว (ไร่)	อ้อยโรงงาน (ไร่)	มันสำปะหลัง โรงงาน (ไร่)	ยางพารา (ไร่)	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)	ส้มเขียวหวาน (ไร่)	พื้นที่อื่นๆ (ไร่)	รวมพื้นที่การเกษตรทั้งหมด (ไร่)
ท่าดี	๒๗,๓๙๗	๓๕๖๓	๑๓๓๗	๘๒๕	๓๐	๒๗	๐	๒๔๕๓๐	๓๐,๓๑๒
ป่าจิว	๓๘,๒๓๘	๑๘๐๔๙	๓๙๗๖	๗๓	๓๑	๓๓๘	๖๕	๒๐๙๑๕	๔๓,๔๔๗
แม่สำ	๑๘๑,๔๘๑	๕๐๙๔	๑๒๗๗	๙๘๙	๖๒๗๑	๙๑๔	๓๖๗๘	๓๙๕๐๓	๕๗,๗๒๖
แม่สิน	๓๗๘,๓๘๓	๕๙๒๒	๓๑๒	๑๗๖	๗๙๙๐	๑๐๕๐	๓๔๐๗๗	๑๗๗๔	๕๑๓๐๐
บ้านตึก	๑๘๓,๘๑๔	๖๙๒๕	๒๑๒๐	๐	๑๕๓๖	๘๘๔	๕๗	๑๐๑๘๓	๒๑,๗๐๕
หนองอ้อ	๔๘,๙๑๐	๑๕๖๒๙	๕๕๖๑	๗๘๙	๐	๘๓๙	๗	๓๙๖	๒๓๒๒๑
ท่าชัย	๖๕,๑๕๙	๕๙๖๑	๖๒๔๖๐	๙๘๗	๐	๔๔๘	๕	๑๑๒๖๕	๘๑,๑๒๖
ศรีษะชนาลัย	๒๐,๑๓๙	๒๕๓๑	๓๔๗๐	๐	๐	๑๗	๐	๘๕๓๐	๑๔,๕๔๘
ดงคู	๔๖,๒๗๔	๑๕๘๖๑	๑๑๖๑๖	๙๖	๖	๓๓๘	๔	๒๐๙๘	๓๐,๐๑๙
บ้านแก่ง	๒๙๘,๙๐๐	๑๕๘๖๙	๑๒๑๐๘	๒๓๓๕๑	๘๑๑๕	๗๕๙๔	๒๙	๙๒๙	๖๗๙๙๕
สารจิตร	๓๔,๒๗๖	๒๒๑๔๐	๑๕๗๗๒	๑๘๔๔	๐	๒๔๘	๑	๙๘๘	๔๐๙๙๓
รวม	๑,๓๒๒,๙๗๑	๑๗๕๔๒	๑๒๐๐๐๙	๒๙๑๓๐	๒๓๙๗๙	๑๒๖๙๖	๓๗๙๒๒	๒๒๑๑๑๔	๔๖๒๓๙๒

ที่มา :ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตรและฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรสำนักงานเกษตรอำเภอศรีษะชนาลัย

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๒.๑.๑ สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่

๑) เกษตรกร

(๑) ครุว์เรือนเกษตรกร

อำเภอศรีสัชชนาลัย มีครุว์เรือนเกษตรกร จำนวน ๑๑,๕๕๐. ครุว์เรือน โดยมีหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกร มากสุด อายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๓,๖๑๘ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓๒ รองลงมาอายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓,๒๔๗ และอายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔๐. ตามลำดับ

ตารางที่ ๘ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนจำแนกตามอายุ อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

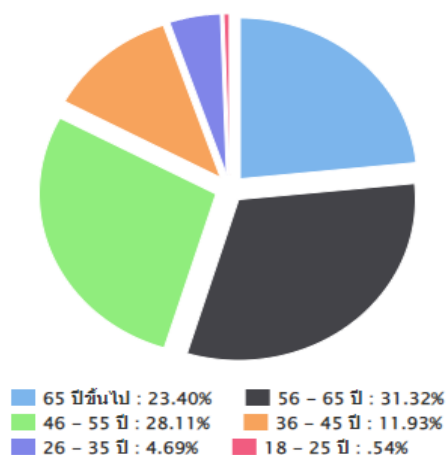
หัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครุว์เรือน	ร้อยละ
65 ปีขึ้นไป	2,703.00	23.40
56 - 65 ปี	3,618.00	31.32
46 - 55 ปี	3,247.00	28.11
36 - 45 ปี	1,378.00	11.93
26 - 35 ปี	542.00	4.69
18 - 25 ปี	62.00	0.54
รวม	11,550.00	100.00

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

ภาพที่ ๕๓ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนจำแนกตามอายุ อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

หัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชชนาลัย

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภอศรีสัชนาลัย มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๑๑,๐๓๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๕๒ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๕๑๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔.๔๘ %

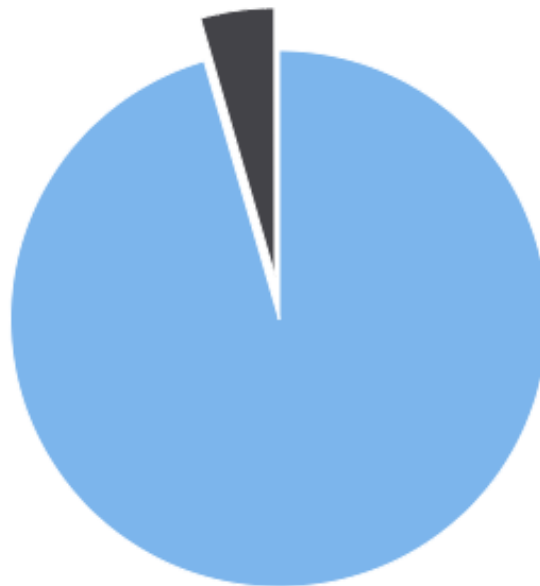
ตารางที่ ๙ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑๑,๐๓๓	๙๕.๕๒
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๕๑๗	๔.๔๘

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย

ภาพที่ ๑๓ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ลักษณะการประกอบอาชีพ

■ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก : 95.52%
 ■ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง : 4.48%

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอศรีสัชนาลัย ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๗,๙๖๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๕๙ รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๙,๕๘๘. ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖.๙๓. และเช่า จำนวน ๔,๙๐๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๔๙ ตามลำดับ

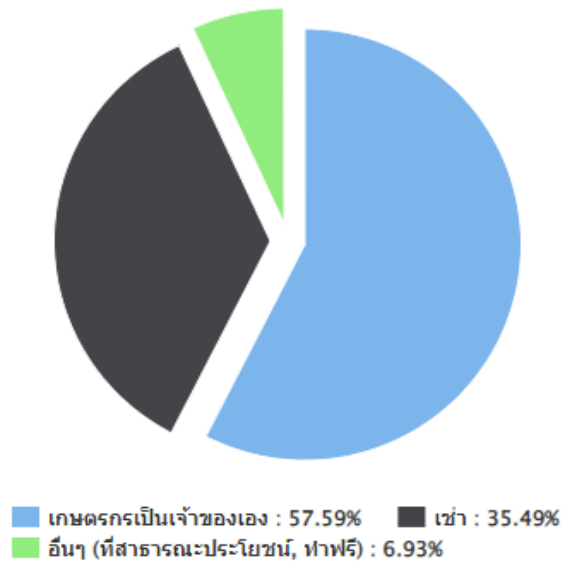
ตารางที่ ๑๐ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๗,๙๖๖	๕๗.๕๙
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๙,๕๘๘	๖.๙๓
เช่า	๔,๙๐๙	๓๕.๔๙

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย

ภาพที่ ๑๔ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอศรีสัชนาลัย. จังหวัดสุโขทัย

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรอำเภอศรีสัชนาลัย มีการถือครองที่ดินโฉนด/น.ส.ทุกประเภท จำนวน ๖,๑๐๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๐๒ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๑๗๒๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๑ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

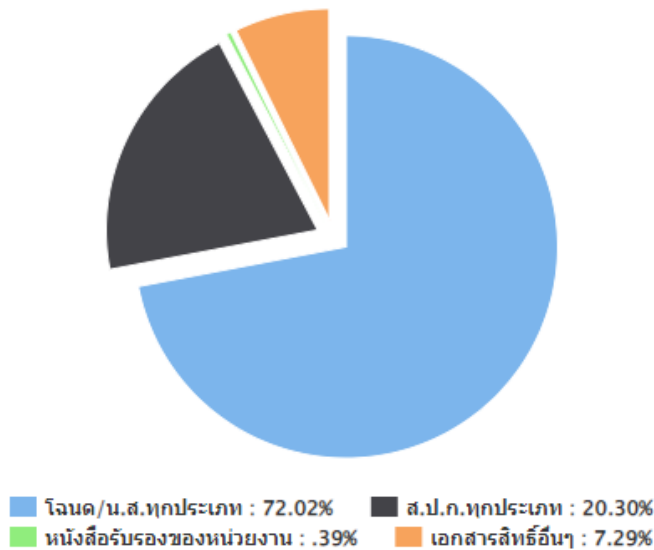
ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

รวม	ประเภทเอกสารสิทธิ์			
	โฉนด/น.ส. ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์ อื่นๆ
7,966.00	6,108.00	1,722.00	33.00	618.00

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย

ภาพที่ ๑๕ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอศรีสัชนาลัย มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๕๔ กลุ่ม มีสมาชิก ๙๒๐ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๘๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๕๓๔ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๑๔ กลุ่ม สมาชิก ๒๕๑ ราย วิสาหกิจชุมชน ๑๕๓ แห่ง สมาชิก ๑๙๔๗ ราย สหกรณ์จำนวน ๑ แห่ง สมาชิก ๓๕ ราย และกลุ่มเกษตรกร ๒๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๓๘๐๓ ราย

ตารางที่ ๑๒ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
ดงคู	๒	๕๙	๙	๑๐๗	๑	๙	๕	๗๐			๙	๑๕๒
บ้านตึก	๓	๙๐	๑๔	๒๑๐	๒	๖๐	๑๙	๓๙๗			๔	๓๐๒
แม่สิน	๑๔	๔๒๑	๒๕	๘๑๗	๒	๗๑	๕๑	๕๗๑			๕	๑๓๐๓๖
ท่าชัย	๑๓	๑๓๐	๑๓	๑๓๐	๑	๑๔	๕	๕๐				
ป่าจิว	๑	๑๐	๑	๑๐	๔	๕๕	๖	๑๐๐			๑	๒๔๐
แม่สำ					๑	๙	๑๐	๑๓๑				
ศรีสัชนาลัย	๖	๖๐	๑	๑๐			๕	๕๕	๑	๓๕	๒	๗๓
หนองอ้อ	๑	๑๐	๔	๔๐			๑๐	๑๔๒				
สารจิตร	๑๔	๑๔๐	๑๔	๒๑๐	๑	๑๕	๙	๑๐๑				
หาดเสี้ยว					๑	๙	๙	๘๙				
บ้านแก่ง					๑	๙	๑๘	๒๔๑				
รวม	๕๔	๙๒๐	๘๑	๑๕๓๔	๑๔	๒๕๑	๑๕๓	๑๙๔๗	๑	๓๕	๒๑	๑๓๘๐๓

ที่มา : แผนพัฒนาตำบล ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ฉบับบททวน)

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอศรีสัชนาลัย มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๑๙ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๕. ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๕ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑๑ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๔ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๓ ศูนย์

ตารางที่ ๑๓ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฎิรูป	
ดงคู่		๑			๑		๑		
บ้านตึก		๓	๑	๒	๑	๑	๑	๑	๒
แม่สิน		๒			๑				๑
ท่าชัย		๑	๑	๑	๑				
ป่าจั่ว		๒	๑	๑	๑				
ศรีสัชนาลัย		๑			๑				
หนองอ้อ	๑	๑	๑	๑	๑				
สารจิตร		๑	๑		๑				
หาดเสี้ยว		๒			๑				
แม่สำ		๒			๑				
บ้านแก่ง		๓			๑				
รวม	๑	๑๙	๕	๕	๑๑	๑	๒	๑	๓

ที่มา : แผนพัฒนาตำบล ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ฉบับขบททวน)

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอศรีสัชนาลัย มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๒๘๖ คน โดยมีหมอดินอาสา จำนวนมากที่สุด
จำนวน ๑๓๖ ราย รองลงมาคือเกษตรหมู่บ้าน ๑๓๔. ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม อาสาสมัครบางรายทำหน้าที่
อาสาสมัครมากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๑๔ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
ดงคู่					๑๐	๙			
บ้านตึก					๑๕	๑๔			
แม่สิน			๔		๒๓	๒๕			
ท่าชัย					๑๓	๑๓			
ป่าจั่ว			๒		๑๒	๑๒			
แม่สำ			๕		๑๓	๑๔			
ศรีสัชนาลัย			๑		๕	๖			

หนองอ้อ					๙	๙			
สารจิตร			๑		๑๔	๑๔			
หาดเสี้ยว				๑	๗	๕			
บ้านแก่ง				๒	๑๕	๑๓			
รวม			๑๓	๓	๑๓๖	๑๓๔			

ที่มา : แผนพัฒนาตำบล ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ฉบับขบพทวน)

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอศรีสัชชนาลัย มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภออำเภอศรีสัชชนาลัยมีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๑๐ คน

ตารางที่ ๑๕ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านอำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่	ความชำนาญ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
๑	เกษตรกรรม	นางสมศรี ชุนบุญ	บ้านเลขที่ ๒๘๕ ม.๒๑ ตำบลแม่สิน อำเภอศรีสัชชนาลัย
๒	กาแพห้วยตม	นายบุญเรือง ทิววงศ์ษา	๑๓๕ หมู่ ๗ ตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชชนาลัย
๓	ชาดอกกาแพ	นางมณฑุทัย ทิววงศ์ษา	๑๓๕ หมู่ ๗ ตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชชนาลัย
๔	แปรรูป สมุนไพร	นางศรีไพร คำแดง	๕๓ หมู่ ๕ ตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชชนาลัย
๕	การทำน้ำอบ น้ำหอม	นายเหมือน ละอองทรง	๔๑ หมู่ ๔ ตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชชนาลัย
๖	การย้อมสีเส้น ฝ้ายจากมะยง ชิด	นายปรีชานันท์ มาขวา	๒๗ หมู่ ๔ ตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชชนาลัย
๗	การทำปุ๋ยมูล ไส้เดือน	นางอรทัย สมมุติ	๖๓ หมู่ ๕ ตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชชนาลัย
๘	เสียบยอด เฟื่องฟ้า	นางปวีณา นพเคราะห์	๔๐ หมู่ ๑๒ ตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชชนาลัย
๑๐	การเลี้ยงหมู ป่าพันธ์ผสม	นายสิน สมภูถิ	บ้านเลขที่ ๙/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลแม่สิน อำเภอศรีสัชชนาลัย

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชชนาลัย

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อศูนย์ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรการผลิตข้าว ต.หนองอ้อ อําเภอสรีสะเกษนาลัย จังหวัดสุโขทัย

สินค้าหลัก : ข้าว

พื้นที่เป้าหมาย :๑,๕๐๐..... ไร่

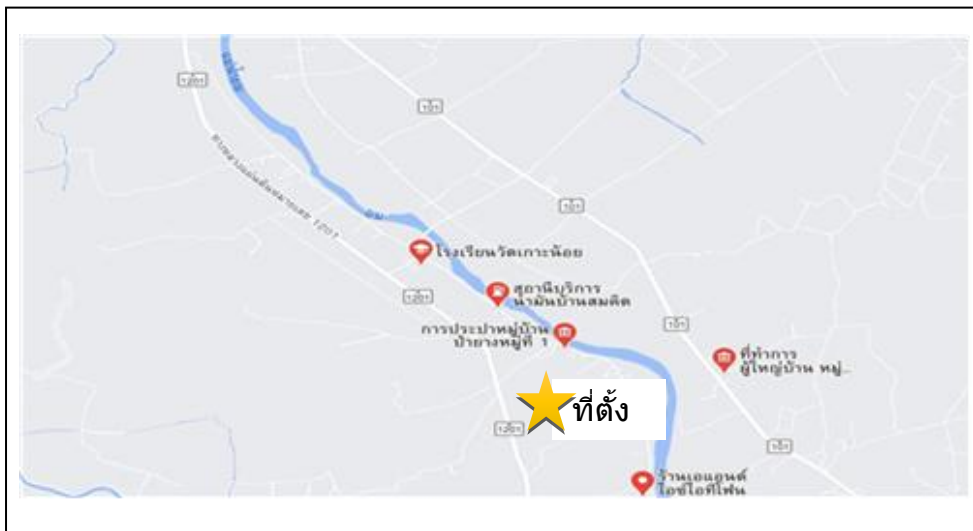
เกษตรกรเป้าหมาย :๘๕๐..... ราย

สถานที่ตั้ง : บ้านเลขที่ ๑๓/๑ หมู่ ๑ ตำบลหนองอ้อ อําเภอสรีสะเกษนาลัย จังหวัดสุโขทัย

พิกัด: Latitude ๑๗.๔๕๐๐๒๐ Longitude ๙๙.๗๖๑๙๔๖

X ๕๘๐๙๑๐ Y ๑๙๒๙๕๐๑ zone๔๗.....

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ :

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นางสาวสมควร มาณิตย์ อายุ ๕๙ ปี

ที่อยู่ : บ้านเลขที่ ๑๓/๑ หมู่ ๑ ตำบลหนองอ้อ อําเภอสรีสะเกษนาลัย จังหวัดสุโขทัย

เบอร์โทรศัพท์ : ๐๙๔-๖๓๖๙๐๗๗

สถานการณ์ของพื้นที่ : ตั้งแต่อดีตปัจจุบันมีพื้นที่การทํานาในตำบลหนองอ้อยเยอะ แต่มีการใช้สารเคมีและไม่มีการต่อยอดการผลิตข้าว ทำให้ราคาตกต่ำ และผลผลิตไม่ได้คุณภาพเท่าที่ควร

แนวทางการพัฒนา : ผลิตข้าวอินทรีย์ หึ่งไว้บริโภคเอง จำหน่าย และแปรรูปด้วย

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การผลิตข้าวอินทรีย์ และแปรรูป

การนำไปใช้ประโยชน์ : สามารถรับประทานข้าวอย่างปลอดภัย และสามารถเพิ่มราคาของข้าวได้

หลักสูตรการเรียนรู้ : การผลิตข้าวอินทรีย์ และแปรรูป

ฐานการเรียนรู้ : ประกอบด้วย ๒ ฐาน ดังนี้

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ การปลูกข้าวแบบปลอดภัย

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ การทำน้ำหมักชีวภาพและผลิตสารชีวภัณฑ์

แปลงเรียนรู้ :

เครือข่ายของ ศพก.หลัก : ประกอบด้วย ๑๓ ศูนย์เครือข่าย

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร : นางสาวกัญญาภัค เฉพาะตน

เบอร์โทรศัพท์ : ๐๘๕-๐๓๑๗๗๘๘

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ...๑๓... ศูนย์

ตารางที่ ๑๖ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย

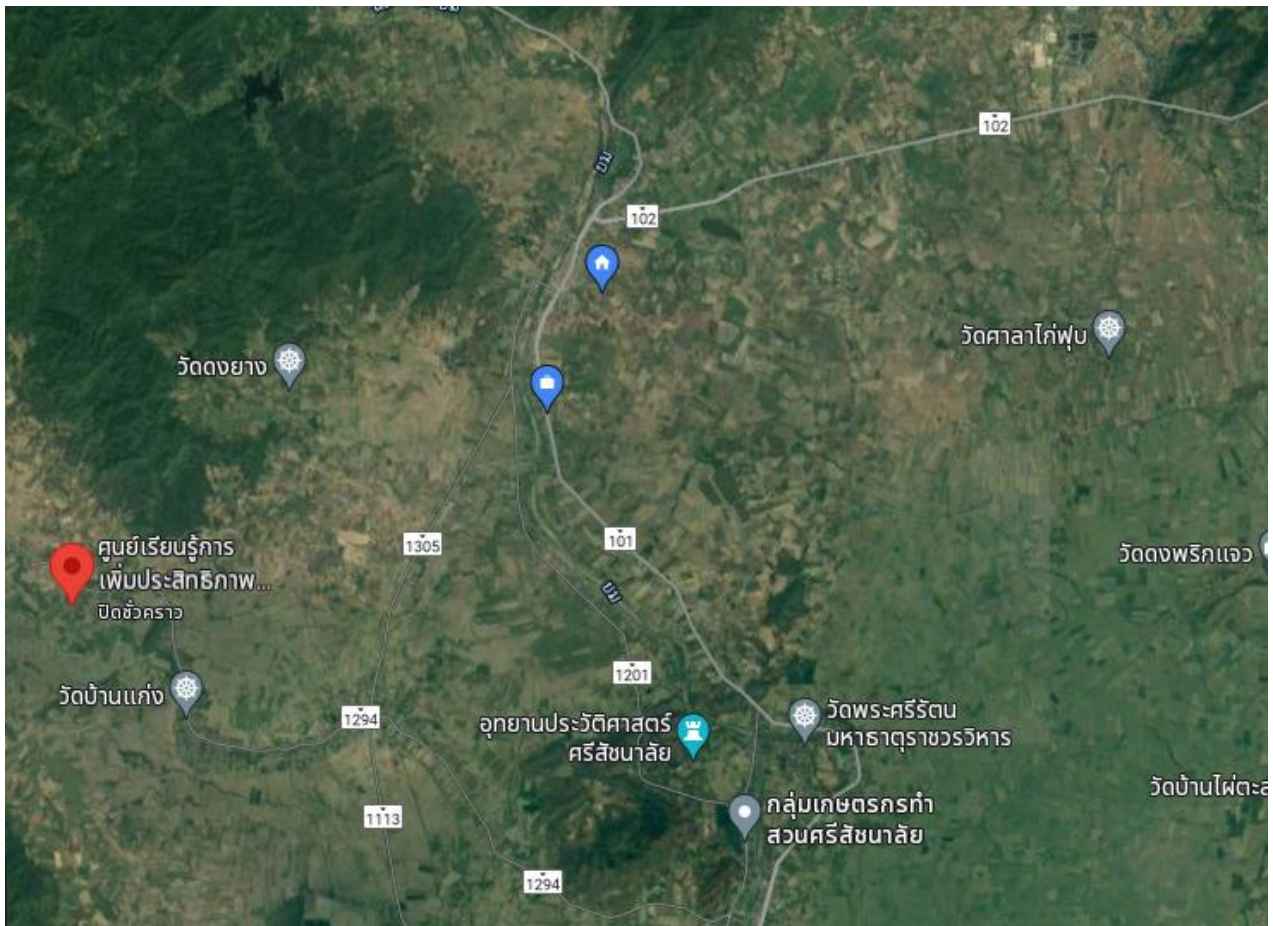
แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอ..... จังหวัด.....						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเครือข่ายกนกพรแอนด์บุญฟาร์ม ต.หาดเสี้ยว อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย	พืชปลอดภัยจากสารเคมี	๒	หาดเสี้ยว	นางกนกพร เขียนงาม	๐๘๔๑๕๓๖๖๓๙
๒	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายตำบลดงคู่อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย	ไร่นาสวนผสม	๒	ดงคู	นางมาลี คงฤทธิ	๐๘๔๓๒๘๒๘๑๒
๓	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายตำบลบ้านตึก อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย	การผลิตและการใช้สารชีวภาพ ชีวภัณฑ์	๒	บ้านตึก	นายอภิวัฒน์ พงศ์พันธ์	๐๘๒๗๗๑๑๒๖๗
๔	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายตำบลหนองอ้อ อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย	การผลิตไร่นาสวนผสมเพื่อการบริโภคครบวงจร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๖	หนองอ้อ	นางบานเย็น ยังสนิท	๐๙๓๒๕๔๗๑๖๖
๕	ศูนย์เรียนรู้การ	ปลูกไม้ผล และพืช	๘	แม่สำ	นายชวน เทียบน้ำ	๐๘๒๙๓๒๕๖๗๕

	เพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้า เกษตร เครื่องช่วย ตำบลแม่สำ อ. ศรีสัชชนาลัย จ. สุโขทัย	เศรษฐกิจ			อ่าง	
๖	ศูนย์เรียนรู้การ เพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้า เกษตร เครื่องช่วย ตำบลศรีสัชชนาลัย อ.ศรีสัชชนาลัย จ. สุโขทัย	การผลิตพืชผักอินทรีย์ ที่ได้รับการรับรอง มาตรฐานอินทรีย์ (Organic Thailand	๒	ศรีสัชช นาลัย	นายนรากร เขย วัดเกาะ	๐๘๐๘๕๖๙๕๕๒
๗	ศูนย์เรียนรู้การ เพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้า เกษตร เครื่องช่วย ตำบลสารจิตร อ. ศรีสัชชนาลัย จ. สุโขทัย	ทำการเกษตรแบบ ผสมผสาน ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ผลิตสารชีว ภัณฑ์ไว้ใช้ใน การเกษตรทั้งหมด เลี้ยงปลาในบ่อดิน ธรรมชาติ โดยมีการใช้ ประโยชน์พื้นที่อย่าง เกิดประโยชน์สูงสุด	๑	สารจิตร	นายมณเฑียร ชายกลาง	๐๖๓๑๓๘๙๙๒๔
๘	ศูนย์เรียนรู้การ เพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้า เกษตร เครื่องช่วย ตำบลท่าชัย อ. ศรีสัชชนาลัย จ. สุโขทัย	การผลิตพืชไร่แบบ ปลอดภัยและครบวงจร	๕	ท่าชัย	นายไชยา บุญเกิด	๐๘๑๓๒๗๘๒๔๗
๙	ศูนย์เรียนรู้การ เพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้า เกษตร เครื่องช่วย ตำบลป่าจี่ อำเภอศรีสัชช นาลัย จังหวัดสุโขทัย	การผลิตไร่นาสวนผสม เพื่อการบริโภคครบ วงจร ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	๓	ป่าจี่	นางพันทิพย์ นิมิตร	๐๘๙๗๐๕๖๕๕๕
๑๐	ศูนย์เรียนรู้การ เพิ่มประสิทธิภาพ	เศรษฐกิจพอเพียง	๕	หาดเสี้ยว	นางโชคดี แก้ว น้อย	๐๘๘๑๔๕๐๕๗๙

	การผลิตสินค้า เกษตร เครื่องช่วย ตำบลหาดเสี้ยว อ.ศรีสัชนาลัย จ. สุโขทัย					
๑๑	ศูนย์เรียนรู้การ เพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้า เกษตร เครื่องช่วย ตำบลแม่สิน อ. ศรีสัชนาลัย จ. สุโขทัย	เป็นแหล่งเรียนรู้การ ผลิตสินค้าการเกษตรที่ มีความปลอดภัยต่อ ตนเองและผู้บริโภค	๑๒	แม่สิน	นายสมพงษ์ ปลา ปือก	๐๘๗๘๔๐๐๓๗๒
๑๒	ศูนย์เรียนรู้การ เพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้า เกษตรเครื่องช่วย สวนสังขุขุมิ ต.แม่ สิน อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย	เป็นแหล่งผลิต ส้มเขียวหวานพันธุ์ใหม่ “พันธุ์ไต้ใบ”	๒๔	แม่สิน	นายปราโมทย์ สังขุขุมิ	๐๘๒๕๖๓๕๘๓๔
๑๓	ศูนย์เรียนรู้การ เพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้า เกษตร เครื่องช่วย ตำบลบ้านแก่ง อำเภอศรีสัชนา ลัย จังหวัดสุโขทัย	การผลิตน้ำมันจากโค นมแบบครบวงจร ได้ทำการเลี้ยงโคนม จำนวน ๔๐ ตัว โดย ได้รับการดูแลและ สนับสนุนจากกรมปศุ สัตว์ด้วย	๒	บ้านแก่ง	นายธนวัฒน์ เดช วงศ์	๐๘๘๔๒๐๘๑๘๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย

ภาพที่ ๑๖ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย
อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่มา : <https://www.google.co.th/maps/>

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

อำเภอศรีสัชนาลัย มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๓๒ กลุ่ม ตัวอย่างได้แก่
แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่อ้อยโรงงานบ้านดงคู่
ที่อยู่.....๑๑/๑ หมู่ที่ ๓ บ้านดงคู่ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย.....
กิจกรรมผลิตอ้อยโรงงาน

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๓๑,๒๐๐ บาท/ไร่ เป็น ๓๐,๐๐๐ บาท
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๑๕,๐๐๐/ไร่ เป็น ๑๖,๐๐๐/ไร่
- เป้าหมายรายได้ ๓๖,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๓๑,๒๐๐ บาท/ไร่
- กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา
 ๑. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยปุ๋ยพืชสด
 ๒. ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทดแทนแรงงานที่ขาดแคลน

ตารางที่ ๑๗ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่แปลงใหญ่อ้อยโรงงานบ้านดงคู่ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
ซื้อพันธุ์อ้อย	1500												1500	
พรวนเปล่า ต่อ 2,3 250 x 3	750				750								1500	
เตรียมดิน - ไถ	3000												3000	
ค่าปุ๋ย 1200 x 3	3600												3600	
สูบน้ำ 550x3	1650												1650	
ค่าปรับหน้าดิน	200												200	
พรวนดินล้มร่อง			250										250	
พรวนอัดปุ๋ย ใส่ปุ๋ย 1200 x 3					3600								3600	
ฉัดยาฆ่าหญ้า 400x3					1200					1200			2400	
ค่ารถตัดอ้อย 15x180x3													6750	
ค่ารถลาก 15x150x3													6750	
ขายอ้อย ปี 1 1000x12x3	36000													36000
รวม													31200	36000
กำไรสุทธิ													4800	

๒.๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

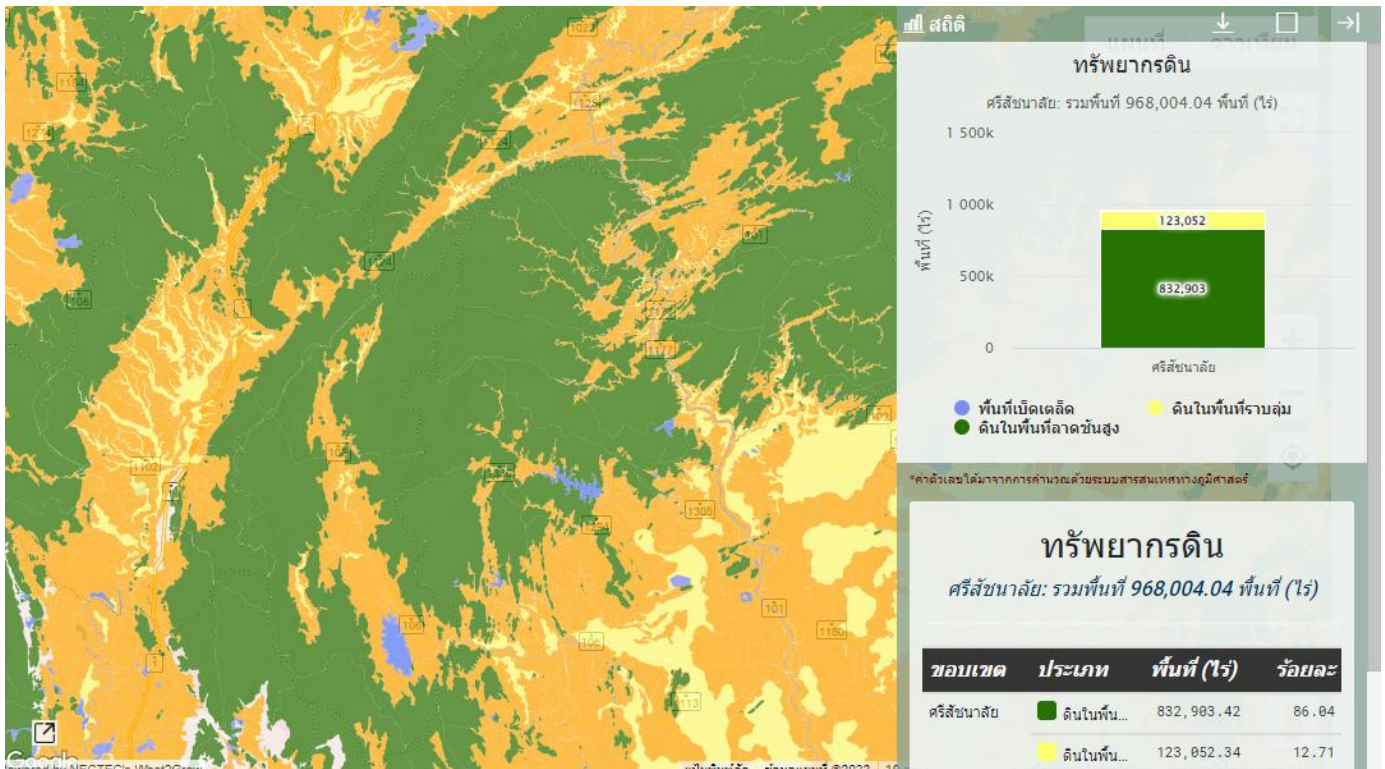
๑) ทรัพยากรดิน

ภาพที่ ๑๘ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๘๓๒,๙๐๓	๘๖.๐๔
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๑๒๓,๐๕๒	๑๒.๗๑
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑๒,๐๔๙.๐๔	๑.๒๕
รวม	๙๖๘,๐๐๔.๐๔	๑๐๐

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> (กรมพัฒนาที่ดิน)

ภาพที่ ๑๗ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอศรีษะชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> (กรมพัฒนาที่ดิน)

๒) ทรัพยากรน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่อำเภอศรีษะชนาลัย มีดังนี้

- แม่น้ำยมไหลผ่าน จำนวน ๑ สาย
- แหล่งน้ำสำคัญ จำนวน ๑๖ แห่ง ได้แก่ เช่น ห้วยระแะ ห้วยสะท้อ ห้วยแม่सान ห้วยแม่สูง ห้วยแม่ท่าแพ ห้วยแม่สิน ห้วยแม่ฮู้ ห้วยแม่ราก ห้วยแม่เทิน ห้วยโปร่งลำปาง หนองจระเข้ หนองผักกูด หนองวัดดอน หนองปิง หนองหิน และหนองช้าง
- บ่อบาดาล จำนวน ๑๓๒ บ่อ
- บ่อน้ำตื้น จำนวน ๑,๖๑๕ บ่อ
- ฝ่ายประชาสัมพันธ์และฝ่าย คสล. มข. ๒๕๒๗ จำนวน ๔๗ ฝ่าย
- อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง จำนวน ๓ แห่ง
 - อ่างเก็บน้ำห้วยท่าแพ
 - อ่างเก็บน้ำห้วยแม่สูง
 - อ่างเก็บน้ำห้วยทรวง
 - อ่างเก็บน้ำเขาหัววัว (บ้านดงยาง)
- อ่างเก็บน้ำห้วยไร่ (แล้วเสร็จปี ๒๕๖๕ อยู่ระหว่างการส่งมอบโครงการ)
- อ่างเก็บน้ำห้วยแม่สำ (ปี ๒๕๖๕ ดำเนินโครงการไปแล้วประมาณร้อยละ ๗๐ ของโครงการ)

๒.๑.๓ สิ้นค้าเกษตรที่สำคัญ

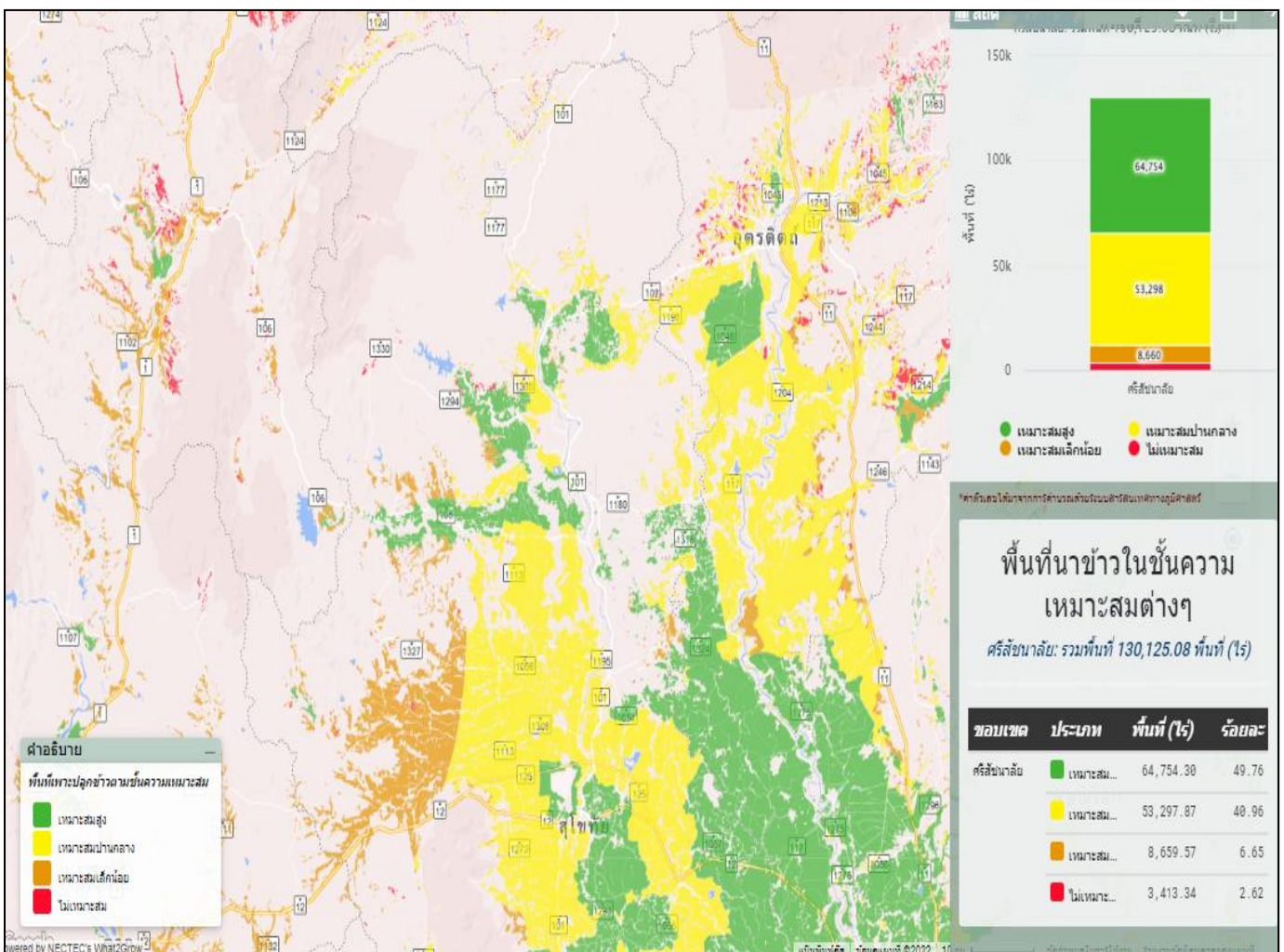
ชนิดสินค้าข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

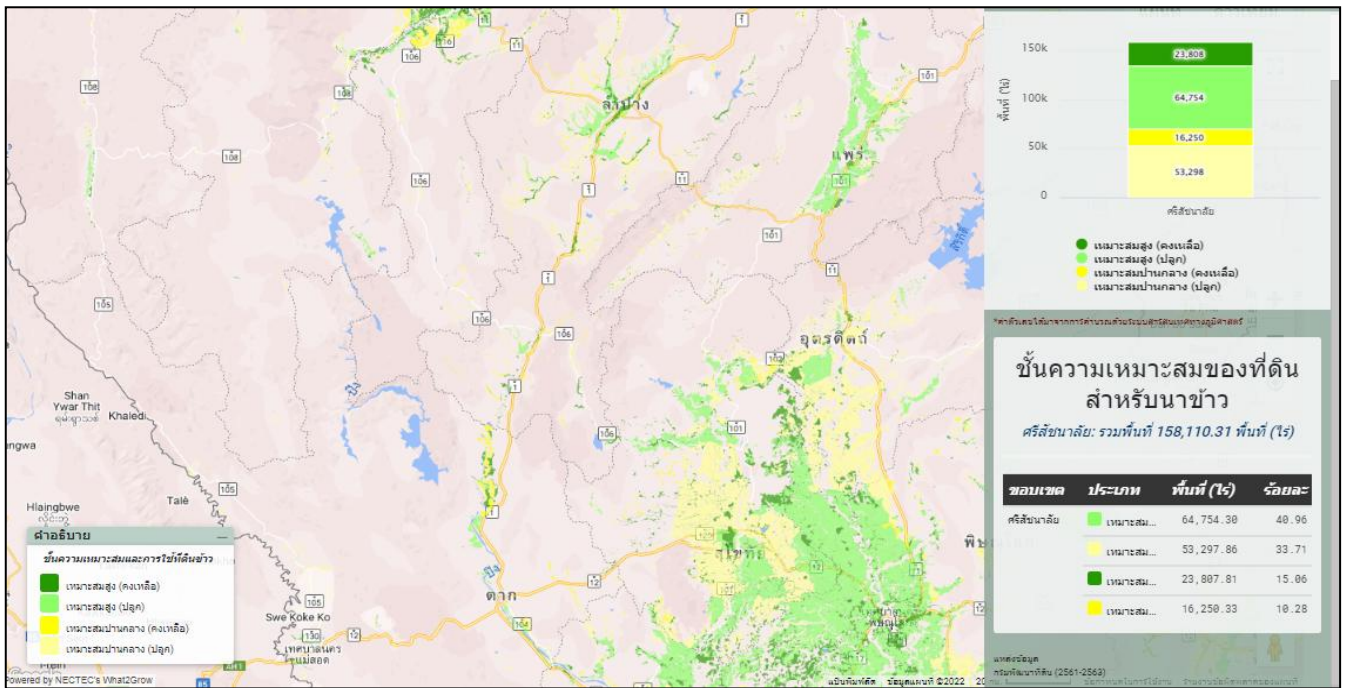
อำเภอ.ศรีสะเกษ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๑๓๐,๑๒๕.๐๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๖๔,๗๕๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๗๖ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๕๓,๒๙๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๙๖ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๘,๖๖๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖.๖๕ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓,๔๑๓.๓๔ คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๒

ภาพที่ ๑๘ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอศรีสะเกษ

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> (กรมพัฒนาที่ดิน)

ภาพที่ ๑๙ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว อำเภอศรีสัชนาลัย

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> (กรมพัฒนาที่ดิน)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าว.

อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๑๑๓,๕๔๑.๖๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลสารจิตร จำนวน ๒๒,๑๓๙.๔๖ ไร่ รองลงมาคือตำบลป่าจี่ จำนวน ๑๘,๐๔๘.๖๔ ไร่ และตำบลบ้านแก่ง จำนวน ๑๕,๘๖๙.๒๘ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๙ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอศรีสัชนาลัย

อำเภอ/ตำบล	บันทึก(รวม)		
	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
ศรีสัชนาลัย	9,222	20,948	117,541.65
หาดเสี้ยว	286	537	3,562.59
ป่าจี่	1,471	3,255	18,048.64
แม่สำ	716	1,240	5,094.31
แม่สิน	1,238	1,553	5,921.01
บ้านดึก	871	1,689	6,924.95
หนองอ้อ	1,005	2,345	15,629.18
ท่าชัย	392	591	5,960.85
ศรีสัชนาลัย	186	409	2,530.88
ดงคู	1,007	2,030	15,860.50
บ้านแก่ง	1,303	3,135	15,869.28
สารจิตร	1,581	4,164	22,139.46

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๑๑๗,๕๔๑.๖๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลสารจิตร จำนวน ๒๒,๑๓๙.๔๖ไร่ รองลงมาคือตำบลป่าจิว จำนวน ๑๘,๐๔๘.๖๔ ไร่ และตำบลบ้านแก่ง จำนวน ๑๕,๘๖๙.๒๘ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๐ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
อำเภอศรีสัชนาลัย	๙,๒๒๒	๑๑๗,๕๔๑.๖๕	๑๑๗,๕๔๑.๖๕	๗๐๕๒๔.๙๙	๐.๖๐
หาดเสี้ยว	๒๘๖	๓,๕๖๒.๕๙	๓,๕๖๒.๕๙	๒๑๓๗.๕๕๔	๐.๖๐
ป่าจิว	๑,๔๗๑	๑๘,๐๔๘.๖๔	๑๘,๐๔๘.๖๔	๑๐๘๒๙.๑๘๔	๐.๖๐
แม่สำ	๗๑๖	๕,๐๙๔.๓๑	๕,๐๙๔.๓๑	๓๐๕๖.๕๘๖	๐.๖๐
แม่สิน	๑,๒๓๘	๕,๙๒๑.๐๑	๕,๙๒๑.๐๑	๓๕๕๒.๖๐๖	๐.๖๐
บ้านตึก	๘๗๑	๖,๙๒๔.๙๕	๖,๙๒๔.๙๕	๔๑๕๔.๙๗	๐.๖๐
หนองอ้อ	๑,๐๐๕	๑๕,๖๒๙.๑๘	๑๕,๖๒๙.๑๘	๙๓๗๗.๕๐๘	๐.๖๐
ท่าชัย	๓๙๒	๕,๙๖๐.๘๕	๕,๙๖๐.๘๕	๓๕๗๖.๕๑	๐.๖๐
ศรีสัชนาลัย	๑๘๖	๒,๕๓๐.๘๘	๒,๕๓๐.๘๘	๑๕๑๘.๕๒๘	๐.๖๐
ดงคู	๑,๐๐๗	๑๕,๘๖๐.๕๐	๑๕,๘๖๐.๕๐	๙๕๑๖.๓	๐.๖๐
บ้านแก่ง	๑,๓๐๓	๑๕,๘๖๙.๒๘	๑๕,๘๖๙.๒๘	๙๕๒๑.๕๖๘	๐.๖๐
สารจิตร	๑,๕๘๑	๒๒,๑๓๙.๔๖	๒๒,๑๓๙.๔๖	๑๓๒๘๓.๖๗๖	๐.๖๐

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย

๒) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

การใช้พันธุ์ดี

- พันธุ์ข้าวพันธุ์ส่งเสริม เช่น ชัยนาท ๑, พิษณุโลก ๒, กข ๔๙

การเตรียมดิน

เกษตรกรจะไถตะตากดินประมาณ ๑ เดือน วัตถุประสงค์เพื่อกำจัดวัชพืชและทำลายไข่ของแมลงศัตรูพืชในดิน ไถแปรและคราดปรับดินให้เรียบและยกร่องเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติดูแลแปลงนา

การปลูก

ส่วนใหญ่เกษตรกรจะทำนาหว่านสำรวและนาหว่านน้ำตม เกษตรกรจะเริ่มเตรียมแปลงปลูกและทำการปลูกในระหว่างเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม และทำการเก็บเกี่ยวระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ ๓๐ กิโลกรัม/ไร่

ระบบการให้น้ำ

พื้นที่เกษตรกรรวมตำบลดงคู มีบางหมู่บ้านที่มีระบบชลประทานเข้าถึง และบางส่วนใช้การสูบน้ำจากแหล่งน้ำในชุมชนมาใช้ในแปลงนา และมีบางส่วนที่ยังต้องใช้น้ำจากน้ำฝนในการทำนา

การใส่ปุ๋ย

เกษตรกรจะใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตจำนวน ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๒๕-๓๐ กิโลกรัมต่อไร่ และจะใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒ ที่จากหว่านครั้งที่ ๑ ประมาณ ๔๕ วัน โดยใช้ปุ๋ยสูตร ๑๖-๘-๘ / ๑๘-๘-๘ อัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ ในระยะข้าวออกดอก (ก่อนตั้งท้อง)

การเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยว ในปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เครื่องเกี่ยวขนาดข้าวในระยะปลัปล้าง เมื่อดำเนินการเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จแล้วจะไปจำหน่ายให้พ่อค้าจามจุรรับซื้อโดยทันที

การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

เกษตรกรใช้วิธีป้องกันกำจัดโรคแมลง-แมลง โดยการพ่นสารเคมี เฉลี่ย ๓ ครั้งต่อฤดูกาล การป้องกันกำจัดวัชพืช เกษตรกรจะใช้วิธีการป้องกันและกำจัดวัชพืชโดยการพ่นสารเคมีคลุมหญ้าจำนวน ๑ ครั้ง หลังจากข้างอกแล้วประมาณ ๑๕ วัน

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอศรีสัชชนาลัย มีการปลูกข้าว ฤดูกาลปลูกเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกันยายน ปลูกสูงสุดในเดือนกรกฎาคม การเก็บเกี่ยวระหว่างกันยายน ถึงเดือนธันวาคม เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนตุลาคม โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ในอำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ดังนี้

ตารางที่ ๒๑ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวนาปี อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี					←		△		→			
										←	▽	→

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

สัญลักษณ์ ←→ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลดงคู มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๓,๖๗๐ บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๓,๙๗๐ บาท

ตารางที่ ๒๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

รายการ	ในเขตชลประทาน (บาท/ไร่)	นอกเขตชลประ ทาน (บาท/ไร่)
ไถตะ	๒๕๐	๒๕๐
ไถแปร	๒๕๐	๒๕๐
พันธุ์ข้าว (๓๐กก./ไร่)	๖๐๐	๖๐๐
ยากุมวัชพืช (๒ ครั้ง)		
-ครั้งที่ ๑ + ค่าแรง	-	๑๒๐
-ครั้งที่ ๒ + ค่าแรง	๑๒๐	๑๒๐
ใส่ปุ๋ย (๒ ครั้ง)		
ครั้งที่ ๑+ค่าแรง	๓๓๕	๓๓๕
ครั้งที่ ๒+ค่าแรง	๓๓๕	๓๓๕
สารกำจัดแมลง		
ครั้งที่ ๑ + ค่าแรง	๑๒๐	๑๒๐
ครั้งที่ ๒ + ค่าแรง	๑๒๐	๑๒๐
ครั้งที่ ๓ + ค่าแรง	๑๒๐	๑๒๐
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๒๐๐	๕๐๐
ค่าเก็บเกี่ยว	๕๐๐	๕๐๐
ค่ารถขนส่ง	๑๐๐	๑๐๐
ค่าเช่า	๕๐๐	๕๐๐
รวมค่าใช้จ่าย	๓,๕๕๐	๓,๙๗๐
ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	๖๐๐	๕๗๕
ราคาผลผลิต (บาท/กก.)	๗.๕๐	๗.๕๐
รายได้รวม (บาท/ไร่)	๔,๕๐๐	๔,๓๑๒
กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)	๙๕๐	๓๔๒

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วเกษตรกรส่วนใหญ่นำผลผลิตไปจำหน่ายที่ลานรับซื้อผลผลิตในตำบล และเก็บผลผลิตบางส่วนไว้ทำเป็นเมล็ดพันธุ์ในฤดูต่อไป แต่ก็มีเกษตรกรบางหมู่บ้านที่เก็บผลผลิตข้าวไว้บริโภคในครัวเรือน

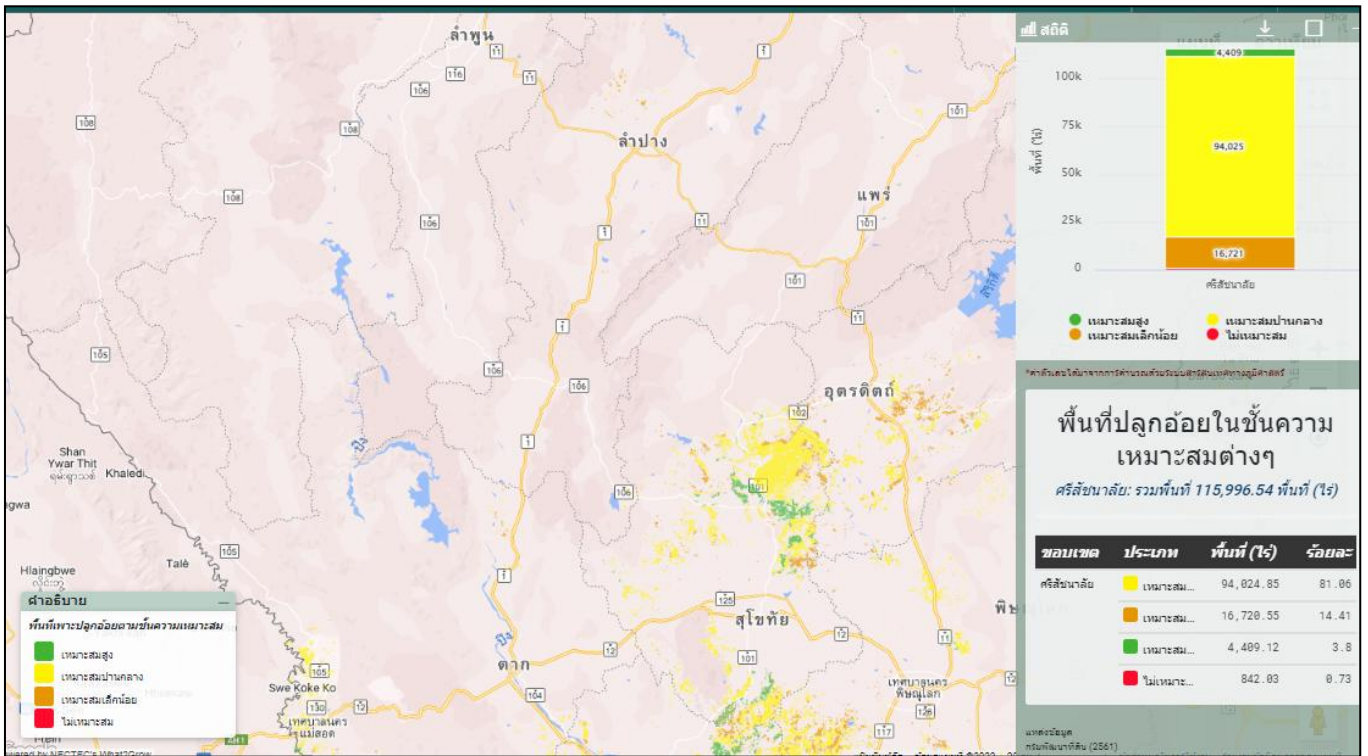
ชนิดสินค้าอ้อยโรงงาน

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

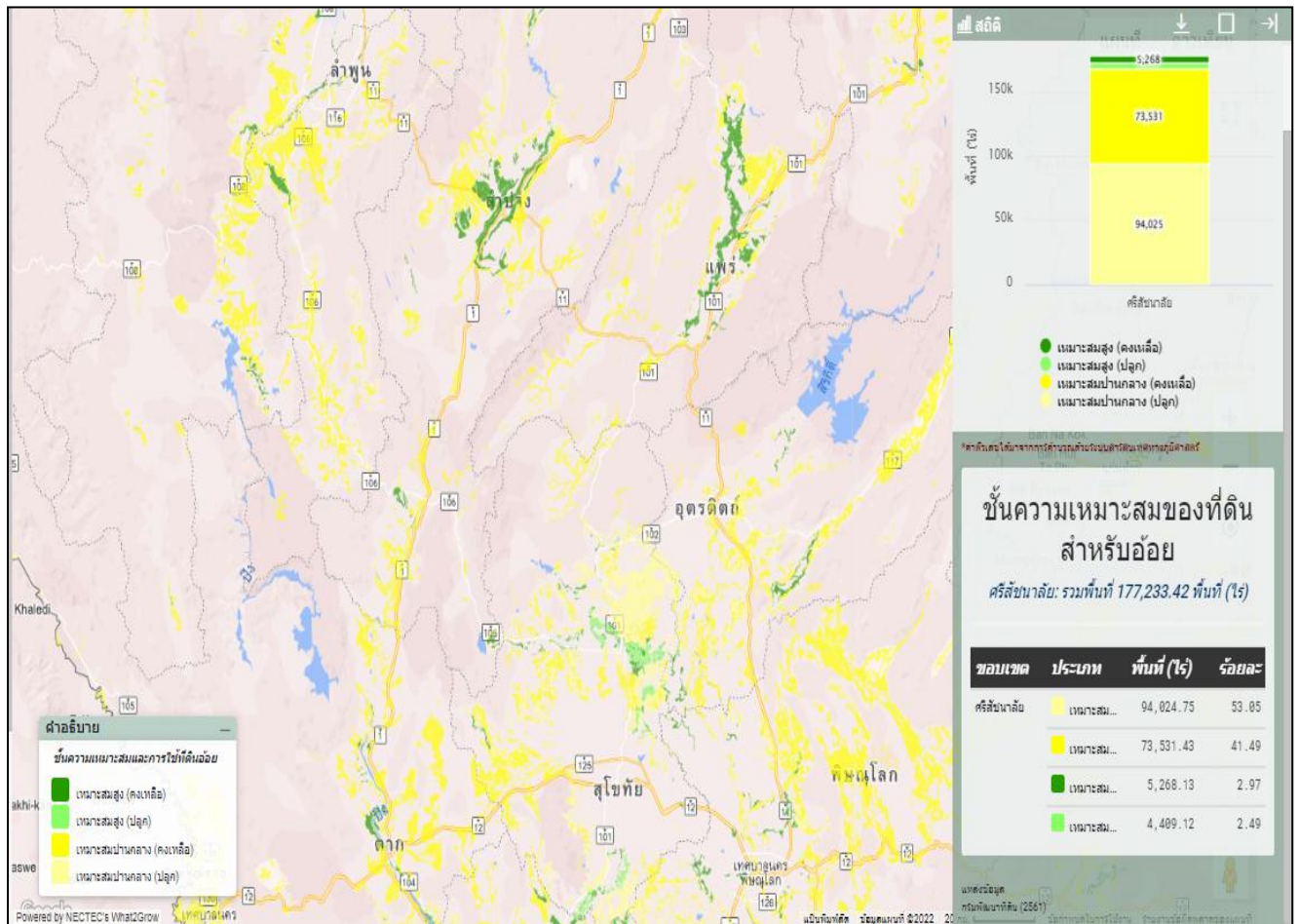
อำเภอศรีสัชนาลัย มีพื้นที่สำหรับปลูกอ้อยโรงงาน จำนวน ๑๑๕,๙๙๖.๕๔ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๔,๔๐๙.๑๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๘ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๙๔,๐๒๔.๘๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๐๖. พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑๖,๗๒๐.๕๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๔๑ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๘๔๒.๐๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๓

ภาพที่ ๒๐ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอศรีสัชนาลัย

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> กรมพัฒนาที่ดิน

ภาพที่ ๒๑ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอศรีษะนาถ

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> กรมพัฒนาที่ดิน

(๒) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน

อำเภอศรีษะนาถาย จังหวัดสุโขทัย มีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน จำนวน ๒๔,๖๔๒ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ ตำบลท่าชัย จำนวน ๑๔,๐๕๗ ไร่ รองลงมาคือตำบลสารจิตร จำนวน ๒,๙๔๘ ไร่ และตำบลดงคู จำนวน ๒,๒๘๗ ไร่

ตารางที่ ๒๓ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอศรีษะนาถาย

ชนิด อ้อยโรงงาน									
ตำบล	เนื้อที่ขึ้นต้น	การปลูกและการเก็บเกี่ยวในเดือนนี้ (ตั้งแต่วันที่ 1 - วันสิ้นเดือน)						เนื้อที่ขึ้นต้นเมื่อวันสิ้นเดือน	จำนวนเกษตรกร (ราย)
	(ไร่)	เนื้อที่ปลูกใหม่ ในเดือนนี้ (ไร่)	เนื้อที่ไว้ หน่อไว้ต่อ (ไร่)	เนื้อที่ปลูกซ่อม ในพื้นที่เสียหาย (ไร่)	เนื้อที่เสียหาย อย่างสิ้นเชิง (ไร่)	เนื้อที่ที่มีการ เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต เฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)		
หาดเสี้ยว	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ป่าจิว	37	-	-	-	-	-	-	37	5
แม่สำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
แม่สิน	-	-	-	-	-	-	-	-	-
บ้านตึก	850	-	-	-	-	-	-	850	150
หนองอ้อ	1,484	-	-	-	-	-	-	1,484	214
ท่าชัย	14,057	-	-	-	-	-	-	14,057	1,926
ศรีษะนาถาย	714	-	-	-	-	-	-	714	99
ดงคู	2,287	-	-	-	-	-	-	2,287	189
บ้านแก่ง	2,265	-	-	-	-	-	-	2,265	222
สารจิตร	2,948	-	-	-	-	-	-	2,948	320
รวม 11 ตำบล	24,642	-	-	-	-	-	-	24,642	3,125

ที่มา : รายงานภาวะการผลิตพืช สำนักงานเกษตรอำเภอศรีษะนาถาย

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอ.ศรีษะนาถาย .มีพื้นที่การปลูกอ้อยโรงงาน จำนวน ๒๔,๖๔๒ ไร่ ๓,๑๒๖ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากอยู่ที่ตำบลท่าชัย จำนวน ๑๔,๐๕๗ ไร่ ๑,๙๒๖ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลสารจิตร จำนวน ๒,๙๔๘ ไร่ ๓๒๐ ครัวเรือน และตำบลดงคู จำนวน ๒,๒๘๗ ไร่ ๑๘๙ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๔ แสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอศรีสขนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ป่าจู้	๕	๓๗	๓๗	๔๐๗	๑๑
บ้านตึก	๑๕๐	๘๕๐	๘๕๐	๙,๓๕๐	๑๑
หนองอ้อ	๒๑๔	๑,๔๘๔	๑,๔๘๔	๑๖,๓๒๔	๑๑
ท่าชัย	๑,๙๒๖	๑๔,๐๕๗	๑๔,๐๕๗	๑๕๕,๖๒๗	๑๑
ศรีสขนาลัย	๙๙	๗๑๔	๗๑๔	๗,๘๕๔	๑๑
ดงคู	๑๘๙	๒,๒๘๗	๒,๒๘๗	๒๕,๑๕๗	๑๑
บ้านแก่ง	๒๒๒	๒,๒๖๕	๒,๒๖๕	๒๔,๙๑๕	๑๑
สารจิตร	๓๒๐	๒,๙๔๘	๒,๙๔๘	๓๒,๔๒๘	๑๑
รวม	๓,๑๒๕	๒๔,๖๔๒	๒๔,๖๔๒	๒๗๑,๐๖๒	๑๑

ที่มา : รายงานภาวะการผลิตพืช สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสขนาลัย

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

การใช้พันธุ์

เกษตรกรตำบลดงคูนิยมปลูกพันธุ์ขอนแก่น ๓ ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตค่อนข้างดี และมีความเหมาะสมกับพื้นที่

การเตรียมดิน

เกษตรกรจะมีการเตรียมดิน จำนวน ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ไถตะ ครั้งที่ ๒ ไถแปร และครั้งที่ ๓ เป็นการไถยกร่อง

การปลูก

เกษตรกรจะทำการปลูก ระยะห่างระหว่างแถว ๑๐๐-๑๓๐ เซนติเมตร ระยะห่างระหว่างหลุม ๕๐ เซนติเมตร หลุมละ ๒ ท่อน จะใช้พันธุ์อ้อย ๑.๕ ต้นต่อไร่

การใส่ปุ๋ย

ในการผลิตอ้อยของเกษตรกรตำบลดงคู จะใส่ปุ๋ยจำนวน ๒ ครั้ง

- ครั้งที่ ๑ ใส่หลังปลูกอ้อยแล้วประมาณ ๑ เดือน ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๕๐ กิโลกรัมต่อไร่

- ครั้งที่ ๒ ใส่ขณะอ้อยอายุประมาณ ๓ - ๕ เดือนใช้ปุ๋ยสูตร ๑๖-๑๖-๘/๑๘-๘-๘ อัตรา ๕๐ กิโลกรัม

ต่อไร่

การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

นอกจากวัชพืชจะถูกทำลายจากการไถพรวนแล้ว เกษตรกรจะพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืชฉีดพ่นเพื่อฆ่าวัชพืช เมื่ออ้อยอายุ ๒-๓ เดือน (ก่อนใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒)

การเก็บเกี่ยว

-การเก็บเกี่ยวโดยการตัด เมื่ออ้อยอายุประมาณ ๑ ปี หรือก่อนออกดอก

-การเก็บเกี่ยวโดยการเผาซึ่งจะทำให้อ้อยเสียคุณภาพ

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอศรีษะชนาลัย มีการปลูกอ้อยโรงงาน ฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมิถุนายน ปลูกสูงสุดในเดือนกุมภาพันธ์ การเก็บเกี่ยวระหว่างพฤศจิกายน ถึงเดือนมิถุนายน ปลูกสูงสุดในเดือนกุมภาพันธ์ เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนธันวาคม โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกอ้อย ในอำเภอศรีษะชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ดังนี้

ภาพที่ ๒๖ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกอ้อยโรงงาน ในอำเภอศรีษะชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
.....			▽	△							←→	←→
	←→	←→	←→	←→	←→	←→					←→	←→
	←-----→										←-----→	←-----→

สัญลักษณ์ ←→ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ←-----→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีษะชนาลัย

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอศรีษะชนาลัย มีต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน เป็นเงิน ๒๑,๒๕๐บาท/ไร่

ตารางที่ ๒๗ แสดงต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน ต่อไร่ อำเภอศรีษะชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่	รายการ	ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)		
		ปีที่ ๑	ต่อ ๑	ต่อ ๒
๑	ค่าเตรียมดิน			
	-ครั้งที่ ๑ ผาน ๓ จำนวน ๑ รอบ	๖๕๐	-	-
	-ครั้งที่ ๒ ผาน ๗ จำนวน ๑ รอบ	๒๕๐	-	-
	-จอบหมุน จำนวน ๑ รอบ	๒๕๐	-	-
๒	ค่าพันธุ์อ้อย (ไร่ละ๑ ต้นๆละ ๒,๐๐๐ บาท)	๒,๐๐๐	-	-
๓	ค่าจ้างปลูก	๑,๐๐๐	-	-
๔	ค่าปุ๋ยเคมี			
	-ครั้งที่ ๑ (รองพื้น)	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐
	-ครั้งที่ ๒	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐
๕	ค่าหยดน้ำ			
	-ครั้งที่ ๑	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐

	ครั้งที่ ๒		๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐
๖	ค่าสารกำจัดวัชพืช				
	-ครั้งที่ ๑ + ค่าแรงงาน		๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐
	-ครั้งที่ ๒ +ค่าแรงงาน		๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐
๗	ค่าจ้างตัด		๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐
๘	ค่าขนส่ง		๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
	รวมค่าใช้จ่าย		๙,๘๕๐	๕,๗๐๐	๕,๗๐๐
	ผลผลิตเฉลี่ย/ไร่ (กิโลกรัม)		๑๓,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๘,๐๐๐
	ราคาผลผลิต/ตัน (บาท)		๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐
	รายได้รวม (บาท/ไร่)		๑๐,๔๐๐	๘,๐๐๐	๖,๔๐๐
	รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)		๕๐๐	๒,๓๐๐	๗๐๐

ที่มา : กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อ้อยโรงงานบ้านดงคู ตำบลดงคู อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

อ้อยโรงงาน มีตลาดรับซื้อแน่นอน และสามารถทราบราคามรุ่งหน้า โดยอำเภอศรีสัชนาลัย มีโรงงานใกล้เคียง ๒ แห่งที่จะคอยรับซื้ออ้อยโรงงานจากชาวไร่อ้อยอำเภอศรีสัชนาลัย ได้แก่

- โรงงานน้ำตาลทิพย์ สุโขทัย ตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
- โรงงานน้ำตาลไทยเอกลักษณ์ ตำบลคิ่งตะเกา อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

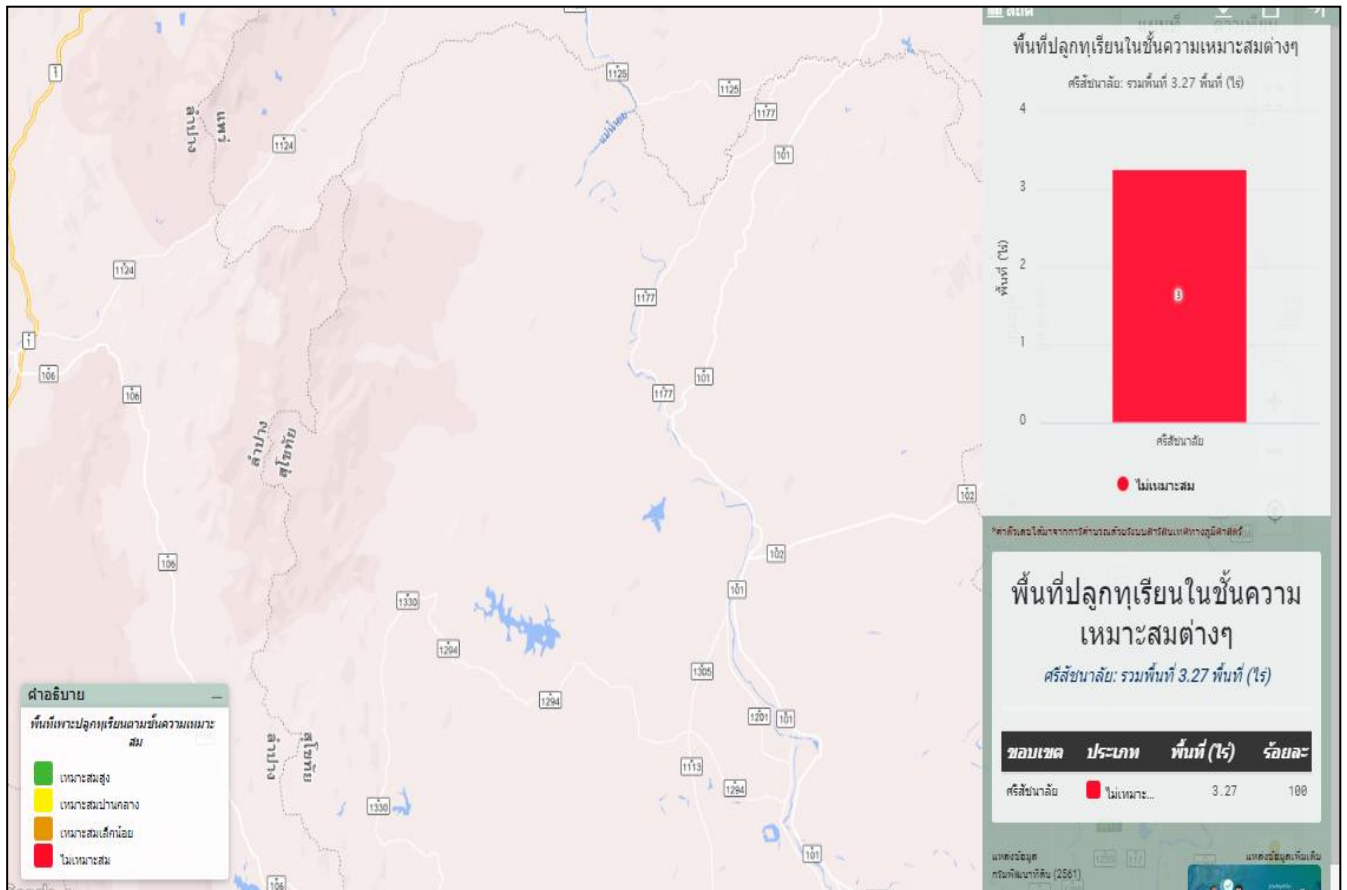
ชนิดสินค้าทุเรียน

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอศรีสัชนาลัย มีพื้นที่ ที่เหมาะสมสำหรับปลูกทุเรียนจำนวน ๐ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะปานกลาง (S๒) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๕,๒๗๐.๓๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

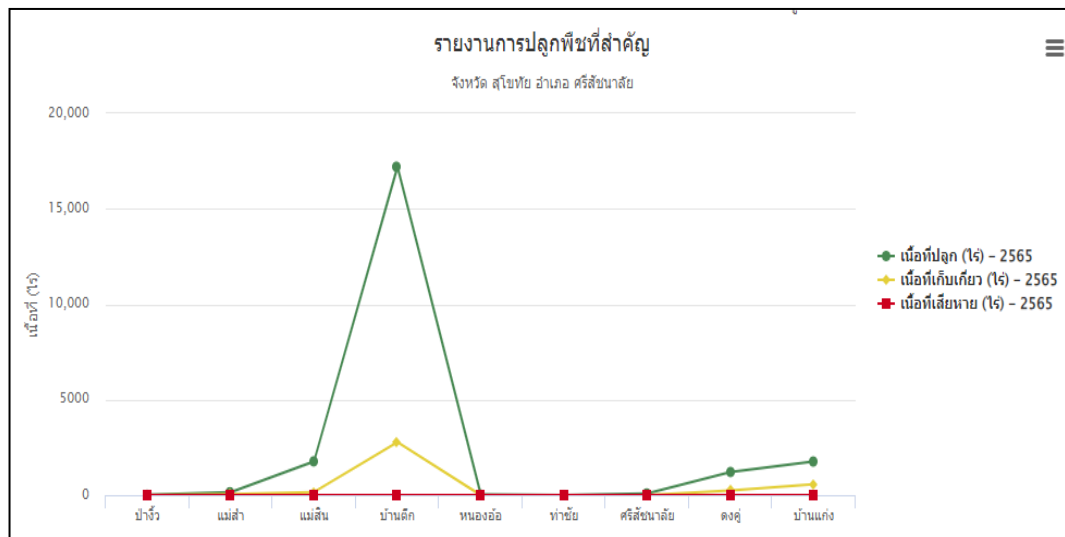
ภาพที่ ๒๒ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกทุเรียน อำเภอศรีษะพนาลัย

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> กรมพัฒนาที่ดิน

(๒) พื้นที่ปลูกทุเรียน

อำเภอศรีษะพนาลัย จังหวัดสุโขทัย มีพื้นที่ทุเรียน จำนวน ๒๒,๒๓๐ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ ตำบลบ้านดึก จำนวน ๑๗,๒๐๖ ไร่ รองลงมาคือตำบลแม่สิน จำนวน ๑,๗๖๙ ไร่ และตำบลบ้านแก่ง จำนวน ๑,๒๕๕ ไร่ ตามลำดับ

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอศรีสังขาลย์ มีพื้นที่การปลูกทุเรียน จำนวน ๒๒,๒๓๐. ไร่ ๑,๔๔๔ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ ตำบลบ้านตึก จำนวน ๑๗,๒๐๖ ไร่ ๑,๑๗๓ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลแม่สิน จำนวน ๑,๗๖๙ ไร่ ๗๖ ครัวเรือน และตำบลบ้านแก่ง จำนวน ๑,๗๕๙ ไร่ ๑๑๕ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๘ แสดงปริมาณการปลูกทุเรียน อำเภอศรีสังขาลย์ จังหวัดสุโขทัย

พื้นที่/แมลง	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร	เนื้อที่ให้ ผล	เนื้อที่ยังไม่ ให้ผล	รวมเนื้อที่ ปลูก	เนื้อที่เสีย หาย (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต (ไร่)	ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ (กิโลกรัม)	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม)	ราคาที่เกษตรกรขายได้ เฉลี่ย (บาท/กิโลกรัม)
สุโขทัย	1,493.00	11,449.00	10,971.00	22,420.00	6.28	3,862.00	9,805,606.00	2,539.00	117.26
อ.ศรีสังขาลย์	1,444.00	11,376.00	10,854.00	22,230.00	1.25	3,806.00	9,751,800.00	2,562.22	117.24
ต.ป่าจิว	5.00	0.00	12.00	12.00	0.00	0.00	0.00	-	0.00
ต.แม่สำ	18.00	75.00	75.00	150.00	0.00	45.00	45,450.00	1,010.00	85.00
ต.แม่สิน	76.00	816.00	953.00	1,769.00	0.00	160.00	160,000.00	1,000.00	79.43
ต.บ้านตึก	1,173.00	9,207.00	7,999.00	17,206.00	0.00	2,778.00	8,323,300.00	2,996.15	121.53
ต.หนองอ้อ	6.00	0.00	31.00	31.00	0.00	0.00	0.00	-	0.00
ต.ท่าชัย	2.00	0.00	6.00	6.00	0.00	0.00	0.00	-	0.00
ต.ศรีสังขาลย์	20.00	0.00	85.00	85.00	0.00	0.00	0.00	-	0.00
ต.ดงคู	29.00	500.00	712.00	1,212.00	0.00	250.00	255,000.00	1,020.00	90.00
ต.บ้านแก่ง	115.00	778.00	981.00	1,759.00	1.25	573.00	968,050.00	1,689.44	95.34

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสังขาลย์ จังหวัดสุโขทัย

- ๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต
- (๑) การใช้กล้าทุเรียนพันธุ์ดี
 - (๒) การเตรียมดินปลูกทุเรียน
 - (๓) การปลูกทุเรียน
 - (๔) ระบบการให้น้ำทุเรียน
 - (๕) การดูแลรักษาทุเรียน
 - (๖) การใส่ปุ๋ยทุเรียน
 - (๗) การเก็บเกี่ยวทุเรียน
 - (๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวทุเรียน
 - (๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูทุเรียน
- ๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอศรีสัชนาลัย มีปฏิทินการบริหารจัดการ ทุเรียน ดังนี้

ภาพที่ ๒๙ แสดงปฏิทินการผลิตทุเรียน อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ทุเรียน	◀—▶ △	▶—▶					◀—▶ ▽					

สัญลักษณ์ ◀—▶ ช่วงติดดอก △ ติดดอกสูงสุด
 ▶—▶ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอศรีสัชนาลัย มีต้นทุนการผลิตทุเรียน โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิต เป็นเงิน ๓๘,๕๐๐ บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิต เป็นเงิน ๔๑,๕๐๐ บาท

ตารางที่ ๓๐ แสดงต้นทุนการผลิตทุเรียน ปี ๒๕๖๕ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขตชลประทาน	นอกเขตชลประทาน	หมายเหตุ
แต่งกิ่ง	-	๗๐๐	
ใส่ปุ๋ย๑ (๔๖+๑๕)	-	๑,๕๐๐	๔๖-๐-๐ + ๑๕-๑๕-๑๕ ต้นละ ๓ กก.
ให้น้ำ ๑	-	๖๐๐	ปลายฝน ต้นหนาว
ตัดหญ้า๑ (พ.ย.-ธ.ค.)	-	๑,๐๐๐	คะแรงแรงวันละ ๗๐๐ บาท/คน
ใส่ปุ๋ย๒ (๘-๒๔-๒๔)	-	๒,๕๐๐	
ให้น้ำ๒ (ธ.ค.-ม.ค.)	-	๕๐๐	
ทำดอก+พ่นยา (ม.ค.-ก.พ.)	-	๖๐๐	
ให้น้ำ		๕๐๐	
พ่นยา+ฮอร์โมน (เม.ย.)	-	๗๐๐	
ให้น้ำ	-	๔๐๐	
พ่นยา+ฮอร์โมน (เม.ย.)	-	๕๐๐	
แต่งลูก (พ.ค.)	-	๕๐๐	
เร่งใบ+พ่นยา	-	๕๐๐	
ตัดหญ้า๒ (พ.ค.-มิ.ย.)	-	๑,๐๐๐	
เก็บเกี่ยว (ก.ค.-ก.ย.)	-	๑๐,๕๐๐	ค่าเก็บเกี่ยว+ขนส่ง ๗ บาท/กก.
รวม		๒๒,๐๐๐	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย, พ.ศ.๒๕๖๕

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในตำบลบ้านตึกไม่ใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช แต่ใช้การตัดหญ้าในแปลงผลิต ทำให้ไม่ค่อยพบปัญหาดินเสื่อมสภาพ วัชพืชที่ตัดไม่มีการเผาทำลายแต่ปล่อยให้คลุมดินเป็นการรักษาความชุ่มชื้นในดินได้อีกทางหนึ่ง มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ควบคู่ไปกับปุ๋ยเคมี โดยพยายามใช้สารเคมีให้น้อยที่สุด และเริ่มให้ความสำคัญกับการใช้สารชีวภัณฑ์ เพื่อป้องกันและกำจัดศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี มีการตัดแต่งผลให้มีจำนวนพอเหมาะกับสภาพลำต้น เพื่อควบคุมคุณภาพของผลผลิตให้ตรงตามความต้องการของตลาด และช่วยรักษาดันทุเรียนอีกด้วย

(๑) วิธีการตลาด

เดิมทีเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนตำบลบ้านตึกปลูกทุเรียนแบบ “เทวดาเลี้ยง” คือ ปลูกทิ้งปลูกขว้างไม่มีการดูแลรักษา ไม่มีระบบการให้น้ำ ทำให้ทุเรียนส่วนใหญ่มีคุณภาพที่ไม่ตรงตามความต้องการของตลาด และส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพ และไม่มีการวางแผนการผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด ผลผลิตที่ได้จำเป็นต้องขายให้พ่อค้าคนกลางในหมู่บ้านที่รับซื้อในราคาค่อนข้างต่ำกว่าท้องตลาด และนำไปขายให้ตลาดใหญ่ที่จังหวัดอุตรดิตถ์อีกทอดหนึ่ง

ปัจจุบัน กรมส่งเสริมการเกษตร โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดสุโขทัย และสำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชชนาลัย ได้เข้ามาช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรเห็นความสำคัญกับขอการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี GAP (ทุเรียน) และเข้ามาช่วยส่งเสริมการตลาด โดยมีการประกวดตั้งชื่อทุเรียนหมอนทองที่ปลูกในจังหวัดสุโขทัย ทำให้ทุเรียนสุโขทัยเป็นที่รู้จักมากขึ้น เกษตรกรที่ปลูกทุเรียนตำบลบ้านตึก เริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการผลิตทุเรียนคุณภาพ มีการวางแผนการผลิตทุเรียน เพื่อให้ได้ทุเรียนที่มีคุณภาพ ตรงตามความต้องการของตลาด และเกษตรกรยังให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่ม เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองราคา

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลบ้านตึก มีแหล่งรับซื้อผลผลิตทุเรียนในทุกหมู่บ้านที่มีการปลูกทุเรียน โดยมีแหล่งระบซื้อทุเรียนรวม ๑๘ แห่ง

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลบ้านตึก มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านเกษตรผสมผสาน และการแปรรูป จำนวน ๔ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๒ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๑ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตทุเรียน อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายรวม ลั่นเหลือ	๓	บ้านตึก	ศรีสัชชนาลัย	๒๕๖๔	พืช
๒	นางดารัตน์ สุริยันต์	๑๑	บ้านตึก	ศรีสัชชนาลัย	๒๕๖๒	พืช
๓	นางประไพ มีแก้ว	๑	บ้านตึก	ศรีสัชชนาลัย	๒๕๖๕	พืช
๔	นายณัฐวุฒิ นักร้อง	๑๒	บ้านตึก	ศรีสัชชนาลัย	๒๕๖๕	สัตว์

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชชนาลัย, พ.ศ.๒๕๖๕

๒.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๓๒ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	เป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
<p>ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด</p>	<p>๑. น้ำไม่เพียงพอ ๒. ดินเสื่อมโทรม ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. โรคและแมลง ๕. ราคาผลผลิตตกต่ำ ๖. ขาดพันธุ์ดี ๗. สภาพแวดล้อม ๘. แหล่งรับซื้อมีน้อย ๙. ภัยธรรมชาติ ๑๐. เกษตรกรขาดองค์ความรู้เรื่องการจัดการโรค-แมลง ๑๑. ผลผลิตคุณภาพต่ำ</p>	<p>๑. วางแผนการผลิต/จัดระบบการปลูกพืช/ปรับปรุงระบบน้ำ ๒. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีระบบน้ำหยด ๓. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ๔. ให้ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธี ๕. จัดทำแปลงพยานการรณรงค์เตือนการระบาดของศัตรูพืช ๖. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มผลิต พันธุ์ เมล็ดพันธุ์ ใช้อุปกรณ์ ๗. รวมกลุ่มกันจำหน่ายผลผลิต ๘. แปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น ผลิตข้าวสารจำหน่าย ๙. ให้ความรู้ด้านการลดต้นทุน ๑๐. รณรงค์การใช้ปุ๋ยสั่งตัดและชีวภัณฑ์แทนการใช้เคมี ๑๑. รณรงค์และส่งเสริมการประกอบอาชีพการเกษตรตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๑๒. ภาครัฐกำหนดมาตรการควบคุมราคาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมีและสารเคมี อย่างจริงจัง ๑๓. รัฐมีการกำหนดราคาขั้นต่ำ และมีมาตรการบังคับใช้ ๑๔. ส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปเพิ่มมูลค่า ๑๕. รัฐสนับสนุนแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำแก่เกษตรกร</p>	<p>ทุกตำบล</p>	<p>มาก</p>

ตารางที่ ๓๒ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข (ต่อ)

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	เป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านเกษตรกรและองค์กร เกษตรกร	<p>๑. เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่ม ผู้สูงอายุ</p> <p>๒. กลุ่มเกษตรกรขาดความเข้มแข็ง และความต่อเนื่อง</p> <p>๓. เกษตรกรขาดองค์ความรู้ และ ทักษะในการทำการเกษตร ทางด้าน การปลูกพืช</p>	<p>๑. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร รุ่นเก่า</p> <p>๒. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ</p> <p>๓. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี การผลิต ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้างต้นแบบในการ ปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่น ในการตัดสินใจปฏิบัติตาม</p>	ทุกตำบล	มาก
ด้านการแปรรูปผลผลิต และผลิตภัณฑ์	<p>๑. ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการ แปรรูป</p> <p>๒. สินค้าไม่ได้รับรองมาตรฐาน ผู้บริโภคขาดความเชื่อมั่น</p> <p>๓. ผลผลิตในการนำมาแปรรูป ไม่ เพียงพอ/เกษตรกรผลิตไม่พอกต่อ ความต้องการในการบริโภค</p> <p>๔. เกษตรกรขายผลผลิตสดได้เงินได้ เร็วกว่าการแปรรูป ซึ่งมีขั้นตอน ยุ่งยากซับซ้อน</p>	<p>๑. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร</p> <p>๒. สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน</p> <p>๓. วางแผนการผลิตทั้งในส่วนด้านการปลูกพืชและการแปรรูปให้ สอดคล้องกัน</p> <p>๔. สร้างแรงจูงใจและการรับรู้ให้เกษตรกรเห็นถึงความแตกต่างของ ราคาก่อนการแปรรูปและหลังแปรรูปจำหน่าย</p>	กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ และวิสาหกิจชุมชน	ปานกลาง

๒.๓ การจัดทำ TOWS Matrix

ตารางที่ ๓๓ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

๑.น้ำ	<p style="text-align: center;">จุดแข็ง(S)</p> ๑. มีพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว S๑+S๒ ๒. มีพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ๑๐๕ ๓. มีเขตชลประทานในบางพื้นที่ ๔. มีพื้นที่ปลูกข้าวที่สามารถพัฒนาไปสู่มาตรฐาน GAP และอินทรีย์ได้	<p style="text-align: center;">จุดอ่อน(W)</p> ๑. ฝนแล้ง ๒.ระบบชลประทานไม่ทั่วถึง ๓. ปลูกพืชเชิงเดี่ยว ๔.สินค้ามีมาตรฐานน้อย เช่น GAP ๕. มีสมาร์ตฟาร์มเมอร์ไม่ครบทุกพืช ๖. เกษตรกรขาดความกระตือรือร้น และอายุเฉลี่ยสูง ๗. ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ๘. ต้นทุนการผลิตสูง
<p style="text-align: center;">โอกาส(O)</p> ๑. มีหน่วยงานสนับสนุนด้านมาตรฐานการผลิต ๒. การคมนาคมค่อนข้างสะดวก ๓. ตลาดสินค้าเกษตรได้มาตรฐานเปิดกว้าง ๔. มีนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน ๕. มีงบประมาณสนับสนุนจาก อปท. ๖. มีแหล่งเงินทุน(ธกส./กองทุนหมู่บ้าน)	<p style="text-align: center;">กลยุทธ์เชิงรุก SO</p> ๑. ส่งเสริมสินค้า GAP+Organic ๒. พัฒนาตลาดเกษตรกร ๓. สร้างเครือข่ายเกษตรกร ศูนย์เรียนรู้ ๔. ส่งเสริมและพัฒนาการแปรรูปสินค้าเกษตร ๕. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๖. ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี	<p style="text-align: center;">กลยุทธ์เชิงแก้ไข WO</p> ๑. สร้างแหล่งชลประทาน/แหล่งกักเก็บน้ำ ๒. ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชหรือปลูกพืชหลากหลาย ๓. จัดทำโครงการด้านพัฒนาสินค้าเกษตร/มาตรฐานการผลิต ๔. พัฒนาสมาร์ตฟาร์มเมอร์ (SF) ๕. โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตพืช ๖. สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ๗. พัฒนาอาชีพเสริมสร้างรายได้
<p style="text-align: center;">ภัยคุกคาม(T)</p> ๑. ภาวะการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ๒. ขาดแหล่ง งบประมาณการผลิต ๓. พ่อค้าคนกลางมีอำนาจจกดราคา ๔. ภัยธรรมชาติ ๕. โรคและแมลงศัตรูชนิดใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้น	<p style="text-align: center;">กลยุทธ์เชิงป้องกัน ST</p> ๑. จัดระบบการปลูกพืช ๒. โครงการสร้างตลาดเกษตรกร/กลุ่มเครือข่าย	<p style="text-align: center;">กลยุทธ์เชิงรับ WT</p> ๑. สร้างอาชีพเสริมให้เกษตรกร ๒. สร้าง YSF

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑.กลยุทธ์เชิงรุก SO

- ๑.๑ ส่งเสริมสินค้าที่ได้มาตรฐานการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) และสินค้าอินทรีย์
- ๑.๒ ตลาดเกษตรกร
- ๑.๓ สร้างเครือข่ายเกษตรกร และศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตร
- ๑.๔ ส่งเสริมและพัฒนาการแปรรูปสินค้า
- ๑.๕ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- ๑.๖ ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

๒.กลยุทธ์เชิงแก้ไข WO

- ๒.๑ แหล่งชลประทาน หรือแหล่งกักเก็บน้ำ
- ๒.๒ ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเป็นการปลูกพืชแบบหมุนเวียนหรือปลูกพืชหลากหลาย
- ๒.๓ จัดทำโครงการด้านพัฒนาสินค้าเกษตร และขอรับรองมาตรฐานการผลิต
- ๒.๔ พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง Smart Farmer / Young Smart Farmer
- ๒.๕ โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตพืช
- ๒.๖ สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง
- ๒.๗ พัฒนาอาชีพเสริม เพื่อสร้างรายได้

๓.กลยุทธ์เชิงป้องกัน ST

- ๓.๑ จัดระบบการปลูกพืช
- ๓.๒ โครงการสร้างตลาดเกษตรกร หรือกลุ่มเครือข่ายเกษตรกร

๔.กลยุทธ์เชิงรับ WT

- ๔.๑ สร้างอาชีพเสริมให้ เกษตรกร
- ๔.๒ สร้าง Young Smart Farmer

